

PASVALIO MIESTO BENDRASIS PLANAS

Sprendiniai

Planavimo organizatorius:

Pasvalio rajono savivaldybės
administracijos direktorius,
Vytauto Didžiojo a. 1, LT-39043
Pasvalys

Plano rengėjai:

VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir
teritorijų planavimo skyrius,
Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105 Vilnius

II „Atkulos projektai“,
Savanorių pr. 11A-83, LT-03116 Vilnius

OBJEKTAS: Pasvalio miesto teritorija

PLANAS: Pasvalio miesto bendrasis planas

PLANAVIMO RŪŠIS IR LYGMUO: Savivaldybės lygmens bendrasis planas

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS: Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktorius

TURINYS: **I. Tekstinė dalis**

1. Aiškinamasis raštas

II. Grafinė dalis

1. Teritorinių reglamentų ir žemės naudojimo apribojimų brėžinys. M 1:5 000

2. Inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo tinklo plėtros brėžinys. M 1:5 000

PASVALIO Miesto bendrasis planas		
Rengimo etapas, sprendinių stadija		Data
Plano rengėjai	VĮ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105 Vilnius; tel.8-(5)-261 88 56; tel./faksas 8-(5)-262 16 72	2012-04-30
	I.Į. "Atkulos Projektai" Savanorių pr. 11A-83, LT-03116 Vilnius; tel.: 8-(5)-216 28 69	
	Skyriaus viršininkė, projekto administratorė Rita Palčiauskaitė Projekto vadovas Dainius Kitovas (atest. Nr. A941) Projekto dalies vadovė Laimutė Janulienė (atest. Nr. A413) Architektė, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistė Danguolė Tymukaitė (atest. Nr. 0827) Teritorijų planavimo specialistė Tatjana Garnelė Teritorijų planavimo specialistė Inga Morkūnaitė Inžinierė Gerda Laskevičiūtė Inžinierė Birutė Mizarienė Inžinierius Mantas Morkvėnas	

Aiškinamojo rašto turinys

1. ĮVADAS	5
1.1. Sprendinių sudėtis ir taikymo tvarka	7
1.2. Teisinė aplinka	8
1.3. Gyventojų skaičiaus ir būsto raidos prognozės	11
1.4. Miesto raidos strategija	12
2. MIESTO PLĖTROS KONTEKSTAS	13
2.1. Miestas šalies, regiono ir rajono plėtros kontekste	13
2.2. Miesto įtakos zona	14
2.3. Koordinuota miesto ir priemiesčio plėtra	15
3. MIESTO PLANO STRUKTŪRA	16
3.1. Miesto struktūros modelis	16
3.2. Miesto savitumas	17
3.3. Miesto įvaizdis	18
3.4. Miesto plano struktūros dalys	19
3.5. Miesto struktūros optimizavimo būdai	21
4. KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA IR NAUDOJIMAS	22
4.1. Gamtinio karkaso formavimas	22
4.2. Gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsauga	27
4.3. Ekologinės apsaugos zonų plėtojimas	28
4.4. Miesto želdynų ir viešųjų erdvių teritorijos	28
4.5. Vandenių teritorijos	30
5. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA IR NAUDOJIMAS	30
6. GYVENAMOSIOS TERITORIJOS	34
6.1. Gyventojų skaičiaus ir būsto raidos prognozės	34
6.2. Gyvenamųjų teritorijų struktūra	34
6.3. Naujos gyvenamųjų namų statybos plėtra	35
6.4. Socialinis būstas	37
6.5. Centro gyvenamoji veikla	37
7. SOCIALINĖ APLINKA IR KULTŪRA	38
7.1. Miesto socialinė aplinka, gyvenamosios aplinkos kokybė	38
7.2. Švietimo objektai	39
7.3. Sveikatos ir socialinės rūpybos infrastruktūra	39
7.4. Kultūros ir sporto objektai	41
8. REKREACIJA IR TURIZMAS	42
9. PASLAUGOS IR PRAMONĖ	43
9.1. Paslaugų teritorijos	43
9.2. Pramonės ir sandėliavimo teritorijos	44
10. SUSISIEKIMO SISTEMA	45
10.1. Susisiekimo planavimo problemos, tikslai ir prielaidos	45
10.2. Išorės susisiekimo tinklas	46
10.3. Viešojo keleivių susisiekimo sistema	48
10.4. Miesto vidaus susisiekimo tinklas	48
10.5. Pasekmės	51
10.6. Įgyvendinimo programa	51

11. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA	52
11.1. Vandentieka ir vandenvala	53
11.2. Atliekų tvarkymas	54
11.3. Dujų tiekimas	54
11.4. Šilumos tiekimas, šilumos ūkis	54
11.5. Telekomunikacijos ir ryšiai	55
12. TERITORIJOS REZERVUOJAMOS VISUOMENĖS POREIKIAMS	55
13. SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMUI REIKALINGI PARENGTI DOKUMENTAI	56
PRIEDAS 1. Reglamentų lentelė	57

1. ĮVADAS

Pasvalio miesto bendrasis planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-61; 2010, Nr. 84-4404), Miestų ir miestelių bendrųjų planų rengimo taisyklėmis (Žin., 2006, Nr. 145-5559; 2011, Nr. 37-1773), Pasvalio miesto bendrojo plano rengimo darbų programa, patvirtinta 2009-06-12 Pasvalio rajono savivaldybės sprendimu Nr. T1-152, Planavimo sąlygomis rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti, patvirtintomis 2011-07-25 Pasvalio rajono savivaldybės Teritorijų planavimo ir ūkio plėtros skyriaus vedėjo Antano Asausko bei kitais teritorijų planavimą reguliuojančiais teisės aktais ir metodiniais nurodymais.

Bendrojo plano paskirtis – Pasvalio miesto teritorijai nustatyti vieningus, atitinkančius galiojančius teisės aktus žemės naudojimo ir tvarkymo reglamentus: režimus, veiklos apribojimus, parengti koordinuotą miesto plėtros sistemą, išvardinti leistinus ūkinės veiklos prioritetus, nustatyti apribojimus.

Miesto teritorijos vystymo erdvinės raidos koncepcija rengiama 20 metų laikotarpiui ir tvirtinama savivaldybės taryboje. Bendrojo plano sprendiniai rengiami 10 metų laikotarpiui.

Planuojama teritorija: Pasvalio miestas, 722,30 ha.

Pasvalio miesto bendrąjį planą rengia:

- o VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius - administruoja projektą, rengia urbanistinę, kraštovaizdžio, aplinkos apsaugos, žemės naudojimo dalis ir atlieka viešo svarstymo, SPAV ir SPV procedūras;
- o IĮ “Atkulos projektai” - rengia socialinę ekonominę ir susisiekimo dalis;
- o UAB “AF Consult” - rengia plano inžinerinę dalį.

Šiuo metu atlikti šie Pasvalio miesto planavimo darbai:

- o Parengiamasis etapas;
- o Rengimo etapo stadijos:
 - a. Esamos būklės analizė;
 - b. Koncepcija;
 - c. Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas;
 - d. Sprendiniai;
 - e. Sprendinių poveikio vertinimas.

Šioje ataskaitoje pateikiami Pasvalio miesto bendrojo plano sprendiniai.

Rengiant sprendinius, buvo vadovautasi Pasvalio rajono plėtros iki 2014 metų strateginiu plėtros planu, patvirtintu savivaldybės tarybos 2005-01-19 sprendimu Nr. T1-12, Pasvalio rajono savivaldybės 2010-2012-ųjų metų strateginiu veiklos planu, patvirtintu savivaldybės tarybos 2010-06-23 sprendimu Nr. T1-148, Pasvalio miesto bendrojo plano esamos būklės analizės stadijos metu atliktų darbų rezultatais, patvirtinta Pasvalio miesto koncepcija bei atsižvelgta į Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008-03-26 sprendimu Nr. T1-47, koncepcijos ir sprendinių nuostatas. Sprendinių konkretizavimo metu įvertinta Pasvalio miesto esama būklė, koncepcijos stadijoje suformuoti teritorijos planinės ir erdvinės struktūros plėtros principai, teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai, tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai. Sprendiniuose išnagrinėtas miesto plėtros kontekstas, konkretizuota miesto plano struktūra, nustatyti teritorijų naudojimo reglamentai, suformuotos plėtros teritorijos, išskirtos teritorijos rezervuojamos visuomenės poreikiams ir teritorijos, kurioms būtina parengti vietos lygmens teritorijų planavimo dokumentus.

Anksčiau parengti nacionalinės ir regioninės reikšmės teritorijų planavimo dokumentai:

- o Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas LR Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154;
- o Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-67;

■ Pasvalio miesto bendrasis planas. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas

- o Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-68;
- o Nacionalinių dviračių trasų specialusis planas (Projektas);
- o Dviračių takų (trasų) Nevėžio regione specialusis planas (Projektas)

Parengti ir šiuo metu rengiami apskrities, savivaldybės ir miestų teritorijų planavimo dokumentai:

Bendrieji planai:

- o Rengiamas Panevėžio apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas. Rengėjas – UAB “Urbanistika”;
- o Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008-03-26 sprendimu Nr. T1-47, registro Nr. 005673000133;
- o Pasvalio miesto išplanavimo projektas, 1982 m. (patvirtintas 1986-04-09), registro Nr. 005673000001.

Specialieji planai:

- o Pasvalio rajono didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo specialusis planas, patvirtintas 2006-08-31 Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-186, registro Nr. 005673000094;
- o Pasvalio rajono savivaldybės šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas 2009-06-12 Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-155, registro Nr. 005673000173;
- o Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas 2010-11-03 Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-246, registro Nr. 005673000246;
- o Pasvalio rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2009-05-05 įsakymu IV-212 “Dėl Kauno ir Panevėžio apskričių ir jų teritorijas sudarančių savivaldybių teritorijų nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schemų patvirtinimo”;
- o Saugomo kultūros paveldo objekto – Siaurojo geležinkelio komplekso (G10KP) ruožo Panevėžys-Rubikiai, Panevėžio ir Utenos apskrityse, teritorijos ir apsaugos zonų ir apsaugos zonų ribų bei paveldotvarkos specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2009-02-18 įsakymu Nr. IV-76.

Detalieji planai:

- o 5,2 ha sklypo Panevėžio g. Pasvalyje detalusis planas (sklypai skirti gražinimui už turėtą žemę), 2000-03-27, registro Nr. 005673000011;
- o Teritorijos tarp Vilniaus, Taikos gatvių bei VIA Baltica magistralės detalusis planas, 2003-04-04, registro Nr. 005673000039.

Sąvokos:

Planuojama teritorija – esama Pasvalio miesto teritorija, kurios plotas 722,30 ha.

Siūloma miesto teritorija – Pasvalio miesto bendrojo plano sprendiniuose siūloma miesto teritorija, kurios plotas 781,49 ha, apimanti esamą miesto teritoriją ir siūlomas prijungti prie miesto teritorijas

Užstatyta teritorija – didesnė kaip 1 ha statiniais užstatyta teritorija, kurioje atstumas tarp pastatų mažiau kaip 200 m.

Urbanizuota teritorija – užstatytos gyvenamosios vietovės teritorijos kartu su susisiekimo bei infrastruktūros koridorių teritorijomis bei intensyviai naudojimui pritaikytų želdynų teritorijomis.

Užstatymo tankis – nurodo statiniais užstatyto ploto santykį su viso sklypo plotu, išreikštą procentais.

Užstatymo intensyvumas - teritorijos panaudojimo efektyvumą nusakantis užstatymo rodiklis, išreiškiamas sklypo pastatų bendrųjų plotų sumos santykiu su sklypo plotu (bendrojo ploto tankis) arba sklypo pastatų statybinių tūrių sumos santykiu su sklypo plotu (tūrio tankis).

Trumpiniai:

AM – Aplinkos ministerija;

BP – bendrasis planas;

KM – Kultūros ministerija;

LR – Lietuvos Respublika;

RAAD – Regioninis aplinkos apsaugos departamentas;

SM – Susisiekimo ministerija;

SPAV – strateginis pasekmių aplinkai vertinimas;

SPV – sprendinių poveikio vertinimas;

ŪM – Ūkio ministerija;

1.1. Sprendinių sudėtis ir taikymo tvarka

Bendrasis planas yra teritorijų kompleksinio planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į teritorijų planavimo lygmenis ir uždavinius, nustatyta planuojamos teritorijos vystymo erdvinė koncepcija ir teritorijos naudojimo bei apsaugos principai.

Bendrojo plano sprendiniuose neparodyti ir nenagrinėjami atskiri sklypai, nefiksuojamos jų ribos. Pavienių sklypų žemės naudojimo režimai bei kiti teritorijų naudojimo ir užstatymo parametrai nustatomi žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose.

Bendrąjį planą sudaro raštu ir grafiškai išreikštų teritorijų planavimo sprendinių rezultatų visuma.

Bendrojo plano sprendiniai pagal vyraujančius požymius nurodo miesto funkcines zonas ir nustato tose zonose galimas žemės naudojimo paskirtis ir būdus bei užstatymo intensyvumo ir aukštingumo reglamentus. Funkcinės zonos ir šių zonų reglamentai, taip pat ir svarbiausieji tekstiniai reglamentai nurodyti bendrojo plano sprendinių pagrindiniame brėžinyje. Bendrojo plano sprendiniai nustato esminius funkcinį zonų plėtros principus, formuojančius subalansuotą mišrų rajonų, kvartalų užstatymą.

Išanalizavus anksčiau parengtų miestų bendrųjų planų funkcinio zonavimo principus ir teisės aktus, reglamentuojančius bendrąjį planavimą, kaip ir koncepcijos studijoje, sprendiniuose miesto planavimo pagrindu pasirinkta SI „Vilniaus planas“ 2009 m. parengta studija „Miestų, miestelių ir kaimų (gyvenamųjų vietovių) planavimo normos“. Studijos siūlymai pakoreguoti, atsižvelgiant į LR aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakyme Nr. D1-263 „Dėl Apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano rengimo, savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo ir miestų ir miestelių bendrųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 83-3029; 2011, Nr. 37-1773) išdėstytus reikalavimus miesto bendrojo plano rengimui.

Sprendinių konkretizavimo brėžiniai:

1. Teritorinių reglamentų ir žemės naudojimo apribojimų brėžinys – M 1:5000. Siekiant raiškesnio vaizdavimo brėžinyje vaizduojami grafiškai apjungti arba išskirti:
 - a) teritorinių reglamentų, kuriuose nurodomi žemės naudojimo apribojimai planuojamai veiklai sprendiniai;
 - b) urbanistinio ir gamtinio karkasų formavimo sprendiniai;
 - c) architektūrinės erdvinės kompozicijos formavimo sprendiniai;
 - d) rekreacinės, pramonės, verslo ar kitokios paskirties teritorijų naudojimo ir tvarkymo sprendiniai;
 - e) socialinės, kultūrinės infrastruktūros teritorinio vystymo sprendiniai;
 - f) teritorijų rezervavimo valstybės poreikiams sprendiniai;
 - g) gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimo sprendiniai;
 - h) ekologinės apsaugos zonų nustatymo sprendiniai.
2. Inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo tinklo plėtros brėžinys – M 1:5000. Siekiant raiškesnio vaizdavimo brėžinyje vaizduojami grafiškai apjungti arba išskirti:
 - a) inžinerinės infrastruktūros vystymo, kuriame nurodomos esamos ir planuojamos geriamojo ir vandentiekio, buitinių ir lietaus nuotekų, šilumos, dujų ir elektros

tiekimą tinklų komunikacijų trasas ir koridoriai, vandentiekio siurblinės, vandenvietės, vandens talpyklos, valymo įrenginiai, nuotekų siurblinės ir pakėlimo stotys, elektrinės, katilinės, dujų skirstymo stotys, transformatorinės pastotės ir kt. sprendiniai;

b) susisiekimo komunikacijų, kuriose nurodomos esamos ir planuojamos gatvės, jų kategorijos, geležinkelio stočių, oro, jūros uostų ir paviršinių vandens telkinių prieplaukų ir kitų objektų išdėstymo sprendiniai;

c) teritorijų rezervavimo valstybės poreikiams sprendiniai.

Bendrojo plano sprendinių pavaizdavimo principai:

1) sprendiniuose visa miesto teritorija yra sudalinta į funkcines zonas, kurios pažymėtos atitinkamomis spalvomis. Funkcinių zonų pagrindiniai reglamentai nurodyti BP pagrindinio brėžinio reglamentų lentelėje:

- o vyraujantys teritorijos požymiai, galimos žemės naudojimo paskirtys ir būdai;
- o atskirų funkcinių zonų rekomenduojama struktūros sandara;
- o maksimali užstatymo intensyvumo reikšmė;
- o maksimali užstatymo aukštingumo reikšmė.

2) miesto teritorija pagrindiniame brėžinyje suskirstyta į nagrinėjamus rajonus, kurie yra apvesti juodu kontūru ir pažymėti unikaliu numeriu. Numerio vieta ant konkrečios funkcinės zonos (spalvos) nurodo nagrinėjamo rajono dominuojančią funkciją. Svarbiausi režimai bei papildomi apribojimai, jeigu tokie yra nustatyti, nurodyti bendrojo plano pagrindinio brėžinio reglamentų lentelėje;

3) pagrindiniame brėžinyje pažymėtos teritorijos, didesnės nei 0,01 ha. Mažesnės teritorijos neakcentuojamos (išskyrus visuomenės poreikiams reikalingas teritorijas, kultūros vertybių teritorijas ir želdynus, kurie papildomai pažymėti brėžiniuose. Užstatymo ir teritorijų naudojimo reglamentai taikomi ir pagrindiniame brėžinyje nepažymėtoms mažesnėms nei 0,01 ha teritorijoms, išskyrus tuos atvejus, kai esama veikla ir užstatymo principai teritorijoje yra kitokie (tokiu atveju užstatymo reglamentai nustatomi žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose);

4) kiti brėžiniai ir jų tekstinės dalys detalizuoja miesto plėtros politiką, nustato kitus reglamentus.

Plano sprendiniai parengti ir vertinami mastelyje 1:5000 ir į tikslesnį mastelį netransformuojami. Rengiant kito lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentus, bendrojo plano sprendiniai – funkcinių zonų ribos, susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros trasos tikslinami pagal specifinius gamtinius ir urbanistinius teritorijų požymius. Ypatinga svarba teikiama gamtos ir kultūros paveldo apsaugos integralumo stiprinimui.

Bendrojo plano sprendiniuose nurodyti nagrinėjami rajonai nustato minimalią analizuojamą teritoriją rengiant detaliuosius planus, jeigu veiklos ir teritorijos specifika nereikalauja nagrinėti kitokią teritoriją.

Bendrajame plane nurodytose urbanizuojamose teritorijose atkuriant nuosavybės teises ir grąžinant žemę natūra nustatoma sąlyga: grąžintame žemės sklype įvairios paskirties kapitalinių statinių statyba negalima, jeigu ji nenumatyta pažymėto nagrinėjamo rajono teritorijų planavimo dokumente.

Užstatytuose gyvenamuosiuose rajonuose, kurie suformuoti pagal tų rajonų teritorijų planavimo dokumentus, nuosavybės teisės neatkuriamos ir žemė natūra negrąžinama, išskyrus atvejus, kai liko nerealizuota šio rajono teritorijų planavimo dokumente numatyta užstatymo galimybė.

1.2. Teisinė aplinka

Rengiant Pasvalio miesto bendrojo plano sprendinius buvo įvertintos šių patvirtintų arba rengiamų teisės aktų ir dokumentų nuostatos:

Europos Sąjungos dokumentų nuostatos:

- o „Europos erdvinės plėtros perspektyva ESDP“ (pritarta neoficialioje ministrų, atsakingų už erdvinį planavimą, taryboje Potsdame, 1999 m. gegužę);
- o Miestų planavimą įtakojančiomis Europos Sąjungos politikos gairėmis, išdėstytomis Lisabonos strategijoje iki 2010, Europos miestų tolydžios plėtros Aalborgo chartijoje, Europos urbanistikos chartijoje, Europos Sąjungos Ministrų tarybos ministrų, atsakingų už teritorijų planavimą, CEMAT 2000 m. priimtais Europos žemyno darnaus vystymosi pagrindiniais principais, kitais dokumentais išskiriančiais „urban“ dimensiją, kaip pagrindą generuojant Europos Sąjungos ekonomiką, ypač žinių, kuriant žmonių gerovę, didinant konkurencingumą.

Lietuvos Respublikos Seimo dokumentų nuostatos:

- o Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas. LR Seimo sprendimas Nr. IX-1154; 2002 m. spalio 29 d.;
- o Nacionalinė turizmo plėtros programa. LR Seimo 1999-07-01 nutarimas Nr. VIII-1284 (Žin., 1999, Nr. 63-2061);
- o Žemės ūkio ir kaimo plėtros strategija. LR Seimo 2000-06-13 nutarimas Nr. VIII-1728 (Žin., 2000, Nr. 50-1435);
- o Nacionalinė energetikos strategija. Lietuvos Respublikos Seimo 2002-10-10 nutarimas Nr. IX-1130;
- o Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo nutarimas 1992-01-21 Nr. I-2223 (Žin., 1992, Nr. 5-75; Žin., 2011, Nr. 91-4315);
- o Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301 (Žin., 1993, Nr. 63-1188; Žin., 2011, Nr. 49-2365);
- o Lietuvos Respublikos žemės įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446 (Žin., 1994, Nr. 34-620; Žin., 2011, Nr. I-446);
- o Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120 (Žin., 1995, Nr. 107-2391; Žin., 2010, Nr. I-1120);
- o Lietuvos Respublikos kelių įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120 (Žin., 1995, Nr. 44-1076; Žin., 2011, Nr. 141-6615);
- o Lietuvos Respublikos statybos įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240 (Žin., 1996, Nr. 32-788; Žin., 2011, Nr. 91-4321);
- o Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452 (Žin., 2004, Nr. 153-5571; Žin., 2008, Nr. 59-2203).
- o Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (Žin., 2000, Nr. 92-2883; Žin., 2010, Nr. 153-7791).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės dokumentų nuostatos:

- o Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių planas. LR Vyriausybės nutarimas Nr. 1568, 2003 m. gruodžio 9 d. (Žin., 2003, Nr. 116-5282; Žin., 2011, Nr. 132-6281);
- o Lietuvos nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros strategija. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-07-27 nutarimas Nr. 941 (Žin., 2001, Nr. 66-2418; Žin., 2009, Nr. 941);
- o Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-06-12 nutarimas Nr. 853;
- o Nacionalinė darnaus vystymosi strategija. LR Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 1160 (Žin., 2003, Nr. 89-4029; Žin., 2011, Nr. 41-1949);
- o Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos. LR Vyriausybės nutarimas (Žin., 1992, Nr. 22-652; 2011, Nr. 89-4249);
- o Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai. LR Vyriausybės 2004 03 15 nutarimas Nr. 276 (Žin., 2004, Nr. 41-1335; Žin., 2011, Nr. 67-3171);
- o Aplinkos apsaugos reikalavimų ūkinei veiklai šiaurės Lietuvos karstinio regiono intensyvaus karsto žemėje aprašas. LR Vyriausybės 2006 06 01 nutarimas Nr. 549 (Žin., 2006, Nr. 64-2364)

Valstybinių institucijų dokumentų nuostatos:

- o Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-67;
- o Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-68;
- o Pasvalio rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2009-05-05 įsakymu IV-212;
- o Saugomo kultūros paveldo objekto – Siaurojo geležinkelio komplekso (G10KP) ruožo Panevėžys-Rubikai, Panevėžio ir Utenos apskrityse, teritorijos ir apsaugos zonų ir apsaugos zonų ribų bei paveldotvarkos specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2009-02-18 įsakymu Nr. IV-76;
- o Lietuvos higienos norma HN 44:2006 “Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra”, patvirtinta LR sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-613 (Žin., 2006, Nr. 81-3217).

Panevėžio regiono valstybinių institucijų dokumentų nuostatos:

- o Panevėžio apskrities miškų tvarkymo schema, patvirtinta LR aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 (Žin., 2006, 95-3741; Žin., 2011, 141-6644).

Pasvalio rajono savivaldybės institucijų dokumentų nuostatos:

- o Pasvalio rajono plėtros iki 2014 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas savivaldybės tarybos 2005-01-19 sprendimu Nr. T1-12;
- o Pasvalio rajono savivaldybės 2010-2012-ųjų metų strateginis veiklos planas, patvirtintas savivaldybės tarybos 2010-06-23 sprendimu Nr. T1-148;
- o Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008-03-26 sprendimu Nr. T1-47;
- o Pasvalio rajono didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo specialusis planas, patvirtintas 2006-08-31 Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-186;
- o Pasvalio rajono savivaldybės šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas 2009-06-12 Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-155;
- o Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas 2010-11-03 Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-246;
- o Pasvalio miesto bendrojo plano koncepcija, kuriai pritarta Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011-12-07 posėdyje (protokolo Nr. T2-8);

Kitų teritorijų planavimo dokumentų nuostatos:

- o Pasvalio miesto išplanavimo projektas, 1982 m. (patvirtintas 1986-04-09);
- o 5,2 ha sklypo Panevėžio g. Pasvalyje detalusis planas (sklypai skirti gražinimui už turėtą žemę), 2000-03-27;
- o Teritorijos tarp Vilniaus, Taikos gatvių bei VIA Baltica magistralės detalusis planas, 2003-04-04.

Vadovautasi ir kitų teisės aktų bei dokumentų, nurodytų Valstybės institucijų išduotose planavimo sąlygose, nuostatomis. Planavimo sąlygas Pasvalio miesto teritorijos bendrajam planui rengti išdavė:

- 1) Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Teritorijų planavimo ir ūkio plėtros skyriaus (Vytauto Didžiojo aikštė 1, LT-39143 Pasvalys) Planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentui rengti, 2011-07-25 Nr. 6;
- 2) AB LESTO (Žvejų g. 14, LT-09310 Vilnius) Dėl techninių sąlygų, rengiant Pasvalio miesto teritorijos bendrąjį planą, 2011-07-04 Nr. 45010-494;
- 3) AB Lietuvos dujos Planavimo sąlygos Nr. 2011/P-23 bendrojo planavimo dokumentui rengti, 2011-06-29 Nr. 25-50-85;
- 4) Kultūros paveldo departamento prie KM Panevėžio teritorinio padalinio (Laisvės a. 1, LT-35175 Panevėžys) Planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti, 2011-07-12 Nr. 12.12.P-300;
- 5) Kultūros paveldo departamento prie KM Dėl Pasvalio miesto teritorijos bendrojo plano, 2011-07-18 Nr. (13.1)2-1722;

- 6) LR AM Panevėžio regiono aplinkos apsaugos departamento Poveikio aplinkai vertinimo ir normatyvų skyriaus Dėl duomenų Pasvalio miesto bendrajam planui rengti, 2011-07-11 Nr.N5-3096;
- 7) LR AM Panevėžio regiono aplinkos apsaugos departamento Planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti, 2011-07-22 Nr.N5-3246.

1.3. Gyventojų skaičiaus ir būsto raidos prognozės

Nustatydami gyventojų skaičiaus ir būsto Pasvalio mieste raidos prognozę vadovaujamasi pastarųjų šešerių-septynerių metų tendencijomis. Įvertinus bendras būsto plėtros tendencijas, darome prielaidą, kad gyvenamojo ploto komfortas Pasvalio mieste didės 5% kas penkis metus įskaitant ir savaiminį jo augimą dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo.

Įvertinus bendras būsto plėtros tendencijas mažuose Lietuvos miestuose ir Pasvalio mieste 2005-2011 metų laikotarpiu, manome, kad realiausias yra tikėtinas būsto plėtros variantas. Tačiau, siekdami nustatyti miesto maksimalios (fizinės) plėtros ribas ir tinkamai suplanuoti plėtrą jų ribose, rengdami Pasvalio miesto plėtros sprendinius ir skaičiuodami teritorijų poreikį naujų gyvenamųjų namų statybai pagrindu imame optimistinę prognozės variantą.

1.2.1 lentelė. Gyventojų ir gyvenamojo fondo plėtros prognozė Pasvalio mieste iki 2021 m. (ha)

	2011	2016	2021
Tikėtina			
Gyventojų skaičius, žm.	7 997	7 563	7 152
Gyvenamasis fondas, m ²	263 215	270 803	278 609
Gyvenamojo ploto dalis vienam žmogui, m ² /žm.	32,91	35,81	38,95
Naudingo gyvenamojo ploto dalis vienam žmogui, m ² /žm.	23,04	25,06	27,27
Optimistinė			
Gyventojų skaičius, žm.	7 997	7 601	7 225
Gyvenamasis fondas, m ²	263 215	272 557	282 231
Gyvenamojo ploto dalis vienam žmogui, m ² /žm.	32,91	35,86	39,06
Naudingo gyvenamojo ploto dalis vienam žmogui, m ² /žm.	23,04	25,10	27,34
Pesimistinė			
Gyventojų skaičius, žm.	7 997	7 521	7 073
Gyvenamasis fondas, m ²	263 215	280 392	283 763
Gyvenamojo ploto dalis vienam žmogui, m ² /žm.	32,91	35,92	39,19
Naudingo gyvenamojo ploto dalis vienam žmogui, m ² /žm.	23,04	25,14	27,44

1.2.2.lentelė. Teritorijų poreikis gyvenamojo fondo plėtrai iki 2021 m. (ha)

	Iš viso	2016	2021
Tikėtinas variantas			
Gyvenamas ploto prieaugis 1-2 butų pastatuose, m ²		4 553	4 684
Teritorijų poreikis 1-2 butų pastatams, ha	15,4	7,59	7,81
Gyvenamas ploto prieaugis daugiabučiuose, m ²		3 035	3 123
Teritorijų poreikis daugiabučiams pastatams, ha	3,08	1,52	1,56
Iš viso gyvenamojo ploto prieaugis, m ²		7 588	7 806
Iš viso teritorijų poreikis, ha	18,48	9,11	9,37
Optimistinis variantas			
Gyvenamas ploto prieaugis 1-2 butų pastatuose, m ²		5 605	5 804
Teritorijų poreikis 1-2 butų pastatams, ha	19,01	9,34	9,67
Gyvenamas ploto prieaugis daugiabučiuose, m ²		3 737	3 870

Teritorijų poreikis daugiabučiams pastatams, ha	3,8	1,87	1,93
Iš viso gyvenamojo ploto prieaugis, m ²		9 342	9 674
Iš viso teritorijų poreikis, ha	22,81	10,12	10,48

Pastaba: skaičiuojant plėtrą vienbutės ir dvibutės statybos rajonų apgyvendinimo rodiklis priimamas 600 kv. m gyvenamojo ploto 1-am ha, daugiabutės statybos – 2000 kv. m /ha.

Skaičiuodami teritorijų poreikį gyvenamojo fondo plėtrai daugiabutei statybai skiriame 40% gyvenamojo fondo prieaugio, t.y. tokią pat statistinę prieaugio dalį, kokią ji turėjo analizuojamu laikotarpiu. Jeigu gyvenamojo fondo plėtra vyks pagal pesimistinę ar tikėtiną gyventojų skaičiaus prognozę, tai dalis numatytų teritorijų liks neužstatyta ir galės būti naudojama miškų ūkio ar kitai veiklai. Teritorijų poreikis gyvenamojo fondo plėtrai pateiktas 1.2.2 lentelėje.

1.4. Miesto raidos strategija

Įvertinus miesto raidą įtakančią teisinę aplinką, išorės ir vidaus veiksniai ir tendencijas, Pasvalio rajono savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų registre sukauptą informaciją, esamos būklės analizėje nustatytas problemas, miesto gyventojų skaičiaus ir būsto raidos prognozes, suformuluota miesto urbanistinės raidos strategija:

1) Pasvalys - turizmo ir rekreacijos aptarnavimo bei administracinis centras. Turizmo tranzito aptarnavimo centro ir trumpalaikės pažintinės, pramoginės rekreacijos vietos vizija įpareigoja sukurti patrauklų miesto erdvinį modelį bei įvaizdį;

2) Pasvalys – savaiminės raidos Aukštaitijos miestas, įsikūręs ir augęs prekybos kelių sankirtoje. Tai intensyvaus žemės ūkio teritorijų aptarnavimo administracinis centras, užtikrinantis Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos plėtros tolygumą;

3) Miesto išorinis veidas - miesto siluetas žvelgiant nuo Via Baltica kelio, o vidinis – istorinis centras bei upių pakrantės.

4) Didelis dėmesys skiriamas susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros plėtrai, gamtinės aplinkos apsaugos ir išteklių naudojimo kryptims bei nekilnojamojo kultūros paveldo naudojimo ir apsaugos kryptims formuoti;

5) šių strateginių tikslų siekiama darnaus vystymo priemonėmis:

- o sukuriant laisvalaikio miesto įvaizdį - šiuo metu sėkmingai plėtojamas laisvalaikio paslaugų veiklas papildant turizmo ir rekreacijos paslaugų kompleksu;
- o miesto plėtrą išdėstant esamose miesto ribose, išskyrus šiaurinę miesto dalį, kur prie miesto struktūrų jungiami potencialūs komercijos ir pramonės plėtros plotai;
- o išlaikant aktyviais vakarų – rytų krypties (išilgai Lėvens upės) išoriniai ryšius, su pasyvesniais vidiniais (skersais Lėvens upės) ryšiais;
- o vertingiausias miesto teritorijas išsaugant turizmo ir rekreacijos paslaugų plėtrai;
- o esamo daugiaaukščio gyvenamojo kvartalo pagrindu formuojant urbanistinę kalvą, paryškinančią miesto siluetą bei ribojančią daugiaaukščių pastatų sklaidą;
- o vengiant teritorijas dešiniajame Lėvens krante apkrauti inžinerinės infrastruktūros, pramonės ir kitais objektais, teršiančiais miesto prieigų vaizdą;
- o miesto plėtrai pietų kryptimi nepereinant į kitą magistralinio kelio Via-Baltica pusę;
- o apjungiant jau pradėtą formuoti miesto „žaliąjį“ tinklą, susidedantį iš atskirųjų ir priklausomųjų želdynų, į vientisą sistemą; stiprinant gamtinį tinklą, apjungiantį migracijos koridorius – Mūšos, Lėvens ir Svalios upes su miesto neurbanizuotomis erdvėmis;
- o kultūros paveldo objektus maksimaliai pritaikant lankymui; miesto istorinėje dalyje plėtojant turizmo paslaugų objektus, panaudojant bei atnaujinant išlikusius istorinius vizualinius ir erdvinius ryšius ir istorinį užstatymą;
- o šalia sėkmingai plėtojamo žemės ūkio produkcijos perdirbimo skatinant kitas mažiau išvystytas ūkio šakas;
- o plėtojant ir tobulinant susiformavusią susisiekimo sistemą, tranzitiniam transportui aplenkiant gyvenamuosius rajonus;

- o plėtojant darbo vietas generuojančias teritorijas, susietas darniomis jungtimis su likusiomis miesto dalimis;
- o siekiant socialinės integracijos, mažinant išsivystymo disproporcijas;
- o užtikrinant miesto gyventojų ir ūkio subjektų galimybes nevaržomai pasiekti jiems reikalingas paslaugas, teikiamas centre ir pocentryje, modernizuojant gatves, tobulinant vientisą dviračių ir pėsčiųjų takų tinklą;
- o inžinerinę infrastruktūrą siekiant „slėpti“ po žeme (ypatingai miesto prieigose nuo Via-Baltica kelio);
- o tobulinant pėsčiųjų dviračių susisiekimą, numatant naują pėsčiųjų ir dviračių tiltą per Lėvenį vakarinėje miesto dalyje;
- o intensyviausio užstatymo miesto teritorijose plėtojant centralizuotą šilumos tiekimą; dalį šilumos energijos sukaupiant, panaudojus pramonės įmonių perteklinę šilumą;
- o visame mieste šilumos poreikį tenkinant plėtojant ekologiškas šildymo sistemas; prioritetas teikiamas energetikos iš atsinaujinančių energijos šaltinių vystymui;
- o skatinant daugiaviečių žemės naudojimą.

2. MIESTO PLĖTROS KONTEKSTAS

Bendrojo plano miesto išorės struktūros sprendiniai suformuluoja miesto politiką rengiant Pasvalio rajono erdvinio, strateginio planavimo dokumentus ir kitų rajono miestų bei miestelių bendruosius planus, kaimų detaliuosius planus bei savivaldybės lygmens specialiuosius planus, įtakoja kaimyninių savivaldybių teritorijų plėtrą.

2.1. Miestas šalies, regiono ir rajono plėtros kontekste

Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcijoje iki 2027 m. Pasvalio miestas pažymėtas A kategorijos centru (palaikomu). Toks pat statusas miestui suteiktas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, patvirtintame LR Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154. Rajono koncepcijoje Pasvalio miestą kerta urbanistinis ir gamtinis karkasai. Pasvalio miestą rytų, pietų ir vakarų pusėse supančioms teritorijoms savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcijoje nustatytas intensyvios žemės ūkio veiklos perspektyvių gyvenamųjų rajonų įtakos zonose vystymo prioritetas (indeksas I-UŽ). Šiauriau miesto esančiai teritorijai – intensyvios žemės ūkio veiklos labai geros ūkinės vertės žemėse vystymo prioritetas (indeksas II-LG).

Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, patvirtintuose Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008-03-26 sprendimu Nr.T1-47, Pasvalio miestą supančioms neužstatytoms teritorijoms suteiktas intensyvios žemės ūkio veiklos perspektyvių gyvenamųjų rajonų įtakos zonose plėtojimo reglamentas (indeksas I-UŽ). Šios zonos arealuose prioritetas teikiamas gyvenamųjų vietovių plėtrai ir individualiai statybai. Nedideliame plotui už šiaurės rytinio miesto kampo (ties Lėvens upe) šiaurės rytiniame suteiktas urbanistinės ūkinės integracijos ašių zonos reglamentas (indeksas VI-Užpg). Šioje teritorijoje, prioritetas teikiamas ūkinei – pramoninei (ne žemės ūkio) veiklai. Savivaldybės teritorijos sprendiniuose Pasvalio miestas patenka į vidutinio potencialo rekreacijos arealą - miestą kerta turistiniai maršrutai: regioninės svarbos – „Lietuvos istorijos kultūros vėrinys“, vietinės reikšmės – „Pasvalio krašto gamtos ir kultūros vėrinys“ bei Pasvalio rajono vandens turizmo trasos. Pasvalio mieste ir jį supančiose teritorijose nenumatyta miškų plėtra, išskirti Pasvalio miestą kertantis Lėvens bei supantis iš šiaurės pusės Mūšos gamtinio karkaso migracijos koridoriai. Savivaldybės teritorijos BP sprendiniuose numatytas Pasvalio miesto pietvakarinis aplinkkelis (2,7 km), sujungiantis magistralinį kelią Nr. A10 su krašto keliu Nr. 150 ties Šlamų ir Valakėlių kaimais, suplanuota keletas dviračių trasų su tiltais per upes: pirma - šalia siaurojo geležinkelio, antra – šalia krašto kelio Nr.105, trečia – šalia magistralinio kelio Nr. A10 ir ketvirta – šalia rajoninio kelio Nr.3101,

bei rezervuota vieta galimai europinės vėžės geležinkelio trasai (apie 9 km į rytus nuo Pasvalio miesto).

Rengiamame Panevėžio apskrities teritorijos bendrajame (generaliniame) plane ir Nacionalinių dviračių trasų specialiajame plane (Projekte) siūlomos dviračių trasos: pirma - nacionalinės svarbos dviračiu trasa Panevėžys–Joniškėlis–Biržai su atšaka Joniškėlis–Pakruojis–Lygumai–Šiauliai, kuriai gali būti panaudotas siaurojo geležinkelio pylimas, kitos trasos - tai nacionalinės svarbos dviračių turizmo trasų maršrutai šiose atkarpose: Panevėžys–Bernatoniai–Pušalotas–Joniškėlis (atšaka Gustoniai–Paberžiai–Pasvalys–Kirdonys–Pabiržė–Biržai)–Raudonpamušis (Šiaulių apskritis).

Pasvalio miesto bendrojo plano sprendiniuose detalizuoti Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniai bei atsižvelgta į regiono lygmens rengiamų planų ar projektų nuostatas, įvertinti rajono ar vietovės lygmens patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai.

Numatomos pagrindinės priemonės, gerinančios miesto išorės ryšius:

- o Pasvalio miesto pietvakarinis aplinkkelis (2,7 km), sujungiantis magistralinį kelią Nr. A10 su krašto keliu Nr. 150 ties Šlamų ir Valakėlių kaimais;
- o dviračių trasos su tiltais per upes: pirma - šalia siaurojo geležinkelio, antra – šalia krašto kelio Nr.105, trečia – šalia magistralinio kelio Nr. A10 ir ketvirta – šalia rajoninio kelio Nr.3101;
- o turistiniai maršrutai: regioninės svarbos – „Lietuvos istorijos kultūros vėrinys“, vietinės reikšmės – „Pasvalio krašto gamtos ir kultūros vėrinys“;
- o vandens turizmo trasos.

2.2. Miesto įtakos zona

Pasvalio priemiestiniame areale išskiriamos dvi zonos:

1) miestas ir tiesioginės įtakos zona - su miestu funkciniais ryšiais tiesiogiai susijusios teritorijos. Tiesioginės įtakos ašys driekiasi šiaurės rytų ir pietryčių kryptimis, sutampančiomis su europinė automagistrale Via Baltica. Beisvystančios gyvenvietės: Diliauskai – Kiemeliai (apie 300 gyv.) ir Pasvalio Vienkiemiai (apie 220 gyv.). Nemažą įtaką miestui daro šiaurinėje pusėje esantys Ustukių (apie 600 gyv.) ir Aukštikalnių (apie 330 gyv.) kaimai. Kadangi šiaurės rytų pusėje driekiasi saugomų teritorijų virtinė, aktyvi urbanizacija Pasvalio rajono savivaldybės bendrojo plano sprendiniuose numatyta pietvakarių ir vakarų kryptimis. Numatoma modernizuoti, papildyti ir plėsti esamus centrus bei naujai užstatyti plėtrai tinkamiausias teritorijas. Prioritetas skirtinas turimų inžinerinių resursų, socialinių bei aptarnavimo paslaugų panaudojimui, ribotina ekstensyvi ir dispersiška monofunkcinių mažaaukščių gyvenamųjų teritorijų plėtra. Siektinas funkcinis ir transportinis ryšių gerinimas tarp kompaktiškai užstatytos miesto teritorijos ir artimojo priemiesčio centrų.

2) siūlomas Pasvalio gamtos ir kultūros paveldo žiedas – tai ekosistemos stabilizavimui bei turizmo ir rekreacijos sistemos plėtotei skirtina teritorija. Gamtos ir kultūros paveldo žiedas jungia Mūšos ir trijų jos intakų - Lėvens, Pyvesos ir Jiešmens slėnių gamtinį kompleksą su atraktyviais kultūros paveldo objektais ir gamtinėmis vertybėmis. Žiedo teritorijoje siūloma riboti stichinę urbanizaciją neužstatytose žemės ūkio teritorijose, investicijas koncentruojant į esamus žiedo urbanistinius centrus. Planuotina poilsio, turizmo ir ekologiško žemės ūkio plėtra. Siūlomas teritorijos naudojimas atsižvelgia į palaikomą miesto reikšmės stabilumą regione, socialinius, ekonominius uždavinius bei gamtines ir technogenines savybes.

Nemažą dalį kultūros ir gamtos vertybių apjungia Siaurojo geležinkelio kompleksas (vertybės unikalus kodas 21898), besidriekiantis Mūšos dešiniajame krante ir kertančiame tiltais intakus: Lėvenį, Pyvesą ir Jiešmenį.

Keliaujant siauruku, galima aplankyti:

- šiaurės rytų kryptimi:

- o Pajiešmenių botaninį-zoologinį draustinį, esantį apie 3,5 km nuo pietrytinės miesto ribos - Pajiešmenių k.;
- o Pajiešmenės buv. dvaro sodybą (vertybės unikalus kodas 432), esančią Pajiešmenių k. (Krinčino sen.);
- o Girniūnų ąžuolą (Girniūnų k.),
- o Kiemelių ąžuolą (Kiemelių k.), esančius 1 km atstumu nuo Pasvalio miesto pietrytinės ribos;
- pietvakarių:
 - o Migonių, Šimonių piliakalnį (vertybės unikalus kodas 5441), Migonių k. (Pasvalio apylinkių sen.).

Pamūšių kraštovaizdžio draustinio kompleksą, juosiančio abu Mūšos krantus į šiaurės rytus nuo miesto ribos, patenka:

- dešiniajame Mūšos krante:
 - o Buv. dvaro sodybos fragmentai (vertybės unikalus kodas 413), Ažuolpamūšės k. (Saločių sen.);
 - o Senovės gyvenvietė I (vertybės unikalus kodas 20963), Papyvesių k. (Pasvalio apylinkių sen.);
 - o Akmens a. gyvenvietė I (vertybės unikalus kodas 20964) Papyvesių k. (Pasvalio apylinkių sen.);
 - o Akmens a. gyvenvietė II ir sen. gyvenvietė II (vertybės unikalus kodas 20965) Papyvesių k. (Pasvalio apylinkių sen.);
 - o Naujapamūšio liepa;
- kairiajame:
 - o Pamiškių kapinynas (vertybės unikalus kodas 16207) Pasvalio r. sav., Pamiškių k. (Pasvalio apylinkių sen.);
 - o Pamiškių senovės gyvenvietė (vertybės unikalus kodas 3005), Pamiškių k. (Pasvalio apylinkių sen.);
 - o Senovės gyvenvietė II (vertybės unikalus kodas 20966), Pamiškių k. (Pasvalio apylinkių sen.);
 - o Vaidžiūnų senovės gyvenvietė (vertybės unikalus kodas 20961), Vaidžiūnų k. (Pasvalio apylinkių sen.);

Keliaujant šiaurės vakarų kryptimi nuo Pasvalio krašto keliu Nr. 209, ties Mūša galima aplankyti:

- o Vytartų senovės gyvenvietę (vertybės unikalus kodas 20962) Pervalkų k. (Pasvalio apylinkių sen.);
- o Tiltą (vertybės unikalus kodas 11638) (Pasvalio apylinkių sen.);
- o Vytartų liepą;
- o Ustukių liepą.

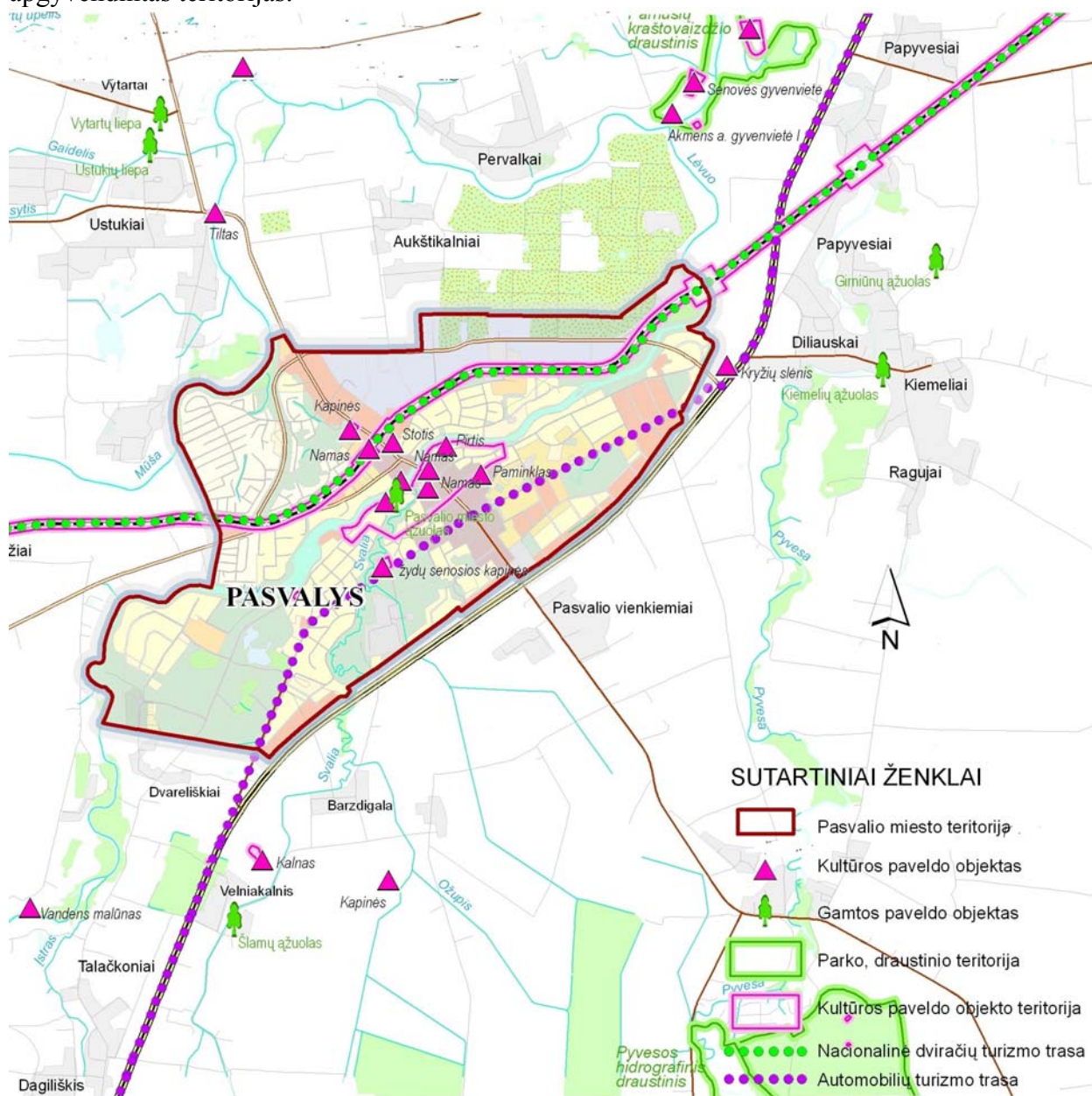
Keliaujant pietvakarių kryptimi nuo Pasvalio magistraliniu keliu Via-Baltica, galima aplankyti:

- o Kalną vad. Velniakalniu, kitaip Milžinų kalnu (vertybės unikalus kodas 6614) Brazdigalos k. (Pasvalio apylinkių sen.)
- o Šlamų ąžuolą (Šlamų k.), esantį 1,5 km į pietvakarius nuo Pasvalio miesto ribos.

2.3. Koordinuota miesto ir priemiesčio plėtra

Siekiant darnios miesto ir priemiestinių teritorijų plėtros, numatomas veiksmų ir planų tarp regiono ir savivaldybių koordinavimas. Veiksmų koordinavimas ypač svarbus koncentruotos

miesto plėtros kryptyse – Diliauskų – Kiemelių šiaurės rytinėje pusėje ir Ustukių – Aukštikalnių šiaurės vakarinėje pusėje. Periferinėje zonoje vystoma socialinė ir inžinerinė infrastruktūra, organizuojamas Pasvalio savivaldybės viešasis transportas, įgyvendinami miesto išorės infrastruktūros (tarptautinių ryšių koridorių, krašto geležinkelių) plėtros projektai, formuojama miesto ir užmiesčio paslaugų centrų sistema. Unikaliomis ir epizodinėmis paslaugos koncentruotos Pasvalio miesto centre, o periodinės ir kasdieninės paslaugos numatytos lokaliuose miesto ir užmiesčio centruose, įskaitant ir Gamtos ir kultūros paveldo žiedo zonoje esančias apgyvendintas teritorijas.

2.2.1 paveikslas. Miesto gamtos ir kultūros paveldo žiedas

3. MIESTO PLANO STRUKTŪRA

3.1. Miesto struktūros modelis

Bendrojo plano sprendiniai parengti pagal miesto plėtros koncepciją, kuriai pritarta Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011-12-07 posėdyje (protokolo Nr.T2-8). Koncepcijoje

nustatytos plėtros gairės 20 metų laikotarpiui. Pagrindinės miesto plėtros kryptys ir plėtros principai toliau konkretizuoti sprendiniuose, taikomuose artimiausiems 10 metų.

Miestas, pagal funkcionavimo problemų diferenciaciją, gyvenimo kokybės skirtumus ir aplinkos savitumą atskirose miesto zonose, suskirstytas į tris struktūros zonas: centrinę, vidurinę ir periferinę. Siektina, kad natūraliais funkciniais ryšiais su miestu susijusi periferinė zona būtų vystoma vieningai. Tai rekomendacija administracinių savivaldybių ir miesto ribų tobulinimui.

3.1.1 paveikslas. Miesto struktūros modelis

3.2. Miesto savitumas

Pasvalys - miestas įsikūręs Mūšos–Nemunėlio žemumoje, prie Lėvens ir Svalios upių santakos, o šiaurėje bei šiaurės vakaruose miesto riba eina Mūšos upės pakrantėmis. Atstumas miesto ribose tarp Lėvens ir Mūšos tik apie 450 metrų. Neišraiškingą, lygų reljefą vagoja trijų upių (Mūša, Lėva, Svalia) slėniai. Miesto teritorijos reljefas žemėja Lėvens upės link. Ramiai vingiuodama vakarų - rytų kryptimi Lėvens upė tarytum dalina miestą į pietinę ir šiaurinę dalis. Lėvens ir Svalios upės su žaliaisiais pakrančių slėniais, tekėdamos pro miesto centrą bei gyvenamąsias teritorijas, Pasvaliui teikia didelės estetinės vertės.

Abipus Lėvens klostęsis užstatymas ir gatvių tinklas sudaro mažaaukščio miesto su daugiaaukščių pastatų „salomis“ įvaizdį. Ryškių ir svarbių vertikalių miesto akcentų nėra, kai kuriose miesto panoramose, kaip dominantės, gali būti pramoninio rajono kaminai. Miesto vertikalus akcentas gali būti bažnyčios bokštas, tačiau jis nėra dominuojantis akcentas miesto siluete.

Pasvalio miesto savitas santykis su Lėvens upe. Upės vaga formuoja daug atvirų erdvių.

Pasvalio miestas turi savitą senamiesčio struktūrą su prisitaikusiomis prie gamtinės aplinkos gatvėmis, apstatytomis dviejų aukštų perimetriniu sodybiniu užstatymu. Pasvalio centrinės dalies užstatymas būdingas XVI a. besivystančių miestų ir miestelių planams. Miesto centre yra išlikusi Vytauto Didžiojo aikštė yra nors ir pakitusios formos, bet senosios miesto turgaus aikštės vietoje. Bažnyčios padėtis neatsiejama nuo centrinės miesto aikštės vakarinio pakraščio.

Transporto judėjimui tarp skirtinguose upės krantuose esančių miesto dalių mieste yra du tiltai, pėstieji per upę gali pereiti keturiose vietose. Dauguma tiltų išsidėstę centro ir rytinėje miesto dalyse, todėl pėsčiųjų ir dviračių tinklo vientisumui Pasvalio miesto koncepcijoje numatytas pėsčiųjų ir dviračių tiltas vakarinėje miesto dalyje.

Mieste yra lankytinų gamtos ir kultūros paveldo vertybių, istorinių vietų bei muziejų.

Atskirais laikotarpiais, nuo XIX a. pabaigos iki dabartinių dienų, buvo siekiama išryškinti Pasvalio gamtinio potencialo, ypatingai mineralinių šaltinių, gydomąsias savybes ir jų pagrindu formuoti Pasvalio kaip kurortinės vietovės įvaizdį. Planams nebuvo lemta išsipildyti, tačiau jų pasekoje ilgus XX a. dešimtmečius (1925 – 1980 m.) veikė balneofizeoterapinė gydykla, pritraukianti poilsiautojus ir reabilitacinius ligojus į Pasvalį. Pušynų ir parkų stoka, gydymo mineraliniais vandenimis populiarumo mažėjimas bei kitų Lietuvos kurortų įvaizdžio augimas, paskatino 1980 m. sustabdyti gydyklos veiklą.¹

Pasvalio miesto centrinės dalies savitumas saugomas išlaikant jos struktūrinių dalių morfologinę įvairovę (pirmiausia savitą užstatymo tipologiją, mastelį, aukščio ir intensyvumo parametrus, viešųjų erdvių specifiką), ribojant užstatymo intensyvumo bei aukštingumo parametrus.

Miesto jautrios gamtinės aplinkos apsaugą užtikrina šio plano sprendiniai, nustatantys apsaugos prioritetus ir reglamentus bei stiprinantys ir jungiantys miesto gamtines teritorijas į sistemą.

3.3. Miesto įvaizdis

Pasvalys – savaiminės raidos Aukštaitijos miestas, įsikūręs ir augęs prekybos kelių sankirtoje. Šiuo metu, tai intensyvaus žemės ūkio teritorijų aptarnavimo administracinis centras, užtikrinantis Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos plėtros tolygumą.

Pasvalio miesto įvaizdį formuojantys elementai: 1) miesto istorija ir kultūros paveldas, 2) jautri gamtinė aplinka, 3) europinis prekybinis kelias Via Baltica, 4) intensyvaus žemės ūkininkavimo apsuptis.

Miesto istorijos ir kultūros paveldo sudaro šie pagrindiniai elementai: Lėvens ir Svalios santaka, Siaurojo geležinkelio ruožo juosta, istorinis gatvių tinklas su išlikusio užstatymo fragmentais.

Jautrios gamtinės aplinkos pagrindą sudaro karstiniai reiškiniai ir upių slėnių migracijos koridoriai. Tai miesto plėtrą ribojantys veiksniai.

Europinis prekybos kelias Via Baltica nėra pakankamai išnaudojamas. Susisiekimo aptarnavimo infrastruktūra išvystyta silpnai.

Intensyvaus žemės ūkininkavimo apsuptis – tai šiandieninės miesto ekonomikos gyvavimo pagrindas.

Pasvalio miesto koncepcijoje prioritetą teikiamas turizmui ir rekreacijai. Tikslas – sukurti laisvalaikio miesto įvaizdį, šiuo metu sėkmingai plėtojamas laisvalaikio paslaugų veiklas papildant turizmo ir rekreacijos paslaugų kompleksu. Miesto – turizmo tranzito aptarnavimo centro ir trumpalaikės pažintinės, pramoginės rekreacijos vietos vizija įpareigoja sukurti patrauklų miesto erdvinį modelį bei įvaizdį.

Svarbu, kad planuojama plėtra neužgožtų turizmo ir rekreacijos požiūriu vertingiausių miesto savybių. Miesto išoriniu veidu turėtų būti miesto siluetas žvelgiant nuo Via Baltica kelio, o vidiniu – istorinis centras, upių pakrantės. Plėtra siejama kartu su miesto želdynų sistemos plėtra, miestovaizdžių formavimu. Via-Baltica kelio prieigos yra labai svarbios formuojant naują miesto įvaizdį. Planuojant teritorijas dešiniajame Lėvens krante, vengiama šią miesto dalį apkrauti inžinerinės infrastruktūros, pramonės ir kitais objektais, teršiančiais miesto prieigų vaizdą. Vertingiausios miesto teritorijos išsaugomos turizmo ir rekreacijos paslaugų plėtrai. Tai bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų,

¹ Kurorto statuso Lietuvoje reglamentavimo studija / Lietuvos regioninių tyrimų institutas, K.: 2003, psl. 16.

visuomeninės, rekreacinės, komercinės teritorijos, skirtos turizmo ir rekreacijos paslaugų tinklui sukurti.

Bendrajame plane siekiama urbanistinių ir architektūrinių sprendimų, reprezentacinių erdvių kokybės, atitinkančių Europos sąjungos šalies miesto statusą ir LR Architektūros politikos kryptis (Lietuvos Respublikos Architektūros politikos kryptį aprašas, LR Vyriausybės 2005 05 18 nutarimas Nr.554). Renovuojamų, modernizuojamų bei naujai užstatomų teritorijų sprendimai turi būti kokybiški architektūriniu, urbanistiniu bei visuomeniniu – kultūriniu požiūriu.

Miesto dalių planavimo principai, naujų pastatų architektūra, viešųjų erdvių ir želdynų kokybė turi derėti su esamu gamtiniu ir kultūriniu kontekstu, formuoti individualų miesto dalies charakterį.

3.4. Miesto plano struktūros dalys

Pasvalio miesto koncepcijoje nustatytos funkcinių prioritetų zonos formuoja pagrindines miesto plano struktūros sudedamąsias dalis. Konkretizuojant sprendinius, funkcinės zonos skaidomos į sprendinių teritorijas, suteikiančias dabartinei miesto plano struktūrai plėtros vientisumo ir tolygumo charakterį, užtikrinančias darnios plėtros principų laikymąsi.

Išanalizavus anksčiau parengtų miestų bendrųjų planų funkcinio zonavimo principus ir teisės aktus, reglamentuojančius bendrąjį planavimą, kaip ir koncepcijos studijoje, sprendiniuose miesto planavimo pagrindu pasirinkta SI „Vilniaus planas“ 2009 m. parengta studija „Miestų, miestelių ir kaimų (gyvenamųjų vietovių) planavimo normos“. Pritaikius studijos siūlymus, Pasvalio miestui sukurta optimali miesto teritorijų planinė struktūra.

3.4.1 lentelė. Pasvalio miesto teritorijų planinė struktūra (skliausteliuose žymėjimo indeksas)

Koncepcijos funkcinių prioritetų zonos	Sprendinių teritorijos
1. Urbanizuotos teritorijos (U):	Gyvenamoji (GG)
1.1. Užstatomos teritorijos (UT):	Gyvenamoji sodininkų bendrijose (GS)
1.1.1. Gyvenamosios teritorijos (GT):	Mišri gyvenamoji (GM)
1.1.1.1. Gyvenamoji zona (G)	Mišri centro (GC)
1.1.1.1.1. Gyvenamoji (GG)	Socialinės infrastruktūros (SI)
1.1.1.1.2. Mišri gyvenamoji (GM)	Specializuotų kompleksų (SK)
1.1.1.2. Centrų zona (C)	Rekreacinė (R)
1.1.2. Paslaugų ir darbo vietų teritorijos (PD):	Paslaugų (PA)
1.1.2.1. Verslo, gamybos, pramonės zona (P)	Pramonės ir sandėliavimo (PR)
1.1.2.2. Rekreacinė zona (R)	Techninės infrastruktūros (TI)
1.1.2.3. Techninės infrastruktūros zona (T)	Infrastruktūros koridorių (TK)
1.2. Bendrojo naudojimo erdvės ir želdynai (BŽ):	Bendrojo naudojimo erdvių ir želdynų (BŽ)
1.3. Techninės infrastruktūros koridoriai (TK)	Veikiančių kapinių (BŽK)
2. Vandenių teritorijos (VA)	Konservacinio prioriteto bendrojo naudojimo želdynai (C / BŽ)
	Vandenių (VA)

Sprendinių teritorijos išreikštos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje:

Gyvenamoji teritorija (žymėjimas - GG) – tai mažaaukščio užstatymo teritorijos, kuriose dominuoja nedidelio intensyvumo gyvenamoji veikla (vienbučių, dvibučių ir daugiabučių gyvenamųjų namų), kartu su jai aptarnauti reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra, gyvenamai aplinkai draugiškomis darbo vietomis.

Gyvenamųjų teritorijų plėtra skirta gyvenamųjų kvartalų statybai su jų aptarnavimui reikalinga socialine, paslaugų bei kita infrastruktūra

Gyvenamoji sodininkų bendrijose (žymėjimas - GS) – tai sodininkų bendrijų žemės ūkio paskirties žemės teritorijos virstančios į mažaaukščių gyvenamųjų namų teritorijos, kuriose dominuoja nedidelio intensyvumo gyvenamoji veikla (vienbučių ir dvibučių), kartu su jai aptarnauti reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra.

Mišri gyvenamoji teritorija (žymėjimas - GM) – tai mišrios mažaaukščio ir daugiaaukščio užstatymo teritorijos, kuriose dominuoja intensyvi gyvenamoji veikla (daugiabučių gyvenamųjų namų), kartu su jai aptarnauti reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra, gyvenamai aplinkai draugiškomis darbo vietomis.

Mišrių gyvenamųjų teritorijų plėtra skirta gyvenamųjų namų ir prekybos, paslaugų ir aptarnavimo objektų, administracinių pastatų, kitų pastatų, skirtų su taršia gamyba nesusijusioms darbo vietoms, statybai.

Mišri centro teritorija (žymėjimas - GC) – tai didelio tankio ir intensyvumo mišrios polifunkcinių miesto centrų teritorijos, kuriose dominuoja centrinių funkcijų – administravimo, biurų, kultūrinių, politinių ir kitų valdymo institucijų veikla kartu su gyvenamąja funkcija ir gyvenamai aplinkai draugiškomis darbo vietomis.

Mišrios centro teritorijos plėtra skirta centrinių funkcijų koncentravimui kartu su gyvenamąja veikla, taip pat kitų pastatų, skirtų su taršia gamyba nesusijusioms darbo vietoms, statybai.

Socialinės infrastruktūros teritorija (žymėjimas brėžinyje - SI) – skirta bendruomenės (pirmoje eilėje aplinkinių kvartalų (rajonų) gyventojų) poreikiams reikalingų objektų – kultūros ir švietimo, ikimokyklinio ugdymo, įstaigų, bendruomenės centrų, taip pat sveikatos apsaugos infrastruktūros išdėstymui.

Specializuotų kompleksų teritorija (žymėjimas brėžinyje - SK) – skirta specializuotų viso miesto, regiono ar valstybės poreikiams tenkinti skirtų kompleksų - ligoninių, sanatorių, aukštųjų mokyklų, ambasadų statybai, krašto apsaugai ir kitiems specializuotiems kompleksams įvardinant jų paskirtį.

Rekreacinė teritorija (žymėjimas brėžinyje - R) - skirta specializuotam poilsiui. Joje dominuoja ilgalaikio (sanatorių, poilsio namų, sveikatingumo kompleksų, kempingų, turizmo bazių, golfo laukų ir pan.) bei trumpalaikio (stovyklaviečių, poilsiaviečių, paplūdimių ir pan.) specializuotų poilsio paslaugų veiklos.

Paslaugų teritorija (žymėjimas brėžinyje - PA) - skirta visos gyvenamosios vietovės - miesto ar jo rajono gyventojų aptarnavimui skirtų prekybos, paslaugų ir aptarnavimo objektų, administracinių pastatų, kitų pastatų, skirtų su taršia gamyba nesusijusioms darbo vietoms, statybai.

Pramonės ir sandėliavimo teritorija (žymėjimas brėžinyje - PR) - skirta taršiai gamybai, sandėliavimui, logistikai, atliekų perdirbimui.

Techninės infrastruktūros teritorija (žymėjimas brėžinyje – TI) – skirta miesto ar platesnės teritorijos aptarnavimui skirtų infrastruktūros objektų, komunalinių įmonių, transporto terminalų (jūrų, upių, oro uostų ir kt.) statybai.

Infrastruktūros koridorių teritorija (žymėjimas brėžinyje – TK) – tai miestą kertantys išoriniai infrastruktūros koridoriai.

Bendrojo naudojimo erdvių ir želdynų teritorija (žymėjimas brėžinyje – BŽ) – tai viešos miesto erdvės (aikštės, skverai), gamtinės teritorijos, skirtos gyventojų poilsiui, lankymui ir pažinimui, gyvenamosiose vietovėse esančių gamtinio karkaso elementų apsaugai, taip pat kapinės, botanikos, zoologijos sodai.

Veikiančių kapinių (žymėjimas brėžinyje – BŽK) – tai veikiančios miesto kapinės ir jų plėtos teritorijos.

Konservacinio prioriteto bendrojo naudojimo želdynai (žymėjimas brėžinyje – C / BŽ) – tai kultūros vertybių teritorijose esami arba atkuriami miesto želdynai.

Vandenų teritorija (žymėjimas brėžinyje – VA) – tai vandens telkiniai ir kitos vandens ūkiui naudojamos teritorijos.

3.5. Miesto struktūros optimizavimo būdai

Bendrojo plano sprendiniuose teritorijoms numatomos struktūros optimizavimo priemonės: saugojimas, modernizavimas (vidinė plėtra), konversija, nauja plėtra, rezervavimas.

Atsižvelgiant į tai, kad Pasvalio miesto teritorija yra intensyvaus karsto zonoje, rengiant vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus, kuriais planuojama statyba, bei statinių projektus, ypatingą dėmesį skirti plėtros poveikio paviršiniams, požeminiams vandenims ir karstiniais procesams įvertinti, vadovaujantis Aplinkos apsaugos reikalavimų ūkinei veiklai šiaurės Lietuvos karstinio regiono intensyvaus karsto žemėje aprašu, patvirtintu LR Vyriausybės 2006 06 01 nutarimu Nr. 549 (Žin., 2006, Nr.64-2364), LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2005, Nr. 84-3105) ir STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“, patvirtintu aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 701 (Žin., 2004, Nr. 50-1675).

3.5.1. Saugojimas

Bendrajame plane nurodytoms saugomoms teritorijoms plėtros parametrus bei ribinius užstatymo rodiklius nustato šių teritorijų specialieji teritorijų planavimo dokumentai – specialieji ar detalieji planai. Gamtinių vertybių saugojimas derinamas su lankymu. Kultūros vertybių apsaugos sistema skirta ne tik kultūros paveldo objektų išsaugojimui, bet ir jų įjungimui į miesto viešąsias erdves.

3.5.2. Modernizavimas

Miesto vidinė plėtra skirta intensyvinti silpnai apkrautas, nepilnai integruotas į miesto gyvenimą teritorijas. Tokios teritorijos kompleksiskai atnaujinamos tiek gerinant būsto kokybę, tiek gyvenamąją aplinką. Šis procesas tiesiogiai įtakoja darniosios plėtros įgyvendinimo principą, bet nereikalauja naujų teritorijų plėtrai. Miesto vidinė plėtra numatoma visose miesto gyvenamosiose teritorijose, jose taikant atitinkamus reglamentus.

Sovietmečio statybos pastatai modernizuojami parengus renovacijos projektus, numatančius pastatų modernizavimo, aplinkos atnaujinimo principus, lokalių kvartalo želdynų sistemą, automobilių stovėjimo vietų išdėstymo principus.

Numatomos modernizuoti: daugiabučių ir vienbučių (dvibučių) gyvenamųjų namų teritorijos, visuomeninės paskirties pastatai bei pramonės rajonas.

Modernizuojant esamas urbanizuotas teritorijas nauja statyba numatoma:

- o pagal susiklosčiusius principus baigiant formuoti nebaigtas užstatymo struktūras, ypač miesto centrinėje dalyje;
- o specializuotuose centruose;
- o gyvenamųjų kvartalų specializuotuose centruose plėtojant socialinę, paslaugų ir kitą infrastruktūrą, sukuriant naujas darbo vietas;
- o naujai kuriamame miesto pcentryje tobulinant jų polifunkcinę struktūrą bei formuojant jų reikšmę mieste atitinkančius užstatymo principus;
- o rekonstruojant esamus pastatus pagal susiklosčiusius teritorijai būdingus urbanistinius požymius.

3.5.3. Konversija

Konversija - neefektyviai panaudotų užstatytų teritorijų naujas (antrinis) panaudojimas plėtrai. Skatinamas konversijos daugiafunkciškumas, naujai panaudojant teritorijas tiek naujų modernios ekonomikos darbo vietų kūrimui, tiek gyvenamajai funkcijai. Skatinama konversija didinanti miesto funkcinės ir fizinės struktūros integralumą, sudaranti sąlygas taršos mažinimui, kurianti palankią investicijoms aplinką, padedanti tolygiau išdėstyti darbo vietas mieste ir gyvenamąsias teritorijas, sukurianti sąlygas aplinkos, užstatymo, susisiekimo sistemos ir inžinerinės įrangos atnaujinimui užstatytoje miesto teritorijoje.

Bendrojo plano sprendiniai numato sodininkų bendrijų teritorijų konversiją į mažaaukščių gyvenamųjų namų teritorijas. Sodininkų bendrijų teritorijų konversija skatinama

miesto savivaldybei remiant kompleksiskai suplanuotą (parengiant detaliuosius ar specialiuosius planus) sodų teritorijų inžinerinės bei susisiekimo infrastruktūros plėtrą.

3.5.4. Nauja plėtra

Naujos plėtos teritorijos įsisavinamos koncentruotai ir kompleksiskai, konsolidavus sklypus kito planavimo lygmens ar rūšies dokumentuose nurodytoje apimtyje. Šios teritorijos užstatomos tik įrengus inžinerinę bei susisiekimo infrastruktūrą, kartu įrengiant viešąsias erdves ir želdynus. Kartu su gyvenamaisiais kvartalais čia numatoma pastatyti prekybos, aptarnavimo, švietimo objektus ir taip užtikrinti geras gyvenimo, mokslo, darbo ir poilsio sąlygas gyventojams. Šių teritorijų numatyta daugiau, nei yra realus poreikis.

Periferinės plėtos teritorijose numatomos teritorijos pramonės ir komunalinių įmonių plėtrai. Užstatant periferinės plėtos teritorijas būtina išsaugoti gamtinio karkaso elementus, gamtos ir kultūros paveldo objektus, suformuoti savitą kiekvieno rajono urbanistinę struktūrą bei architektūrinius sprendimus.

Naujai užstatomomis teritorijomis laikomos suplanuotos, bet nebaigtos ar nepradėtos užstatyti teritorijos ir visai naujos dar nepradėtos įsisavinti teritorijos. Naujomis plėtos prioritetinėmis teritorijomis laikomos patvirtintais detaliaisiais planais suplanuotos gyvenamosios teritorijos:

- 1) pietrytinėje miesto dalyje - teritorijos tarp Vilniaus, Taikos gatvių bei Via Baltica magistralės;
- 2) pietvakarinėje miesto dalyje – teritorijos tarp Pagojaus ir Partizanų gatvių.

3.5.5. Rezervavimas.

Bendrojo plano sprendiniai rezervuoja teritorijas visuomenės poreikiams (komunikaciniams koridoriams inžinerinei ir susisiekimo infrastruktūrai, intensyviai naudojimui įrengiamiems želdynams, švietimo, sveikatos ir kitai visuomenės poreikiams reikalingai infrastruktūrai). Tikslios rezervuojamų teritorijų ribos nustatomos žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose.

Periferinės plėtos teritorijose, esančiose už miesto ribų, rezervuojamos teritorijos perspektyvinei plėtrai - ateities projektams. Šiose vietose išlaikoma esama padėtis iki jos pareikalavimo svarbių projektų įgyvendinimui.

4. KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA IR NAUDOJIMAS

4.1. Gamtinio karkaso formavimas

4.1.1. Bendrosios nuostatos

Gamtinio karkaso sampratos koncepcija patvirtinta 2001 m. Lietuvos Respublikos Saugomų teritorijų įstatyme. Gamtinis karkasas - tai vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ryšius tarp gamtinių saugomų teritorijų, saugantis natūralų kraštovaizdį, biologinę įvairovę, gamtinius rekreacinius išteklius, sudarantis sąlygas augalų ir gyvūnų migracijai ir miškų atkūrimui, optimizuojantis agrarinio kraštovaizdžio struktūrą geoekologiniu požiūriu, reguliuojantis agrarinės veiklos plėtrą, kraštovaizdžio intensyvaus sukultūrinimo - užstatymo gyvenamaisiais bei pramonės rajonais - plėtrą.

Gamtinis karkasas jungia įvairios paskirties teritorijas: gamtinius rezervatus, gamtinius bei kompleksinius draustinius, valstybinius parkus, apsaugos zonas bei saugomus gamtos išteklių sklypus, įvairias rekreacines, miškų ūkio, taip pat ribojamos agrarinės veiklos zonas. Į gamtinį karkasą įjungiamos natūralios bei pusiau natūralios ekosistemos. Neaplenkia jis ir miestų teritorijų, kuriose svarbiausi jo uždaviniai:

- o reguliuoti kraštovaizdžio urbanizacijos laipsnį;

- o suformuoti mieste gamtinio – ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, kuris padėtų užtikrinti aplinkos sveikumą, būtų susietas su priemiestyje esančiomis gamtinėmis teritorijomis;
- o sudaryti prielaidas esamos biologinės įvairovės išsaugojimui ir gausinimui;
- o išsaugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius;
- o saugoti ir įveisti želdynus ir želdinius.

Gamtinį karkasą sudaro:

- o geoekologinės takoskyros – teritorijų juostos, jungiančios ypatingą ekologinę svarbą bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines geosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą;
- o geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys – teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat teritorijos, reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai bei grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai, kompensuojantys neigiamą ekologinę įtaką gamtai;
- o migracijos koridoriai - slėniai, raguvynai, dubakloniai ir kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos apykaita, augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

Pagal svarbą gali būti skiriamos europinės, nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinio karkaso dalys.

Veiklos apribojimus gamtinio karkaso teritorijose nustato LR Saugomų teritorijų įstatymas (Žin. 2001, Nr. 108-3902), Gamtinio karkaso nuostatai (Žin. 2007, Nr. 22 - 858) bei visa eilė kitų, veiklą saugomose teritorijose reglamentuojančių dokumentų.

Gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyrą, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, vykdoma renatūralizacija ir ekosistemų atkūrimas, bei ekstensyvi rekreacija, palaikoma ir didinama biologinė įvairovė bei bendras teritorijos miškingumas, saugomi bei plečiami želdynai ir želdiniai agrarinėse bei urbanizuotose teritorijose, vykdomi teritorijų ir akvatorių rekultivacijos bei išvalymo nuo užteršimo darbai, neutralizuojamos, kitaip nukenksminamos arba iškeliamos pramonės įmonės ir mažinamas vizualiai agresyvių objektų poveikis.

Gamtinio karkaso teritorijos turi būti tvarkomos vadovaujantis darnios plėtros principais. Miesto plotuose, turinčiuose istorinę, kultūrinę vertę, svarbiuose estetine atžvilgiu, gamtinio karkaso teritorijos tvarkomos atsižvelgiant ir derinant tarpusavyje ekologinius, kultūrinius bei estetinius kraštovaizdžio formavimo reikalavimus.

4.1.2. Gamtinio karkaso ugdymas mieste.

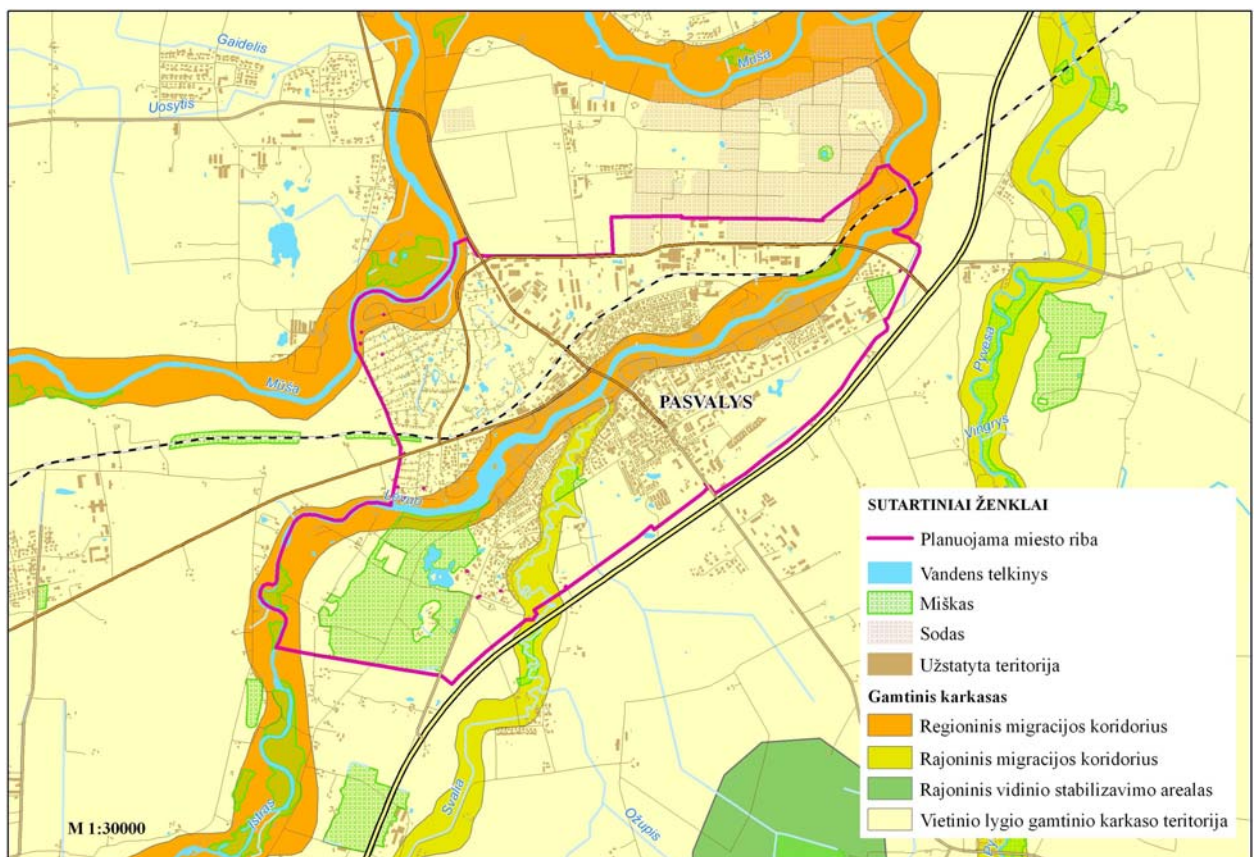
Vienas iš Pasvalio miesto bendrojo plano tikslų yra suformuoti visos miesto teritorijos, įskaitant ir gamtinės aplinkos, vystymo erdvinę koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus bei principus.

Bendrojo plano sprendiniuose siūlomos miesto gamtinės aplinkos plėtros kryptys, bendrojo naudojimo ir rekreacinės reikmės numatomos teritorijos turėtų užtikrinti gerą ekologinę miesto aplinkos būklę ir tenkinti miesto gyventojų bei svečių rekreacinius poreikius.

1998 m. patvirtintame Pasvalio rajono savivaldybės bendrajame plane lokalizuotos rajono lygmenyje (M 1: 50000) Lietuvos gamtinio karkaso sudedamosios dalys. Rengiant Pasvalio miesto bendrąjį planą, įvertinta miesto padėtis Lietuvos gamtinio karkaso sistemoje, išanalizuoti miesto teritorinės sąrangos ypatumai, potencialių gamtinio karkaso teritorijų būklė ir lokalizuota Pasvalio miesto gamtinio karkaso sistema. Išskirti šie Pasvalio miesto gamtinio karkaso elementai: 2 regioniniai ir 1 rajoninis slėninės migracijos koridoriai, likusios miesto teritorijos yra vietinio lygmens gamtinio karkaso elementai.

Išskirtos gamtinio karkaso teritorijos užima 104,3 ha plotą arba 13% miesto teritorijos ploto (įskaitant perspektyvines miesto ribas). Pasvalio miesto gamtinio karkaso struktūra pateikiama 4.1.1 paveiksle.

Net hierarchiškai svarbiausių gamtinio karkaso struktūros dalių – regioninių gamtinio karkaso elementų būklę gali įtakoti smulkiausi, vietinio lygmens gamtinio karkaso elementai. Dėl to, nagrinėjant ir formuojant miesto gamtinę aplinką, negalima apsiriboti tik miesto teritorijoje esančiomis gamtinio karkaso dalimis. Juo labiau, kad į Pasvalio miesto teritorijos gamtinio karkaso struktūrą nepatenka svarbiausi šio ekologinio tinklo elementai – regioninės ir rajoninės geoeologinės takoskyros, regioniniai vidinio stabilizavimo arealai. Plėtojant miesto gamtinį karkasą, reikia pasiekti svarbiausias priemiestines gamtinio karkaso dalis, o gamtinio karkaso ugdymas turi būti kompleksiškas, aprėpiantis visus gamtinio karkaso elementus tiek miesto viduje, tiek ir už jo ribų.

4.1.1 pav. Gamtinio karkaso struktūra Pasvalio mieste

Regioniniai migracijos koridoriai.

Pasvalio miestas gamtinio karkaso atžvilgiu išsidėstęs dviejų regioninės svarbos migracijos koridorių apsupty. Vienas koridorius miesto centrinę dalį kerta pietvakarių-šiaurės vakarų kryptimi – tai Lėvens upės slėnis, kitas praeina pro nedidelę miesto dalį šiaurės vakariniame pakraštyje Mūšos slėniu. Didžiausią vaidmenį miesto aplinkos formavimui turi per visą miestą išilgai pratekanti Lėvens upė, jos slėniai ir šalia augantys miesto želdiniai. Kitas svarbus gamtinio karkaso elementas mieste – šiaurinėje miesto dalyje Mūšos upės formuojamas migracijos koridorius.

Lyginant su daugeliu kitų Lietuvos miestuose esančių migracijos koridorių, Pasvalio miestą kertančių koridorių būklė yra nepatenkinama. Migracijos koridoriuose, vyraujant užstatytoms teritorijoms, gamtiniai ryšiai, turintys užtikrinti gerą ekologinę aplinkos būseną, yra pertraukti. Todėl aišku, kad regioninis migracijos koridorius negali tinkamai atlikti ekologinio kompensavimo ir rūšių migracijos funkcijų. Koridoriuose nepakankamai želdinių, didžiąją dalį žemės naudmenų užima urbanizuoti plotai, žalumos daugiau tik palei pat upių pakrantes.

Didesnis parkas, kuris atlieka ekologinio kompensavimo ir tuo pačiu rekreacinį vaidmenį lokalizuojasi tik vienoje miesto dalyje, pietvakariniame jo pakrašty. Miesto pakraščiu tekančios Mūšos upės atkarpa Pasvalio rajono bendrajame plane priskirta teritorijai, kur palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas, tačiau Pasvalio miesto pusėje ši atkarpa jau užstatyta mėgėjiškų sodų nameliais, kurie taip pat jau pernelyg priartėję prie upės slėnio.

Migracijos koridoriais vyksta intensyvi geodinaminė bei bioinformacinė apykaita, augalų bei gyvūnų rūšių migracija. Dėl to, siekiant stiprinti biotos tarpusavio ryšius, kelti pasvaliečių gyvenamosios aplinkos kokybę bendrojo plano sprendiniuose, planuojama apjungti jau pradėtą formuoti miesto „žaliąjį“ tinklą, susidedantį iš atskirųjų ir priklausomųjų želdynų, į vientisą sistemą.

Tose regioninio migracijos koridoriaus dalyse, kuriose gamtinės paupio biocenozės yra skurdžios, numatoma didinti želdynų kiekį. Didinant regioninių migracijos koridorių vientisumą, siektina, kad nors viename upės krante dominuotų ne žolinė augmenija, o krūmai ar medynai.

Rajoninis migracijos koridorius.

Lyginant su miesto regioniniais migracijos koridoriais Svalios rajoninis migracijos koridoriaus būklė yra geresnė, išskyrus šiaurinį pakraštį, kur Svalios santakoje su Lėveniu ima vyrauti urbanizuota aplinka. Prie Lėvens pakrantė daug kur apaugusi žoline augmenija ir krūmais, greta rytinio kranto miesto pietinėje dalyje įkurta skverų, Smegduobių parkas. Miesto bendrojo plano sprendiniuose numatomas tolesnis palei Svalios upę apželdinimo tinklo vystymas, apjuosiant miesto vandenvietės teritoriją iki pat magistralinio kelio Via-Baltica.

Gamtinius ryšius mieste siūloma plėtoti ne tik ugdant, plečiant ir gausinant pakrančių želdynų plotus esamame rajoniniame migracijos koridoriuje, bet ir formuojant naujus rajoninius migracijos koridorius. Per miesto teritoriją prateka nedideli daugelyje vietų kanalizuoti upeliai, kurių pagrindu galima formuoti naujus vietinius-rajoninius migracijos koridorius. Tokių upelių yra pietinėje (į Svalią įteka upelis, kodas-LT341011063), rytinėje (į Lėvenį įteka upelis rytiniame miesto pakrašty) ir kitose Pasvalio miesto dalyse. Siūloma ugdyti rajoninius migracijos koridorius šių upelių ašimis, tuomet žalieji plotai tolygiau pasiskirstytų miesto teritorijoje, o atnaujinti gamtiniai ryšiai pagerintų ekologinę būklę, kuri teigiamai veiktų viso miesto aplinkos kokybę.

Kitos šalia Pasvalio miesto tekančios upės ir upeliai - regioniniai ir rajoniniai migracijos koridoriai - yra patikimo geoekologinio potencialo. Nors priemiesčių upelių pakrantėse daug kur trūksta žalumos, tačiau retas užstatymas ir žemės naudmenų struktūroje vyraujančios žemės ūkio naudmenos lemia normalų medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaitos funkcionavimą, augalų bei gyvūnų rūšių migraciją. Siekiant išsaugoti ir pagerinti priemiestinių migracijos koridorių funkcionavimą, upių ir upelių pakrantės apsaugos zonose rekomenduojama didinti želdynų kiekį.

Vietinio lygmens gamtinis karkasas.

Mieste vietinio lygmens gamtinis karkasą formuoja želdiniai, nepatenkantys į minėtas regioninių migracijos koridorių atkarpas, bet atliekantys taip pat svarbų vaidmenį miesto gamtinės aplinkos formavimui. Tai ir miesto parkai, skverai, apsauginiai želdiniai prie infrastruktūros ir pramonės objektų, gyvenamųjų namų, gatvių ir kiti. Pasvalio mieste vietinių želdynų nėra daug. Tai rodo, kad vietinio lygmens gamtinio karkaso sistema, užtikrinanti miesto ekologinę pusiausvyrą, yra nepakankamai išvystyta. Tačiau, siekiant pagerinti gyvenimo kokybę, plėtojami nauji želdiniai, pėsčiųjų ir dviračių takų želdynai bei gatvių žaliosios juostos. Ugdamos tokios žaliosios jungtys sustiprins vietinio lygmens gamtinio karkaso struktūrą ir palaikys gamtinius ryšius tarp vietinio lygmens gamtinio karkaso elementų. Gamtinio karkaso ugdymo kryptys pateiktos 4.1.2 paveiksle.

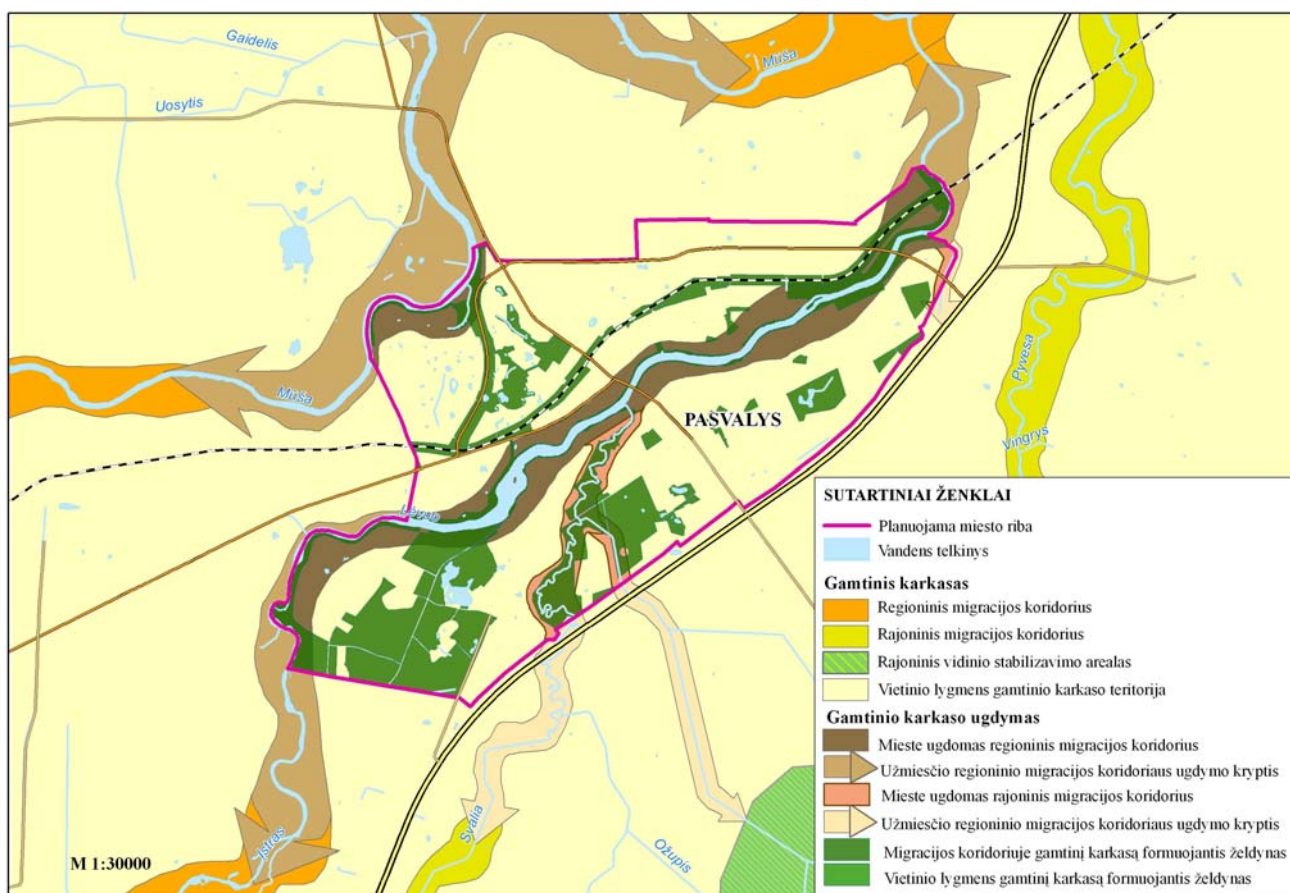
Miesto gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyrą, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, renatūralizacija, vykdomas ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama biologinė įvairovė.

Pasvalio miesto bendrojo plano sprendiniuose išskirtos pažeistos gamtinio karkaso teritorijos, patenkančios į lokalizuotų regioninės ir rajoninės svarbos migracijos koridorių ribas.

Šios teritorijos yra praradusios natūralią kraštovaizdžio struktūrą ir vertingiausius gamtinius elementus ir nebegalinčios atlikti ekologinio kompensavimo funkcijų. Perstatant užstatytas pažeistas gamtinio karkaso teritorijas numatoma vykdyti vandens telkinių atkūrimą, teritorijų ir akvatorijų išvalymą, užtikrinamas ne mažesnio už nustatytas normas atskirųjų ir priklausomųjų želdynų ploto įveisimas.

Gamtinio karkaso teritorijose, kurias bendrojo plano sprendiniuose numatoma urbanizuoti, detaliuose ar specialiuose planuose formuojamos tarpusavyje besijungiančios atskirųjų želdynų struktūros, sudarančios ne mažiau kaip 50% teritorijos ploto, užtikrinamas ne mažesnio už nustatytas normas priklausomųjų želdynų ploto įveisimas, vykdomos kitos bendrųjų planų sprendiniais nustatytos kraštovaizdžio apsaugos ir tvarkymo priemonės.

Gamtiniame karkase kitos tikslinės paskirties sklypų užstatymo tankumas ribojamas iki 30% ploto.

4.1.2 pav. Gamtinio karkaso ugdymas Pasvalio mieste

Ugdant gamtinį karkasą ir miesto gamtinės aplinkos sąsajas su priemiesčio gamtinio karkaso elementais, Pasvalio miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose numatoma:

- o stiprinti gamtinio karkaso struktūrą centrinėje miesto dalyje ir priemiestyje;
- o ypatingą dėmesį skirti regioniniam slėninės migracijos koridoriui - Lėvens upei, atkurti želdynus pažeistose migracijos koridoriaus dalyse;
- o Svalios rajoninės migracijos koridoriuje toliau plėsti želdynų kiekį;
- o pietinėje ir rytinėje miesto dalyse esančių upelių slėniais formuoti naujus rajoninius migracijos koridorius;
- o formuoti naujus želdynus ir daugiametės žolinės augalijos teritorijas prie gyvenamųjų namų, pramonės įmonių, užtikrinti vientiso žaliųjų jungčių tinklo formavimą, sujungiantį Mūšos, Lėvens, Svalios ir smulkesnių upių migracijos koridorius su užmiesto vidinio stabilizavimo arealais.

4.2. Gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsauga

Pasvalio miesto teritorijoje nėra gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugai įsteigtų konservacinės apsaugos prioriteto teritorijų, tai pat ir vietinio – savivaldybės lygmens saugomų draustinių. Pasvalio miesto ribose taip pat nenustatytos europinės svarbos buveinių ar paukščių apsaugai svarbios „Natura 2000“ teritorijos.

Netoliese, nuo miesto į šiaurės rytus, už Mūšos santakos su Lėveniu įsteigtas Pamūšių kraštovaizdžio draustinis. Už 1,5 km nuo miesto į pietus yra Pyvesos hidrografinis draustinis, o į šiaurės rytus už 4,5 km - Biržų regioninio parko teritorija.

Pasvalio miesto teritorijos bendrajame plane neteikiami siūlymai dėl naujų saugomų teritorijų ar objektų steigimo (tame skaičiuje ir perspektyvinėse miesto ribose).

Pasvalio miesto teritorija patenka į ekologinio tinklo regioninį (nacionalinį) ekologinį koridorių. Per miestą pietų - šiaurės rytų kryptimi palei Svalios, Lėvens, o toliau už miesto ir palei Pyvesos slėnį nutįsta regioninio ekologinio koridoriaus atšakos.

Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme teigiama, kad ekologinis tinklas yra gamtinio karkaso dalis, jungianti didžiausią bioekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijos koridorius. Ekologiniai koridoriai – tai teritorijos jungiančios branduolio zonas. Jie tarnauja rūšių migracijoms ir plitimui, genetinės informacijos apsaugai tarp atskirų populiacijų. Fragmentiškuose koridoriuose atstumai tarp atskirų buveinių turėtų būti pakankami, kad juos įveiktų migruojantys individai, nebūtų kliūčių, koridorių konfigūracija, dydis ir ilgis bei buveinių struktūra turi atitikti atskirų rūšių biologinius poreikius (t.y. rūšys, mėgstančios platesnes erdves negalės migruoti ar rasti prieglaudą siaurame koridoriuje ir pan.).

Ekologinio tinklo suformavimas yra svarbus ES Buveinių ir Paukščių direktyvų „Natura 2000“ teritorijos, Biologinės įvairovės ir Berno konvencijų (EMERALD tinklas) bei kitų aplinkosauginių programų įgyvendinimui, užtikrinančiam subalansuotą teritorijų plėtrą, natūralaus kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimą.

Dėl tokios Pasvalio miesto ir ekologinio tinklo sanglaudos didesnė ar mažesnė šių teritorijų įtaka viena kitai yra neišvengiama. Gamtinius kompleksus į vientisą sistemą sujungiantis ekologinis ir saugomų teritorijų tinklas gerina miesto oro būklę, teigiamai veikia požeminio ir paviršinio vandens kokybę, užtikrina miesto ir jį supančių ekosistemų pusiausvyrą, sudaro palankias sąlygas gyventojų darbui ir poilsiui. Iš kitos pusės urbanizacija, pramonė, transportas, stichiška rekreacija ir kiti žmogaus veiklos dariniai neigiamai veikia šalia miesto esančias ekologinio tinklo teritorijas. Siekiant sumažinti šią miesto ir ekologinio tinklo sąveiką ir išvengti galimų neigiamų pasekmių, Pasvalio miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose ekologinio tinklo apsaugai plečiamos želdynų teritorijos, numatomos naujos želdinių juostos, sujungiančios visą miesto teritoriją į nepertraukiamą žaliąjį karkasą.

Pasvalio mieste saugomi du gamtos paveldo objektai. Vienas jų - tai Kalno gatvėje Lėvens upės kairiajame krante valstybės saugomas hidrogeologinis objektas - Žalsvasis šaltinis. Kitas - Nepriklausomybės gatvėje augantis botaninis savivaldybės lygmens saugomas Pasvalio miesto ąžuolas. Abu objektai išsidėstę skirtingose Lėvens upės pakrantėse netoli miesto centro.

Miesto teritorijoje ir apylinkėse vykstantys procesai nuolat daro tiesioginę ir netiesioginę žalą išlikusioms natūralioms bei pusiau natūralioms teritorijoms, todėl reikalingi išsamūs biologinės įvairovės tyrimai, kurių metu būtų išaiškintos gamtosauginiu požiūriu vertingos neužstatytos miesto erdvės, tame skaičiuje miesto plėtros interesų zonose, pateiktos jų apsaugos rekomendacijos. Biologinės įvairovės apsaugos plėtojimo pagrindimas reikalauja gana detalių, miesto bendrojo plano rengimo užduotims nepriklausančių, teritorijos botaninių bei zoologinių tyrimų ir jo apimtyje negali būti įvykdomas.

Siekiant užtikrinti minėtos esamos biologinės įvairovės išsaugojimą, vykdant bet kokią veiklą būtina vadovautis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652; 2010, Nr. 98-5089). Didelis dėmesys turėtų būti skiriamas karstinio regiono žemės naudojimui, vandens apsaugos juostoms ir zonoms bei veiklos jose apribojimams.

4.3. Ekologinės apsaugos zonų plėtojimas

Ekologinės apsaugos zonoms priskiriamos teritorijos, kuriose nustatomi veiklos apribojimai, norint apsaugoti gretimas teritorijas ar objektus, taip pat aplinką nuo galimo neigiamo veiklos poveikio. Vienos iš svarbiausių bendrųjų ekologinių apsaugos zonų yra paviršinių vandens telkinių zonos. Svarbiausi paviršinio vandens telkiniai Pasvalio mieste yra: Lėvens upė ir miesto tvenkinys, Mūšos, Svalios upės, Šilo ežeras. Šių hidrografinių objektų vandens apsaugos zonos plotis lygus jų vandens apsaugos juostos pločiui. Vyrauja 10 – 20 m vandens apsaugos zonos, sutampančios su vandens apsaugos juostos pločiu. Infrastruktūros, pramonės ir sandėlių teritorijose pakrantės juostos plotis didinamas 3 kartus, o užstatytose miesto dalyse, kai prie paviršinio vandens telkinio yra įrengta arba numatoma įrengti bendro naudojimo krantinę ir/arba kitą viešą rekreacinę įrangą (statinius) – apsaugos juostos plotis gali būti sumažinamas arba apsaugos juosta gali būti nenustatoma.

Pasvalio miesto bendrojo plano sprendiniuose Mūšos, Lėvens ir Svalios upėms nustatoma 10-20 m vandens apsaugos zona, miesto ribose sutampanti su vandens apsaugos juostos pločiu, Šilo ežerui – 10 m.

Siekiant užtikrinti vandens telkinių juostų ir zonų apsaugą miesto teritorijoje turi būti:

- o sutvarkytos miesto teritorijoje esančių vandens telkinių pakrantės;
- o sumažintos galimybės į atvirus vandens telkinius patekti nevalytoms lietaus nuotekoms;
- o nustatytos vandens telkinių apsaugos juostų ir zonų ribos.

4.4. Miesto želdynų ir viešųjų erdvių teritorijos

Miesto želdynų ir viešųjų erdvių teritorijos užtikrina gyvenamosios aplinkos kokybę bei darnią gamtinių ir technogeninių elementų sąveiką.

Bendrojo plano sprendiniuose miesto želdynų sąvoka apima įvairios paskirties teritorijas, kuriose dominuoja želdiniai ir želdynai, išskyrus priklausomuosius želdynus. Priklausomieji želdynai - tai želdynai, esantis kitų objektų žemės sklypuose.

Sprendiniuose miesto viešosios erdvės sąvoka apima miesto viešąsias urbanizuotas erdves, kuriose dominuoja kietosios dangos ir statiniai: aikštes, skverus, urbanizuotas krantines.

Miesto želdynų ir viešųjų erdvių teritorijos apima šias miesto plano struktūros dalis:

- o bendrojo naudojimo erdvių ir želdynų teritorijas (žymėjimas – BŽ) - viešas miesto erdves (aikštes, skverus) ir gamtines teritorijas;
- o veikiančių kapinių (žymėjimas – BŽK);
- o rekreacines teritorijas (žymėjimas - R) - specializuoto poilsio;
- o specializuotų kompleksų teritoriją (žymėjimas - SK) – specializuotų viso miesto ar regiono poreikiams tenkinti skirtų kompleksų;
- o mišrią centro teritoriją (žymėjimas - GC) - didelio tankio ir intensyvumo polifunkcinio užstatymo plėtros.

Miesto želdynų sistema yra miesto teritorijos gamtinio karkaso dalis, plėtojama kaip vieninga struktūra. Sistemos plėtojimo, diferencijavimo ir tvarkymo reglamentavimas nustatomas įvertinant visos gamtinės sistemos gyvybingumą. Lokalizuojant gamtinį karkasą mieste „žaliosios“ teritorijos vertinamos sisteminiu požiūriu, nagrinėjant naudą gyventojams bei naudą visai ekosistemai. Bendras visų miesto želdynų plotas 203,95 ha – tai sudaro 26,1% visos siūlomos miesto teritorijos.

Sprendiniuose išskiriami pagrindiniai miesto želdynų tipai:

- o konservacinio prioriteto bendrojo naudojimo želdynai (plotas 26,75 ha, žymėjimas C / BŽ) – tai kultūros vertybių teritorijose esami arba atkuriami miesto želdynai – Siaurojo geležinkelio komplekso teritorija, kitų kultūros paveldo objektų želdynai;
- o veikiančios kapinės - tai veikiančios miesto kapinės ir jų plėtros teritorijos (plotas 5,73 ha, žymėjimas BŽK) – šalia Dvareliškių gatvės;

- o kiti miesto želdynai (plotas 171,47 ha, žymėjimas BŽ):
 - rekreaciniai želdynai (papildomas indeksas E1) – tai atskirieji želdynai, skirti gyventojų poilsio reikmėms tenkinti;
 - memorialiniai želdynai (papildomas indeksas E2) – tai atskirieji želdynai, kuriuos sudaro meno ir parodų parkai, istorinius želdynai, dendrologinius rinkiniai, memorialinius parkai, kapinės;
 - gamtosauginiai, ekologiniai ir apsauginiai želdynai (papildomas indeksas E3). Gamtosauginiai želdynai - tai gamtosauginiu požiūriu reikšmingos gamtinės teritorijos, išlaikiusios natūralaus arba sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį - Mūšos ir jos intakų (Lėvens ir Svalios) pakrantės, netransformuotos slėnių atkarpos. Ekologiniai želdynai - tai teritorijos, kuriose yra nepalankios ekogeologinės sąlygos užstatymo plėtrai ir ūkinei veiklai – aktyvaus karstėjimo proceso teritorijos. Apsauginiai želdynai – tai skirtingas ūkines veiklas skiriančios teritorijos, sudarančios ekranus.

Vadovaujantis LR Želdynų įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80- 3215), LR aplinkos ministro įsakymu, „Dėl atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 137-5624) bei kitais teisės aktais reglamentuojančiais želdynų planavimą, Pasvalio miesto želdynai, atsižvelgiant į svarbą miesto erdvinėje struktūroje ir rekreacinius poreikius, skirstomi į centrinius ir vietinius. Skaičiuojant norminį želdynų kiekį, tenkantį vienam gyventojui, atsižvelgiama į prognozuojamą gyventojų mažėjimą, todėl skaičiavimuose naudojamas esamas Pasvalio gyventojų skaičius – 7997.

Norminis Pasvalio miesto želdynų plotas turi būti ne mažesnis kaip $7997 \times 20 \text{ m}^2/\text{žmogui} = 15994 \text{ m}^2$, iš jų 7997 m^2 (50%) turi sudaryti centriniai želdynai ir 7997 m^2 – vietiniai (50%).

Centriniai želdynai išdėstomi mieste gerai pasiekiamose vietose, užtikrinant 3000 m pasiekiamumo spindulį. Kadangi Pasvalio mieste neformuojami rajoniniai želdynai, nuo 300 iki 550 m padidintas vietinių želdynų pasiekiamumo spindulys.

Formuojamas centrinių ir vietinių želdynų tinklas:

Centriniai želdynai (bendras plotas 100,69 ha – sudaro apie 50% visų miesto želdynų):

- 1) Pasvalio miesto parkas – 60,97 ha plotas – aptarnavimo spindulys 3000 m apima visą miesto teritoriją, išskyrus nedidelį gyvenamąjį kvartalą šiaurės rytinės miesto dalyje ties Biržų ir Mūšos gatvių sankirta;
- 2) Smegduobių parko ir Svalios slėnio parkų kompleksas (kartu su želdynu šalia Ežero ir Žemaitės gatvių sankirtos – 1,48 ha ir senosiomis miesto kapinės tarp Žemaitės, P.Avižonio ir Sodų gatvių – 0,96 ha) apima 39,72 ha plotą - aptarnavimo spindulys 3000 m apima likusią miesto teritoriją, kurios neapėmė Pasvalio miesto parko spindulys

Vietiniai želdynai ir kapinės (bendras plotas 103,26 ha – sudaro apie 50% visų miesto želdynų):

- 1) Siaurojo geležinkelio komplekso teritorijos želdynas – 25,87 ha
- 2) Želdynas tarp Melioratorių, Kaštonų ir Ramunių gatvių – 15,46 ha plotas – aptarnavimo spindulys 300 m apima visą miesto teritoriją, išskyrus nedidelį gyvenamąjį kvartalą šiaurės rytinės miesto dalyje ties Biržų ir Mūšos gatvių sankirta;
- 3) Želdynas tarp Mūšos upės ir Mūšos gatvės – 7,04 ha plotas;
- 4) Želdynas tarp Lėvens upės ir Svalios gatvės – 3,96 ha
- 5) Geležinkeliečių g. želdynas – 1,51 ha;
- 6) Kalno g. želdynas ties pėsčiųjų taku – 0,92 ha;
- 7) Žalsvojo šaltinio želdynas – 0,87 ha
- 8) Želdynas tarp Lėvens upės ir Siaurojo geležinkelio (į pietvakarius nuo Mūšos gatvės) – 5,07 ha;
- 9) Želdynas tarp Lėvens upės ir Siaurojo geležinkelio (į šiaurės rytus nuo Mūšos gatvės) – 1,65 ha;

- 10) Želdynas tarp Lėvens upės ir Biržų gatvės – 3,79 ha;
- 11) Želdynas Lėvens dešiniajame krante ties šiaurės rytine miesto riba – 0,72 ha;
- 12) Želdynas tarp Biržų, Taikos ir Mūšos gatvių – 2,69 ha;
- 13) Želdynas tarp Taikos gatvės ir magistralinio kelio Via Baltica (šalia degalinės) – 1,68 ha;
- 14) Želdynas tarp B.Brazdžio g. ir elektros pastochių teritorijos šalia Via Baltica – 1,11 ha;
- 15) Želdynas prie sporto ir pramogų komplekso – 7,09 ha;
- 16) Lėvens dešinėsios pakrantės želdynas (į pietvakarius nuo Lėvens ir Svalios santakos) – 0,9 ha;
- 17) Lėvens dešinėsios pakrantės želdynas (į šiaurės rytus nuo Lėvens ir Svalios santakos) – 0,76 ha;
- 18) Lėvens dešinėsios pakrantės želdynas ties Dvareliškių g. – 7,21 ha;
- 19) Kiti nedideli atskirieji želdynai (iki 0,5 ha ploto) - 3,19 ha;
- 20) Veikiančios kapinės Dvareliškių g. – 4,42 ha

4.5. Vandenų teritorijos

Pasvalio miesto struktūroje vandenų teritorijos užima 32,61 ha plotą, sudarantį 4,2% visos siūlomos Pasvalio miesto teritorijos. Vandenų teritorijas sudaro:

- o Lėvens upė su intakais – 29,60 ha;
- o Pasvalio miesto parko vandens telkinys – Šilo ežeras – 3,01 ha.

Dar apie 7,3 ha plotą užima pavieniai vandens telkiniai, patenkantys į kitas plėtros teritorijas. Ypatingai smulkūs vandens telkiniai yra susidarę karstinių įgriūvų vietose, jų gausu visoje miesto teritorijoje, o daugiausia aktyvaus karsto zonose.

Lėvens upės teritorijai nustatoma vandenų ūkio paskirtis bei plėtojamas bendrojo naudojimo vandens telkinių naudojimo būdas (indeksas H4). Nuo Pasvalio parko Lėvuo patvenkta, tvenkinio plotas – 9,2 ha. Lėvens upės paskirtis yra daugiafunkcinė. Ji kartu su intakais užtikrina gamtinio karkaso vientisumą, tarnauja ūkinėms reikmėms ir turizmo plėtrai. Bendrojo plano sprendiniuose skatinamas vandens turizmas Lėvens upe, šalia upės numatomos turizmo aptarnavimo teritorijos.

Pasvalio miesto parko vandens telkinys – Šilo ežeras - yra apsuptas rekreacinių želdynų ir rekreacinių teritorijų, todėl jis priskiriamas rekreaciniams vandens telkiniams (indeksas H2).

5. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA IR NAUDOJIMAS

Registruotų kultūros vertybių apsaugą ir jų tvarkymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. Apskaitytiems ir paskelbtiems saugomais objektams bendrojo plano koncepcijoje akcentuojamas saugojimas, nagrinėjamos tvarkybos ir pritaikymo naudojimui galimybės, siūlomi atgaivinimo variantai bei skatinamas pažinimas. Sprendiniuose siekiama derinti plėtrą ir apsaugą taip, kad vertė, dėl kurių vertybė įrašyta į nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, būtų palaikoma, autentiška, sutvirtinama, tinkamai atskleidžiama, prieinama visuomenei ir, kad šio paveldo pilnatvė būtų perduota ateities kartoms.

Prioritetinis Pasvalio miesto kultūros paveldo tvarkybos, ir naudojimo principas – turimo kultūros paveldo autentiškumo išsaugojimas tvarkyme darniai derinant vertingųjų savybių apsaugą su naudojimu bei miesto rekreacinio potencialo vystymu. Dėl didelių architektūrinio paveldo praradimų karų, gaisrų ir pokario metais prioritetiniu siekiu laikytinas Pasvalio istorinio tapatumo išsaugojimas ir atgaivinimas. Dėl to Pasvalio kultūros paveldas turėtų būti ne tik saugomas, bet ir gaivinamas. Tvarkyba, nekeičianti vertingųjų savybių, pritaikymas visuomenės poreikiams, prarastų objektų atkūrimas.

5.1. lentelė. Kultūros paveldo objektai (Kultūros vertybių registro duomenys, 2011-12-01)

Eil. Nr.	Unikalus kodas	Pavadinimas / statusas / lygmuo / grupė	Adresas / plotas (jei yra nustatyta vertybės teritorija)	Įregistravimo data	Kiti kodai
1.	15539	Dekoratyvinė skulptūra "Laukuose" ("Poilsis") / R / pavienis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. Vytauto a.		DV4611
2.	11063	Kapinės / R / pavienis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. Stoties g. / 0,2 ha		IV465
3.	25140	Lietuvos karių kapas / P / pavienis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. P. Avižonio g. / plotas 0,002 ha	2000.05.31	L1034P
4.	1523	Namas / VS / pavienis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. Nepriklausomybės g. 25	1997.11.12	S323, AtV528
5.	11062	Namas / kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta / pavienis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. Nepriklausomybės g. 79 / 0,14 ha	1993.02.18	IV464
6.	2065	Namas / R / pavienis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. Vaškų g. 8		IP980, LA413/1802
7.	15358	P. Vileišio paminklas / VS / pavienis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m., P. Vileišio g. / 0,05 ha	2003.12.29	D127, DV4423
8.	32963	Pasvalio senosios stoties bagažinė / R / Re / kompleksą sudarantis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.	2009.05.20	
9.	32962	Pasvalio senosios stoties ūkinis pastatas / R / Re / kompleksą sudarantis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.	2009.05.20	
10.	32961	Pasvalio stoties namas / R / Re / kompleksą sudarantis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.	2009.05.20	
11.	21911	Pasvalio stoties prekių sandėlis / VS / Re / kompleksą sudarantis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. Stoties g. 15	1996.07.11	G10K13
12.	21910	Pasvalio stotis / VS / Re / kompleksą sudarantis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. (Pasvalio miesto sen.), Stoties g. 12	1996.07.11	G10K12
13.	21952	Pasvalio tiltas / VS / Re / kompleksą sudarantis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. (Pasvalio miesto sen.)	1996.07.11	G10K54
14.	17100	Pasvalys / R / vietovė	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. (Pasvalio miesto sen.) / 29,56 ha		UV31
15.	9929	Paveikslas "Jėzaus krikštas" I / R	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.		DV1931
16.	9930	Paveikslas "Jėzaus krikštas" II / R	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.		DV1932
17.	15542	Paveikslas "Kauno Linksmakalnis" / R	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.		DV4614
18.	15540	Paveikslas "Nemunas ties Jurbarku" / R	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. (Pasvalio miesto sen.)		DV4612
19.	15541	Paveikslas "Vakaras" / R	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.		DV4613
20.	4905	Paveikslo "Šv. Ona" aptaisas / R	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.	1993.01.12	DR813
21.	2584	Pirtis / R / pavienis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.		IP1536,

Eil. Nr.	Unikalus kodas	Pavadinimas / statusas / lygmuo / grupė	Adresas / plotas (jei yra nustatyta vertybės teritorija)	Įregistravimo data	Kiti kodai
			Palėvenės g. 15		LA413/1801
22.	14886	Skulptūra "Jonas Nepomukas" / R	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.		DV3975
23.	9932	Skulptūra "Nazaretietis"	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.		DV1934
24.	14887	Skulptūra "Šv. Stanislovas"	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.		DV3976
25.	4906	Varpas / R	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.		DR814
26.	9931	Varpas / R	Pasvalio r. sav., Pasvalio m.		DV1933
27.	20729	Žydų senosios kapinės / R / pavienis objektas	Pasvalio r. sav., Pasvalio m. Panevėžio g. / 0,72 ha		IP2732

Sutartiniai pažymėjimai: statusas: P – paminklas, VS – valstybės saugomas, R – registrinis; reikšmingumo lygmuo: Na – nacionalinis, Re – regioninis.

Turizmo ir rekreacijos aptarnavimo branduolys – istorinis miesto centras. Jame koncentruotos kultūrinės ir turistų aptarnavimo paslaugos išnaudojant esamo kultūros paveldo pranašumus. Kultūros paveldas naudojamas tiek, kiek naudojimas nekenkia jo vertingosioms savybėms.

Gamtos ir kultūros paveldo vertybių panaudojimas rekreacijai, jų atskleidimas, įrengiant pėsčiųjų ir dviračių takus, vandens turizmo trasas, apžvalgos aikšteles, poilsia vietas prie vandens telkinių, jų suvokimas, kaip ekonominės gerovės šaltinio, skatins vietas gyventojus tausoti šias vertybes, domėtis jomis.

Pasvalio miesto istorinės dalies panoramos ir siluetas labai svarbi šio kultūros paveldo objekto vertingoji savybė. Ypatingas dėmesys teikiamas miesto silueto nuo Via Baltica kelio išsaugojimui. Miesto panoramos ir siluetai reguliuojami reglamentuojant plėtros teritorijų aukštingumą ir intensyvumą. Visoje planuojamoje teritorijoje siekiama išlaikyti gamtinio miesto karkaso santykį su užstatymu. Labai svarbu išsaugoti erdvę upių slėniuose ir želdiniuose skęstančio smulkaus ritmo užstatymo įvaizdį, bendrajame plane saugomi miesto centrinės dalies želdynai ir taktiškai integruojami į miesto planinę struktūrą.

Bendras visų kultūros vertybių teritorijų užimamas žemės plotas yra 60,75 ha – tai sudaro 7,8% visos siūlomos miesto teritorijos. Didžiausią kultūros vertybių teritorijos dalį (apie 98%) sudaro du objektai: Pasvalio miesto istorinė dalis (unikalus kodas 17100, senas kodas UV31) ir Siaurojo geležinkelio kompleksas (unikalus kodas 21989, senas kodas G10K).

Reglamentuojant Pasvalio miesto teritoriją, Siaurojo geležinkelio komplekso daliai, patenkančiai į miesto ribas, nustatomas konservacinio prioriteto bendrojo naudojimo želdynų (žymėjimas brėžinyje – C / BŽ) reglamentas su siūloma memorialinių želdynų (papildomu indeksu E2) plėtros pakraipa. Toks reglamentas leistų plėtoti teritoriją kaip viešąją miesto erdvę, pritaikomą turizmui ir rekreacijai. Nedideliems Siaurojo geležinkelio teritorijos fragmentams nustatomos jų naudojimo faktišką paskirtį atitinkančios ir reglamentuojančios teritorijos: pramonės ir sandėliavimo teritorijos (žymėjimas - PR), paslaugų teritorijos (žymėjimas - PA), techninės infrastruktūros teritorijos (žymėjimas – TI) ir infrastruktūros koridorių teritorijos (žymėjimas – TK).

Reglamentuojant Pasvalio miesto istorinę dalį, didžiajai teritorijos daliai nustatomi gyvenamųjų teritorijų (žymėjimas - GG), o centrinei daliai - mišrių centro teritorijų (žymėjimas - GC) reglamentai. Nedideliems Pasvalio miesto istorinės dalies teritorijos fragmentams nustatomos jų naudojimo faktišką paskirtį atitinkančios ir reglamentuojančios teritorijos: bendrojo naudojimo erdvių ir želdynų teritorijos (žymėjimas – BŽ), paslaugų teritorijos (žymėjimas - PA) ir infrastruktūros koridorių teritorijos (žymėjimas – TK). Visoje teritorijoje išlaikomas esamas užstatymo aukštingumas ir morfologiniai tipai. Gyvenamojoje teritorijoje (žymėjimas - GG) išlaikomas vyraujantis 2-jų aukštų pastatų aukštingumas su pavieniais 3-jų aukštų pastatais bei plėtojamas vyraujantis sodybinis užstatymas. Mišrioje centro teritorijoje,

patenkančioje į Pasvalio miesto istorinę dalį, (žymėjimas - GC) išlaikomas esamas mažaaukštis (iki 3-jų aukštų imtinai) pastatų aukštis ir plėtojamas vyraujantis perimetrisinis užstatymas.

5.2. lentelė. Kultūros vertybių tvarkybos ir naudojimo reglamentavimas

Nr.	Pavadinimas / statusas / lygmuo / grupė / adresas	Unikalūs kodas	Senas kodas	Plotas arba kiekis	Siūlymai
1.	Pasvalio miesto istorinė dalis / R / vietovė	17100	UV31	29,56 ha	Parengti kultūros vertybės apsaugos ir tvarkymo specialųjį planą, kuriame siūloma patikslinti saugomos teritorijos ribas, vertingąsias savybes, išlikusių objektų būklę, tvarkybos principus ir išnykusių objektų atkūrimo galimybes.
2.	Siaurojo geležinkelio kompleksas / VS / Na / kompleksas / Panevėžio m., Panevėžio r., Pasvalio r., Biržų r., Pakruojo r., Anykščių r.	21898	G10K	Teritorijos dalis Pasvalio m. ribose: 30,08 ha	Parengti kultūros vertybės apsaugos ir tvarkymo specialųjį planą, kuriame siūloma patikslinti vertingąsias savybes, išlikusių objektų būklę, tvarkybos principus ir išnykusių objektų atkūrimo galimybes. Skatinant pažinimą, siūloma Siaurojo geležinkelio teritorija praveisti dviračių ir pėsčiųjų taką. Išlikusius objektus pritaikyti istorinėms arba artimoms istorinėms funkcijoms, naudoti ir tvarkyti nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase. Likusiose plotuose formuoti istorinį želdyną.
2.1.	Pasvalio stoties prekių sandėlis / VS / Re / kompleksą sudarantis objektas / Stoties g. 15	21911	G10K1 3		
2.2.	Pasvalio stotis / VS / Re / kompleksą sudarantis objektas / Stoties g. 12	21910	G10K1 2		
2.3.	Pasvalio tiltas / VS / Re / kompleksą sudarantis objektas	21952	G10K5 4		
2.4.	Pasvalio senosios stoties bagažinė / R / Re / kompleksą sudarantis objektas	32963			
2.5.	Pasvalio senosios stoties ūkinis pastatas / R / Re / kompleksą sudarantis objektas	32962			
2.6.	Pasvalio stoties namas / R / Re / kompleksą sudarantis objektas	32961			
3.	Pavieniai pastatai, inžineriniai statiniai (sąrašą žr. 5.1. lentelę)	-	-	4 vnt.	Naudoti ir tvarkyti nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase
4.	Kapai, kapinės (sąrašą žr. 5.1. lentelę)	-	-	3 vnt.	Naudoti ir tvarkyti nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase
5.	Paminklai, dailės vertybės (sąrašą žr. 5.1. lentelę)	-	-	12 vnt.	Naudoti ir tvarkyti nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase

Konkretūs vietovių apsaugos reikalavimai nustatomi specialiaisiais planais: saugomų vietovių ir apsaugos zonų tvarkymo planais planavimo schemomis) bei paveldotvarkos projektais. Tokie planai nėra parengti net pačioms atraktyviausioms miesto vertybėms: Pasvalio miesto istorinei daliai (unikalus kodas 17100, senas kodas UV31) ir Siaurojo geležinkelio kompleksui (unikalus kodas 21989, senas kodas G10K). Neparengus kultūros vertybių specialiųjų planų, Pasvalio miesto bendrojo plano sprendiniai šiose teritorijose bus tik rekomenduojamojo pobūdžio.

Siekiant optimizuoti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą ir tvarkybą, siūloma parengti Pasvalio miesto istorinės dalies ir Siaurojo geležinkelio komplekso dalies Pasvalio mieste specialiuosius planus, kuriais būtų patikslintos saugomų teritorijų ribos, vertingosios savybės, išlikusių objektų būklė, tvarkybos principai ir išnykusių objektų atkūrimo galimybės.

6. GYVENAMOSIOS TERITORIJOS

6.1. Gyventojų skaičiaus ir būsto raidos prognozės

Mažėjant gyventojų skaičiui, vienam gyventojui tenkantis gyvenamasis plotas gali didėti vidutiniškai 5% nestatant naujų gyvenamųjų namų. Prognozuojamas miesto gyvenamojo ploto komforto didėjimas vien dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo Pasvalio mieste.

Tikėtina, kad planuojamo laikotarpio pabaigoje atsiras poreikis naujai gyvenamajai statybai dėl šių priežasčių:

- sunyks dalis susidėvėjusio gyvenamojo fondo;
- dalies gyvenamojo fondo, esančio nepalankiose gyvenimui sąlygose, bus naudojama komercijai, smulkiai gamybai, infrastruktūrai ar kitoms reikmėms;
- plėtojantis investicijoms, atsiras poreikis aukštesnės kokybės būstui.

Siekdami nustatyti miesto maksimalios (fizinės) plėtros ribas ir tinkamai suplanuoti plėtrą jų ribose, rengdami Pasvalio miesto plėtros sprendinius ir skaičiuodami teritorijų poreikį naujų gyvenamųjų namų statybai pagrindu imame optimistinę prognozės variantą.

Pasvalio miesto plėtrai įtaką darančių rodiklių pokyčiai nuo esamų 2011 m. iki prognozuojamų 2021 metais:

○ miesto gyventojų skaičius	nuo 7997 iki 7225
○ bendrasis būsto plotas tenkantis vienam gyventojui	nuo 32,91 m ² iki 39,06 m ²
○ teritorijų poreikis 1-2 butų pastatams	19 ha
○ teritorijų poreikis daugiabučiams pastatams	3,8 ha
○ daugiabutei statybai skiriamas gyvenamojo fondo prieaugis	40 %

Tokiu būdu miesto plano struktūra bus parengta maksimaliai plėtrai. Jeigu gyvenamojo fondo plėtra vyks pagal tikėtiną prognozę, tai dalis numatytų teritorijų liks neužstatyta ir bus naudojama pagal esamą paskirtį.

6.2. Gyvenamųjų teritorijų struktūra

Bendrojo plano sprendiniai iki 2021 m. numato daugiafunkcinių gyvenamųjų teritorijų plėtrą. Plėtojant naujus gyvenamųjų namų kvartalus, kompleksiskai plėtojamos visuomeninės, komercinės paskirties teritorijos. Funkcijų integravimu siekiama sukurti pilnavertę gyvenamąją aplinką, svarbus gyvenamųjų teritorijų ryšys su miesto centriniu branduoliu (miesto centru) ir pagrindiniais ekonominiais centrais (miesto pramonės, verslo zonomis).

Gyvenamosios teritorijos užima 301,77 ha plotą, sudarantį 38,6% visos siūlomos miesto teritorijos. Jos apima šias miesto plano struktūros dalis:

- gyvenamąją teritoriją (žymėjimas - GG) - nedidelio intensyvumo mažaaukščio užstatymo plėtros, plotas 171,81 ha sudaro 56,9% visų gyvenamųjų teritorijų ploto;

- o gyvenamąją sodininkų bendrijose (žymėjimas - GS) - žemės ūkio paskirties žemės konversijos į nedidelio intensyvumo mažaaukščio užstatymo plėtros teritorijas, plotas 66,88 ha sudaro 22,2% visų gyvenamųjų teritorijų ploto;
- o mišrią gyvenamąją (žymėjimas - GM) - intensyvaus daugiaaukščio ir mažaaukščio užstatymo plėtros, plotas 26,29 ha sudaro 8,7% visų gyvenamųjų teritorijų ploto;
- o mišrią centro teritoriją (žymėjimas - GC) - didelio tankio ir intensyvumo polifunkcinio užstatymo plėtros, plotas 36,79 ha sudaro 12,2% visų gyvenamųjų teritorijų ploto.

Bendra gyvenamųjų teritorijų pasiūla sprendiniuose:

- o nedidelio intensyvumo mažaaukščio užstatymo neužstatytoje teritorijoje (žymėjimas - GG) – 23,23 ha ir 2,28 ha konversinių teritorijų;
- o intensyvaus daugiaaukščio ir mažaaukščio užstatymo plėtros neužstatytoje teritorijoje (žymėjimas - GM) - 3,23 ha ir 5,06 ha konversinių teritorijų;
- o konversinės sodininkų bendrijų teritorijos (žymėjimas - GS) – apie 68,65 ha;
- o rezervinės plėtros teritorijos nedidelio intensyvumo mažaaukščio užstatymo gyvenamajai statybai (žymėjimas - GG) – apie 41,98 ha.

Planuojamas naujų gyvenamųjų teritorijų plėtros neužstatytose teritorijose (26,46 ha) ir konversijos (7,34 ha) kompleksiškas įsisavinimas, vykdant socialinę, inžinerinę, visuomeninio transporto infrastruktūros, viešųjų erdvių plėtrą. Darni miesto gyvenamųjų teritorijų infrastruktūros plėtra turi būti užtikrinta taip pat pritraukiant ir privataus kapitalo išteklius.

Siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą ir kelti gyvenimo kokybę daugiabučiai gyvenamieji namai Pasvalyje atnaujinami vadovaujantis LR Vyriausybės patvirtinta „Lietuvos būsto strategija“ (Žin., 2004, Nr. 13-387) ir „Daugiabučių namų modernizavimo finansavimo programa“ (Žin., 2004, Nr. 143-5232; Žin., 2005, Nr. 78-2839) bei 2007-2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos VP3-1.1-AM-02-V priemone "Daugiabučių namų modernizavimo skatinimas" (Žin., 2009, Nr. 146-6508). Būtina skatinti daugiabučių namų savininkų bendrijų steigimą, kadangi tik per jas gali būti įgyvendinti daugiabučių namų modernizavimo projektai. Tai padidins būsto savininkų gebėjimą tinkamai valdyti ir prižiūrėti būstą. Daugiabučių namų modernizavimo finansavimo programoje numatoma sudaryti sąlygas bendrijoms, įgyvendinančioms daugiabučio namo modernizavimo projektus, gauti ilgalaikius kreditus komerciniuose bankuose be turto įkeitimo, apdraudus šiuos kreditus Vyriausybės įsteigtoje Būsto paskolų draudimo bendrovėje. Dalyvaujant daugiabučių gyvenamųjų namų modernizavimo programoje, kartu sutvarkyti aplinkinę infrastruktūrą bei želdynus. Taip pat įrengti infrastruktūrą būsimose statomų namų teritorijose. Privatus mažaaukštis būstas atnaujinamas savininkų iniciatyva, naudojantis Europos sąjungos ir valstybinės paramos galimybėmis.

Sodų konversija – sodo tipo pastatų ekstensyvus virsmas į aukštesnę tinkamo gyventi būsto kokybę su minimaliomis išlaidomis. Šiaurės vakarinėje miesto dalyje esančio sodų sklypų masyvo (tarp Senbuvų ir Bokšto gatvių) intensyvią konversiją į gyvenamąjį būstą riboja teritoriją nuo miesto skirianti Mūšos gatvė, sutampanti su krašto keliu Nr.205. Visi vakarinėje ir šiaurės vakarinėje miesto dalyje esantys sodų masyvai patenka į aktyvaus karsto zoną. Sodų teritorijose neskatinama, tačiau ekstensyviai plėtojama mažaaukštė sodų paskirties ir sodybinio užstatymo gyvenamoji statyba.

6.3. Naujos gyvenamųjų namų statybos plėtra

Pasvalio miesto teritorijoje siūloma plėtoti daugiabučių, dvibučių ir vienbučių mažaaukščių gyvenamųjų namų statybą. Planuojant gyvenamąją statybą kartu numatyti ir kompleksiską verslo bei socialinės infrastruktūros plėtrą. Gyvenamųjų namų statybos plėtros teritorijos išsidėsto visose miesto dalyse, išskyrus šiaurinę.

Daugiaaukščių gyvenamųjų pastatų teritorijų plėtra numatoma esamų 4-ių, 5-ių aukštų daugiabučių gyvenamųjų namų masyvo pagrindu. Pagrindinis daugiabučių masyvas, esantis centro rytinėje miesto dalyje numatomas plėsti į pietryčius, formuoja miesto urbanistinę kalvą.

Dar viena daugiaaukščių gyvenamųjų namų grupė, esanti kairiajame Lėvens krante, kartu su Stoties, Joniškėlio, Kalno ir Geležinkeliečių gatvių sankirtos užstatymu formuoja miesto pacentrį.

Tuo tarpu mažaukščių gyvenamųjų namų statybos zonose numatomi statyti vieno, dviejų ar trijų aukštų gyvenamieji namai ir jų priklausiniai. Mažaukščių gyvenamųjų namų plėtra numatoma pietrytinėje ir pietvakarinėje miesto dalyse.

Gyvenamosiose teritorijose žemė gali būti naudojama gyvenamiesiems namas statyti, smulkaus verslo ir viešųjų paslaugų (švietimo, sveikatos, sporto) patalpoms įrengti arba statiniams statyti, bendro naudojimo želdynams, gatvėms ir inžineriniams tinklams, įrenginiams statyti ir eksploatuoti.

Siekiant užkirsti kelią miesto centrinės dalies istorinės erdvių struktūros nykimui bei miesto silueto nuo Via Baltica kelio išsaugojimui už formuojamos urbanistinės kalvos ribų daugiaaukščių pastatų (aukštesnių kaip 3 aukštai) statyba nerekomenduojama. Už urbanistinės kalvos ribų atsiduriančių esamų aukštesnių kaip 3 aukštai pastatų galimas tik rekonstravimas ir atnaujinimas (modernizavimas) – be plėtos.

Nauji būstai planuojami šiose teritorijose:

- o Teritorijoje tarp Vilniaus, Taikos gatvių ir Via Baltica magistralės. Čia planuojamos gyvenamosios teritorijos, įsisavinant dar neužstatytus žemės plotus. Teritorija skirta vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų grupei (-ėms) formuoti ir prekybos, paslaugų ir aptarnavimo objektų, kitų pastatų, skirtų su taršia pramone nesusijusioms darbo vietoms kurtis. Dalį teritorijos numatyta apstatyti daugiabučiais gyvenamaisiais pastatais. Bendras teritorijos plotas vienbutei ir dvibutei gyvenamajai statybai apie 10,47 ha, daugiabutei statybai – 3,23 ha;
- o Kalno gatvės tęsinyje tarp Lėvens ir Siaurojo geležinkelio numatoma 5,4 ha nedidelio intensyvumo mažaukščių gyvenamųjų namų plėtra;
- o Teritorijoje į rytus nuo vandenvietės formuojama mažaukščių gyvenamųjų namų plėtos teritorija, užimanti 6,70 ha, iš jų rezervuojama - 4,86 ha;
- o Teritorijoje tarp Partizanų g. ir Via Baltica magistralės formuojama mažaukščių gyvenamųjų namų plėtos teritorija, užimanti 6,17 ha, iš jų rezervuojama - 2,04 ha;
- o Numatoma sodininkų bendrijų teritorijos šiaurės vakarinėje miesto dalyje konversija į individualių gyvenamųjų namų teritoriją (galimybė keisti žemės ūkio paskirtį į kitos paskirties žemę). Formuojamas mažaukštis gyvenamasis kvartalas ir namų grupės su gyventojus aptarnauti reikalinga socialine ir aptarnavimo infrastruktūra, kompleksškai perplanuojama susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra. Bendras teritorijos plotas apie 68,65 ha;
- o Numatoma garažų teritorijose, esančiose B.Brazdžionio, Vilties ir Joniškėlio gatvėse, vykdomos veiklos konversija į mišrią gyvenamąją (GM, prioritetinis naudojimo būdas – daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių statybos, G2) - teritorijų plotas apie 3,85 ha; Biržų ir Žemaitės gatvėse – į gyvenamąją (GG, prioritetinis naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų statybos, G1) - teritorijų plotas apie 2,27 ha;
- o Periferinėje miesto teritorijoje prie pietrytinės miesto ribos (ties Mūšos ir Biržų gatvių sankirta). Gali būti formuojamas nedidelio užstatymo intensyvumo vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų kvartalas arba daugiabučių mažaukščių gyvenamųjų namų grupė. Dalies teritorijos įsisavinimas numatomas po sprendinių galiojimo pabaigos (rezervinė teritorija, t.y. po 2021 m.). Tai neriboja galimybių atsirasti pavieniams gyvenamosios paskirties pastatams iki planuojamo periodo pabaigos. Bendras teritorijos plotas apie 8,93 ha, iš jo 4,53 ha – rezervinės plėtos teritorija;
- o Periferinėje miesto teritorijoje pietvakarinėje miesto dalyje (į vakarus nuo Pasvalio parko, Dvareliškių g. tęsinyje) formuojamas nedidelio užstatymo intensyvumo gyvenamasis kvartalas. Teritorijos įsisavinimas numatomas po sprendinių galiojimo pabaigos (rezervinė teritorija, t.y. po 2021 m.), tačiau tai neriboja galimybių atsirasti pavieniams gyvenamosios paskirties pastatams iki planuojamo periodo pabaigos. Bendras teritorijos plotas apie 30,55 ha.

Teritorijų rezervavimas gyvenamųjų namų statybai numatomas periferinėse miesto dalyse, atitolusiose nuo išplėtos arba plėtojamos inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros. Tai teritorijos:

- 1) pietinėje miesto dalyje (į rytus nuo vandenvietės) – 4,86 ha,
- 2) pietvakarinėje dalyje (tarp Partizanų g. ir Via Baltica magistralės) – 2,04 ha,
- 3) vakarinėje dalyje (į vakarus nuo Pasvalio parko, Dvareliškių g. tęsinyje) – 30,55 ha,
- 4) šiaurės rytinėje dalyje (į rytus nuo Mūšos ir Biržų gatvių sankirtos) – 4,53 ha.

6.4. Socialinis būstas

Rekomenduojama plėsti socialinio būsto pasirinkimo galimybes visoms miesto socialinėms gyventojų grupėms ir patenkinti socialinio būsto poreikį. Socialinio būsto fondo metinę apimtį didinti nuosekliai, atsižvelgiant į Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto galimybes. Socialinio būsto fondo plėtrai gali būti panaudoti esami savivaldybei ar valstybei priklausantys pastatai ir patalpos, parengiant juos tinkamais gyventi.

Socialinio būsto fondą plėtoti vadovaujantis Socialinio būsto fondo plėtros programa, parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymu (Žin., 1992, Nr. 14-378; Žin., 2011, Nr. 143-6708), Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymo įgyvendinimo įstatymu (Žin., 2002, Nr. 116-5189; 2009 Nr. 93-3962), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-10-23 nutarimu Nr. 1162 „Dėl Valstybės remiamų būsto kreditų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 1997, Nr. 97-2458; 2006, Nr. 27-886) ir Lietuvos būsto strategija (Žin., 2004, Nr. 13-387).

Šios Programos tikslas – padidinti savivaldybių socialinio būsto fondą, kuris būtų nuomojamas mažas pajamas gaunantiems asmenims (šeimoms), turintiems teisę į socialinį būstą pagal Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams modernizuoti įstatymą, siekiant Lietuvos būsto strategijoje numatytų šio būsto fondo plėtros rodiklių savivaldybėms pagal socialinio būsto poreikį, įvertinus savivaldybių pateiktus konkrečius šio fondo plėtros projektus.

6.5. Centro gyvenamoji veikla

Mišrios centro teritorijos plėtra skirta centrinių funkcijų koncentravimui kartu su gyvenamąja veikla, taip pat kitų pastatų, skirtų su taršia gamyba nesusijusioms darbo vietoms, statybai.

Pasvalio miesto centras – pagrindinis polifunkcinis miesto centras, besivystantis istorinio centro bazėje. Centro plėtra apima labiausiai pažeistas Pasvalio istorinio centro teritorijas (unikalus vertybės kodas – 17100), išsidėsčiusias tarp Lėvens upės Žemaitės g., Sodų g. ir Alyvų g. bei abipus Vilniaus gatvės besiformuojančią centro pietinę dalį.

Pocentris – miesto dalies (užupio) centras, besivystantis kairiajame Lėvens krante istorinio užupio vietoje. Pocentrio plėtra apima teritorijas, esančias kairiajame Lėvens krante aplink Joniškėlio, Stoties, Kalno, ir Geležinkeliečių gatvių sankirtą.

Centas ir pocentris - tai didelio tankio ir intensyvumo teritorijos, kuriose centrinių funkcijų – administravimo, biurų, kultūrinių, politinių ir kitų valdymo institucijų veikla derinama kartu su gyvenamąja funkcija bei gyvenamai aplinkai draugiškomis darbo vietomis. Centrą su pocentriu jungia tiltas per Lėvenį.

Visos centre ir pocentryje plėtojamos veiklos aprašytos kituose sprendinių aiškinamojo rašto skyriuose.

7. SOCIALINĖ APLINKA IR KULTŪRA

7.1. Miesto socialinė aplinka, gyvenamosios aplinkos kokybė

Socialinės aplinkos ir kultūros teritorijos apima šias miesto plano struktūros dalis:

- o socialinės infrastruktūros teritoriją (žymėjimas - SI) – gyvenamosios teritorijos bendruomenės poreikiams reikalingų objektų išdėstymui, plotas 10,05 ha sudaro 1,3% visos siūlomos Pasvalio miesto teritorijos;
- o specializuotų kompleksų teritoriją (žymėjimas - SK) – specializuotų viso miesto ar regiono poreikiams tenkinti skirtų kompleksų, plotas 22,91 ha sudaro 2,9% visos siūlomos Pasvalio miesto teritorijos;
- o mišrią centro teritoriją (žymėjimas - GC) - didelio tankio ir intensyvumo polifunkcinio užstatymo plėtos.

Visuomeninės erdvės, viešosios socialinės paslaugos gerai funkcionuoja tik kompaktiškoje teritorijoje, kur gyvena mišrios, skirtingo amžiaus ir skirtingas pajamas gaunančios visuomenės grupės. Todėl miesto teritoriją siekiama planuoti didinant socialinį mišrumą. Atstatomos, kuriamos visuomeninės erdvės ir jose vykstanti socialinė, kultūrinė veikla, susisiekimo pėsčiomis ir dviračiu prioritetas kuria savitus, gyvybingus miestus.

Gerinant miesto gyvenamosios aplinkos kokybę ir įgyvendinant Bendrojo plano sprendinius, laikytis tokių principų:

- o planuojant gyvenamųjų namų kvartalus numatyti galimybes plėtoti verslą ir socialinę infrastruktūrą;
- o didinti socialinio būsto fondą;
- o skatinti darbo vietų kūrimą, ypač ne pramonės sektoriuje (paslaugos, verslai, kt.) ir žiniomis pagrįstą verslą;
- o namų aplinką pritaikyti visų poreikių gyventojams: žmonėms su negalia, jaunimui, vaikams ir senyvo amžiaus gyventojams;
- o kurti dviračių takų tinklą ir/arba tam tikrose gatvėse suteikti prioritetą dviračių ir pėsčiųjų eismui, pritaikant aktyviam gyventojų poilsiui ir kasdienėms susisiekimo reikmėms tenkinti.

Skatinamas kultūros objektų (informacijos taškų, klubų ir kt.) kūrimas artimojoje gyventojų aplinkoje – lokaliniuose centruose.

Viešųjų paslaugų infrastruktūros plėtra.

Pasvalio miesto bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo laikotarpiu iki 2021 metų išsaugomos esamos visuomeninės paskirties teritorijos, kuriose jau yra miesto viešųjų paslaugų infrastruktūros objektai. Planuojama esamų pastatų renovacija ir paslaugų plėtra įvairovės ir kokybės požiūriu. Sudaroma galimybė, susiformavus neplanuotiems poreikiams, statyti naujus visuomeninės paskirties pastatus. Numatomos teritorijos, kuriose galėtų atsirasti daigafunkciniai viešųjų paslaugų centrai (tokiuose centruose pagal poreikį galėtų būti teikiamos švietimo, sporto, sveikatos priežiūros paslaugos, įsikurti vaikų dienos ar bendruomenių centrai):

- o teritorijoje tarp Alkakalnio ir Pakrantės gatvių - šiuo metu teritorija neefektyviai naudojama komerciniams tikslams (nebeveikianti degalinė), numatoma šios teritorijos konversija į visuomeninę, viešųjų paslaugų objektai skirti aptarnauti prie Panevėžio gatvės esamo gyvenamojo kvartalo gyventojams;
- o šiaurinėje miesto dalyje tarp Kaštonų ir Melioratorių gatvių - planuojamas daigafunkcinis centras naujai plėtojamo gyvenamojo kvartalo (sodininkų bendrijų teritorijos konversija) aptarnavimui.

Teritorijos, kuriose numatyti daigafunkciniai viešųjų paslaugų centrai, rezervuojami visuomenės poreikiams. Taip pat visuomenės poreikiams (visuomeninės paskirties objektams)

rezervuojami laisvos valstybinės žemės plotai šiaurės vakarinėje miesto dalyje (konvertuojamoje sodininkų bendrijų teritorijoje).

Rezervinė visuomeninė teritorija, kurios įsisavinimas numatomas po sprendinių galiojimo pabaigos (po 2021 m.), numatoma pietvakarinėje miesto dalyje. Teritorijoje gali atsirasti viešųjų kasdienių paslaugų objektai, aptarnaujantys naujai formuojamo gyvenamojo kvartalo gyventojus.

7.2. Švietimo objektai

Pasvalio mieste veikia Pasvalio Petro Vileišio gimnazija, dvi pagrindinės mokyklos (Pasvalio Svalios pagrindinė mokykla ir Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla), darželis-mokykla „Liepaitė“ ir du vaikų lopšeliai-darželiai (Pasvalio lopšelis-darželis „Eglutė“ ir Pasvalio lopšelis-darželis „Žilvitis“). Pasvalio lopšelyje-darželyje „Žilvitis“ vykdoma specialiojo ugdymo programa, skirta specialiųjų poreikių vaikams, kurie sudaro apie pusę visų darželių ugdytinių. Taip pat Pasvalyje veikia dvi neformaliojo ugdymo įstaigos (Pasvalio muzikos mokykla ir Pasvalio sporto mokykla). Suaugusiųjų formalųjį ugdymą ir neformalaus švietimo paslaugas teikia Pasvalio jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras. Pasvalio specialioji mokykla sutrikusio intelekto vaikų ugdymui.

Daugelis ugdymo įstaigų pastatų ir patalpų, neatitinkančių dabartinių reikalavimų (ypač dėl energijos taupymo), paskutiniaisiais metais buvo rekonstruojami arba remontuojami, arba numatyti jų rekonstravimo ir modernizavimo projektai. Šiuo metu yra įgyvendintas projektas „Petro Vileišio gimnazijos Pasvalyje, Petro Vileišio 7, vidaus patalpų modernizavimas“, vykdomas projektas „Pasvalio miesto ikimokyklinių ugdymo įstaigų modernizavimas“.

Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. lapkričio 5 d. sprendimu Nr. T1-212 patvirtintame Pasvalio rajono savivaldybės mokyklų tinklo 2004-2012 metams pertvarkos bendrojo plano priede „Pasvalio rajono savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklų reorganizavimo 2009-2012 metais planas“ numatoma Pasvalio darželių-mokyklą „Liepaitė“ pertvarkyti į lopšelių-darželių.

Pasvalio rajono plėtros iki 2014 metų strateginiame plane, patvirtintame savivaldybės tarybos 2005 m. sausio 19 d. sprendimu Nr. T1-12 (pakeistas savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T1-208), švietimo srityje Pasvalio mieste numatoma:

- o modernizuoti bendrojo lavinimo mokyklų kabinetus;
- o renovuoti bendrojo lavinimo ir kitas rajono mokyklas.

Pasvalyje švietimo įstaigų poreikis yra patenkintas ir užtikrintas, naujų švietimo objektų neplanuojama. Mokyklose vykdomos įvairios programos ir projektai, veikia neformaliojo ugdymo būreliai.

Plėtojantis naujoms gyvenamosioms teritorijos vakarinėje miesto dalyje, gali atsirasti poreikis ikimokyklinio ir pradinio ugdymo paslaugoms, nes esantys objektai bus nutolę didesniu atstumu, nei tai numatyta Gyvenamųjų vietovių planavimo normose:

- o vaikų darželiai turi būti pasiekiami iki 600 m atstumu nuo būsto;
- o pradinė mokykla turi būti pasiekiamą iki 750 m atstumu nuo būsto;
- o pagrindinė ar vidurinė mokykla turi būti pasiekiamą iki 1500 m atstumu nuo būsto.

Šios paslaugos gali būti teikiamos bendrojo plano sprendiniuose visuomenės poreikiams rezervuojamose teritorijose, planuojamose daugiafunkciniuose viešųjų paslaugų centruose.

7.3. Sveikatos ir socialinės rūpybos infrastruktūra

Socialinės paslaugos, socialinė slauga.

Pasvalio miesto socialinių paslaugų įstaigos paslaugas teikia skirtingoms klientų grupėms: senyvo amžiaus asmenims, suaugusiems asmenims su negalia, vaikams su negalia ir jų šeimoms, socialinės rizikos suaugusiems asmenims, socialinės rizikos šeimoms, likusiems be tėvų globos vaikams, socialinės rizikos vaikams. Pasvalio gyventojai gauna jiems pagal poreikį

reikalingas socialines paslaugas, numatytas Socialinių paslaugų kataloge (Žin., 2006, Nr. 43-1570). Socialinės paslaugos teikiamos Pasvalio rajono socialinės ir medicininės paskirties įstaigose, asmens namuose, nevyriausybinių organizacijų centruose ir kitų rajonų įstaigose.

Pasvalio mieste socialines paslaugas teikia:

- o Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliems (mišri socialinių paslaugų įstaiga, Joniškėlio g. 1);
- o Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ Pasvalio skyrius (sutrikusio intelekto jaunuolių socialinė integracija, Nepriklausomybės g. 41), Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“ (naujo tipo nestacionari dienos socialinės globos įstaiga, Nepriklausomybės g. 41);
- o VŠĮ Pasvalio ligoninės socialinės globos padalinys (Geležinkeliečių g. 70);
- o VŠĮ Pasvalio PASPC (socialinės paslaugos (globos) įstaigoje ir paciento namuose, Geležinkeliečių g. 70);
- o nevyriausybinių organizacijų: Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Pasvalio dienos centras, Pasvalio astmininkų klubas „Teisė kvėpuoti“, Glaukoma sergančiųjų bendrija „Šviesa“, Pasvalio rajono sergančių cukriniu diabetu draugija „Sveikata“, Pasvalio rajono epilepsija sergančiųjų savitarpio pagalbos grupė „Nepraraskime vilties“, Neįgaliųjų draugijos Pasvalio skyrius, Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos Pasvalio krašto klubas „Užjauk draugą“, Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Pasvalio bendrija.

Mieste veikia vaikų dienos centras prie Pasvalio Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios Carito organizacijos (Svalios g. 7A).

Trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugų poreikis suaugusiems asmenims visiškai patenkinamas. Jeigu savivaldybėje nėra atitinkamų socialinių paslaugų teikėjų, paslaugos perkamos. Pasvalio mieste, kaip ir visame rajone, nepakankamai išvystytos bendruomeninės socialinės paslaugos, reikalinga vaikų dienos centro paslaugų plėtra.

Pasvalio rajono plėtros iki 2014 metų strateginiame plane, patvirtintame savivaldybės tarybos 2005 m. sausio 19 d. sprendimu Nr. T1-12 (pakeistas savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T1-208), socialinių paslaugų plėtros srityje Pasvalio mieste numatoma:

- o renovuoti Paslaugų ir užimtumo centrą pagyvenusiems ir neįgaliesiems Pasvalio mieste;
- o įkurti dienos užimtumo paslaugų centrą Pasvalyje;
- o Pagalbos namuose šeimoms auginančioms vaikus su negalia įkūrimas prie Užimtumo centro „Viltis“.

Sveikatos priežiūros įstaigos.

Pasvalio mieste įsikūrusios pagrindinės sveikatos priežiūros įstaigos, aptarnaujančios viso rajono gyventojus – tai Pasvalio ligoninė ir Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centras (PASPC) bei prie PASPC veikiantis Psichikos sveikatos centras. Pasvalio ligoninė ir Pasvalio PASPC įsikūrę Geležinkeliečių gatvėje Nr. 70. Panevėžio gatvėje Nr. 10 veikia Panevėžio visuomenės sveikatos centro Pasvalio skyrius, Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Pasvalio mieste veikia dvi privačios sveikatos priežiūros įstaigos (Gėlių g. 5-1 ir Taikos g. 20), veikia keli privatūs odontologijos kabinetai.

Pasvalio miesto sveikatos sektoriaus esama situacija ir pastarųjų metų tendencijų analizė, susiejant ją su bendra regiono demografinė situacija, leidžia daryti išvadą, jog regiono sergamumas ir mirtingumas artimiausiais metais nesikeitė ir nesikeis – sergamumas ir mirtingumas pamažu didės. Tai lems Pasvalio gyventojų senėjimas, kurį savo ruožtu didins neigiamas natūralus gyventojų prieaugis, gyventojų vietinė ir tarptautinė emigracija. Šios tendencijos lems ir asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklos krūvį: mažėjantis gyventojų skaičius, didėjantis jų sergamumas lems nuolatinį viešųjų asmens sveikatos priežiūros paslaugų pertvarkymą – Pasvalio rajone mažės sveikatos priežiūros įstaigų ir paslaugų retai apgyvendintose vietovėse, privatūs asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiantys ūkio subjektai koncentruosis didesnio gyventojų tankio vietovėje – Pasvalio mieste.

Pasvalio rajono plėtros iki 2014 metų strateginiame plane, patvirtintame savivaldybės tarybos 2005 m. sausio 19 d. sprendimu Nr. T1-12 (pakeistas savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T1-208), didelis dėmesys skiriamas sveikatos priežiūros paslaugų plėtrai. Dauguma strateginiame plane numatytų priemonių sveikatos priežiūros paslaugų kokybės gerinimui jau įgyvendinta (VšĮ Pasvalio PASPC ir jo struktūrinių padalinių renovacija, Pasvalio miesto poliklinikos statyba, operacinių ir reanimacijos patalpų renovacija ir kt.), tačiau išlieka būtinybė toliau gerinti materialinę sveikatos priežiūros įstaigų bazę (renovuoti ligoninės pastatą, ligoninę ir PASPC aprūpinti modernią medicininę įrangą) ir kelti darbuotojų kvalifikaciją.

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo planu, patvirtintu Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1-47, siūloma išlaikyti optimalų valstybinių sveikatos priežiūros įstaigų tinklą, skatinti privačios praktikos asmens sveikatos priežiūros įstaigų plėtrą. Siekiant didinti ambulatorinės priežiūros paslaugų prieinamumą, siūloma mieste ir visame Pasvalio rajone steigti dienos centrų tinklą, kuris apjungtų sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas (dienos priežiūra, maitinimas, socialinė pagalba namuose). Įgyvendinus Pasvalio miesto bendrojo plano sprendinius, tokių centrų steigimas ypač aktualus bus vakarinėje miesto dalyje plėtojamoms gyvenamosioms teritorijoms, nutolusioms nuo sveikatos priežiūros paslaugų komplekso (ligoninės ir PASPC) daugiau nei 1500 m. Dienos centrai galėtų atsirasti sprendiniuose siūlomuose daugiafunkciniuose viešųjų paslaugų centruose.

7.4. Kultūros ir sporto objektai

Kultūros objektai.

Pasvalio kultūros centras veikia Vytauto Didžiojo aikštėje Nr. 3. Šiuo metu vykdomas projektas „Pasvalio kultūros centro rekonstravimas“, kurį įgyvendinus padidės teikiamų paslaugų kokybė. Vytauto Didžiojo aikštėje Nr. 6/1 veikia Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka.

Pasvalio krašto muziejus įsikūręs P.Avižonio gatvėje 6. 1997 m. pradžioje muziejui parinktas nustojusio veikti kino teatro pastatas, iš esmės rekonstravus jo vidų. 1998 m. rugsėjo viduryje įrengta Krašto muziejaus ekspozicija. Muziejaus ekspozicijos: geologinė, etnografinė, bitininkystės, linininkystės, muzikos instrumentų ir kt. Muziejaus edukacinėje programoje virš 30 ekskursijų-pamokų visoms moksleivių amžiaus grupėms iš etnografijos, istorijos, geologijos, literatūros, dailės, biologijos sričių. Lėvens gatvėje veikia vienas iš muziejaus padalinių Girnų muziejus. Tai dubenuotųjų akmenų ir girnapusių kolekcija po atviru dangumi, kurioje sukaupta apie 400 eksponatų. Pasvalio kultūros centro pastate veikia Pasvalio krašto muziejaus teatras.

Mieste taip pat veikia nevyriausybinė organizacija — klubas "Klėties teatras", įsikūręs Joniškėlio g. 1.

Sporto objektai.

Pasvalio sporto mokykla (Taikos g. 22) įkurta 2004 metais reorganizavus iki tol veikusius Pasvalio sporto centrą ir Pasvalio rajono vaikų ir jaunių sporto mokyklą. 2011 metų lapkričio mėnesį po rekonstrukcijos Pasvalio sporto mokykla virto universaliu sporto centru, kuriame – arena, baseinas su pirčių kompleksu, salė su bėgimo takais, atskira salė boksui. Šiuo metu įgyvendinamas projektas „Pasvalio sporto mokyklos pastato atnaujinimas ir energetinio ūkio modernizavimas“. Bendras sporto mokyklos pastato plotas - 2390,27 kv. m. Pastatas nėra efektyvus energetiniu požiūriu. Pagrindinis projekto tikslas – pagerinti pastato energetines charakteristikas ir užtikrinti taupų ir efektyvų energijos vartojimą. Kitas vykdomas projektas – „Pasvalio sporto mokyklos vidaus patalpų rekonstrukcija“.

Sportuojančiųjų skaičius ir jų dalis Pasvalio gyventojų skaičiuje daugiausia auga dėl didėjančio gyventojų ir atvykstančiųjų aktyvumo dalyvaujančių sporto varžybose ir sporto renginiuose. Atsižvelgiant į esamą poreikį, Pasvalio mieste siūloma įrengti ir sutvarkyti esamus lauko sporto aikštynus.

Kultūros ir sporto objektų Pasvalio mieste pakanka. Visos pagrindinės kultūros įstaigos įsikūrusios miesto centrinėje dalyje, sporto mokykla (sporto centras) šiaurinėje miesto dalyje. Numatoma kultūros ir sporto objektų kokybinė renovacija ir plėtra.

Pasvalio rajono plėtros iki 2014 metų strateginiame plane, patvirtintame savivaldybės tarybos 2005 m. sausio 19 d. sprendimu Nr. T1-12 (pakeistas savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T1-208), kultūros ir sporto srityje Pasvalio mieste numatoma:

- o renovuoti, rekonstruoti Pasvalio kultūros namus (centrą);
- o renovuoti Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos pastatą;
- o atnaujinti kultūros įstaigų inventorių;
- o pastatyti ir įrengti Pasvalio krašto muziejaus saugyklą, restauruoti ir konservuoti muziejaus vertybes;
- o sporto komplekso šiluminė renovacija (kaip minėta anksčiau, projektas jau pradėtas įgyvendinti);
- o atnaujinti rajono sporto bazes.

8. REKREACIJA IR TURIZMAS

Turizmo verslo plėtra yra vienas iš Pasvalio miesto plėtros veiksmų. Pasvalio miesto teritorijos bendrojo plano koncepcijoje, kuriai pritarta Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011-12-07 posėdyje (protokolo Nr. T2-8), numatyta pagrindinė miesto plėtros kryptis – turizmo ir rekreacijos plėtra.

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo planu, patvirtintu Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1-47, Pasvaliui priskiriama turizmo centro funkcija. Turizmo centre tikslinga palaikyti Turizmo informacijos centro veiklos, turizmo kompleksų, viešbučių, motelių, restoranų - svetainių, kempingo, jaunimo nakvynės namų ir kitų panašių rekreacinės infrastruktūros objektų plėtrą.

Pasvalio miestas turi prielaidas tapti regiono turistinių maršrutų tranzitine vieta arba rajono turistinių maršrutų pradžios ir pabaigos vieta. Esamos ir planuojamos automobilių ir dviračių turizmo trasos ir maršrutai, kertantys Pasvalio miesto teritoriją:

- o autoturizmo trasos (esamos arba numatytos kituose projektuose): nacionalinio reprezentacinio kultūrinio autoturizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ atkarpa; regioninės autoturizmo trasos „Panevėžio regiono žiedas“ atkarpa, vietinės reikšmės – „Pasvalio krašto gamtos ir kultūros vėrinys“;
- o dviračių turizmo trasos (esamos arba numatytos kituose projektuose): nacionalinės dviračių trasos Panevėžys-Joniškėlis-Biržus (Siaurojo geležinkelio pylimu) atkarpa; regioninės dviračių turizmo trasos „Šiaurės Aukštaitijos žiedas“ atkarpa;
- o vandens turizmo trasos (Lėvens ir Mūšos upėmis).

Vadovaujantis Pasvalio rajono plėtros iki 2014 metų strateginiu planu, patvirtintu savivaldybės tarybos 2005 m. sausio 19 d. sprendimu Nr. T1-12 (pakeistas savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T1-208), turizmo plėtros srityje Pasvalio mieste numatoma:

- o pritaikyti Siaurojo geležinkelio infrastruktūrą turizmo reikmėms;
- o išplėsti dviračių trasų tinklą rajono teritorijoje;
- o pritaikyti kultūros paveldo objektus turizmo reikmėms;
- o atnaujinti ir išplėsti Pasvalio miesto parko infrastruktūrą, pritaikyti poilsio ir turizmo reikmėms;
- o parengti ir įgyvendinti Pasvalio miesto teritorijos apželdinimo projektą.

Specializuoto poilsio rekreacinėms teritorijoms (žymėjimas - R) skiriamas 10,99 ha plotas, sudarantis tik 1,4% viso siūlomo miesto ploto, tačiau turizmas ir rekreacija skatinama įvairiose miesto struktūros dalyse, kuriose įmanoma plėtoti su turizmu ir rekreacija susijusias veiklas. Ypatingas dėmesys rekreacijos ir turizmo plėtrai tenka šioms miesto dalims:

- o rekreacinei teritorijai (žymėjimas - R) - specializuoto poilsio;

- o specializuotų kompleksų teritorijai (žymėjimas - SK) – specializuotų viso miesto ar regiono poreikiams tenkinti skirtų kompleksų;
- o mišriai centro teritorijai (žymėjimas - GC) - didelio tankio ir intensyvumo polifunkcinio užstatymo plėtos;
- o paslaugų teritorijai (žymėjimas - PA) – gyventojų ir miesto svečių aptarnavimo.

Turizmo aptarnavimo tinklui formuoti panaudojamos šios miesto teritorijos:

- 1) Miesto centras – turizmo aptarnavimo centras – numatoma plėtoti informacinės, pažintinės, administracinės, prekybos, pramogų, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas;
- 2) Pasvalio miesto parkas – turizmo aptarnavimo pcentris – numatoma plėtoti informacinės, pažintinės, pramogų, sporto, trumpalaikio ir ilgalaikio poilsio, nakvynės ir maitinimo paslaugas;
- 3) Siaurojo geležinkelio kompleksas – numatoma plėtoti informacinės, pažintinės ir pramogų paslaugas;
- 4) Sporto ir pramogų kompleksas tarp Taikos ir B.Brazdžionio gatvių – numatoma plėtoti prekybos, pramogų, sporto ir maitinimo paslaugas;
- 5) Paslaugų teritorijos šalia magistralinį kelią Via Baltica dubliuojančios gatvės – numatoma plėtoti prekybos, pramogų, nakvynės ir maitinimo paslaugas;
- 6) Lėvens pakrantė ties Žalsvuojų šaltiniu – numatoma plėtoti pažintinės ir trumpalaikio poilsio paslaugas;
- 7) Mūšos pakrantė ties Žvejų gatve – numatoma plėtoti trumpalaikio poilsio paslaugas;

Rezervinė rekreacinė teritorija numatyta šiaurės rytinėje miesto dalyje (į šiaurės rytus nuo Mūšos gatvės, tarp Siaurojo geležinkelio ir Lėvens upės).

Visame Pasvalio mieste rekomenduojama plėtoti turizmo paslaugas, plėsti jų įvairovę, kelti jų kokybę.

9. PASLAUGOS IR PRAMONĖ

9.1. Paslaugų teritorijos

Paslaugų teritorijos apima šias miesto plano struktūros dalis:

- o paslaugų teritorijas (žymėjimas - PA) – gyventojų ir miesto svečių aptarnavimo, netaršios gamybos, plotas 60,23 ha sudaro 7,7% visos siūlomos Pasvalio miesto teritorijos;
- o mišrią centro teritoriją (žymėjimas - GC) - didelio tankio ir intensyvumo polifunkcinio užstatymo plėtos;
- o specializuotų kompleksų teritorijai (žymėjimas - SK) – specializuotų viso miesto ar regiono poreikiams tenkinti skirtų kompleksų.

Sprendiniuose numatomose paslaugų teritorijose plėtojamos komercinė, visuomeninė veiklos ir rekreacinės veiklos.

Miesto centrinėje dalyje pirmenybė teikiama smulkiam verslui ir amatams, viešosioms paslaugoms plėtoti, siekiant sumažinti tranzitinius srautus miesto teritorijoje. Gyvenamųjų teritorijų apsuptyje plėtojamos nedidelės „draugiškos“ gyvenamajai aplinkai komercinės paskirties teritorijos.

Bendrojo plano sprendiniuose numatoma esamų paslaugų teritorijų modernizavimas:

- o komercinių funkcijų koncentravimas P.Avižonio ir Vilniaus gatvių teritorijose, teikiant pirmenybę apgyvendinimo, maitinimo ir pramogų paslaugoms;
- o komercinių funkcijų koncentravimas abipus Stoties gatvės, apjungiant esamas komercines teritorijas ir konvertuojamas iš pramonės teritorijų – plėtojamos kasdieninės ir periodinės paslaugos gyventojams, verslo paslaugos;

- sporto ir pramogų kompleksas tarp Taikos ir B.Brazdžionio gatvių – numatoma plėtoti prekybos, pramogų, sporto ir maitinimo paslaugas.

Konversija į paslaugų teritorijas:

- konversija iš pramonės į komercinį verslo centrą tarp S.Nėries, Taikos ir Biržų gatvių, su galimybe dalyje teritorijos statyti daugiaaukščius pastatus, nukreipianti dalį transporto eismo nuo miesto centro ir gyvenamųjų gatvių, gerinanti miesto prieigų įvaizdį;

Naujų paslaugų teritorijų formavimas neužstatytuose plotuose užima 18,07 ha:

- paslaugų teritorijos šalia magistralinį kelią Via Baltica dubliuojančios gatvės – numatoma plėtoti prekybos, pramogų, nakvynės ir maitinimo paslaugas – 16,94 ha;
- paslaugų plėtos teritorija Joniškėlio gatvės vakarinėje dalyje (ties miesto riba) skirta kairiojo Lėvens kranto vakarinės miesto dalies aptarnavimui – 1,13 ha;

Bendrojo plano sprendiniuose numatomos vietos esamoms paslaugų teritorijoms (funkcionuojančioms ir nykstančioms) atkurti ir saugoti:

- Pasvalio miesto istorinio centro dalyje, patenkančioje į paslaugų plėtrą (tarp Lėvens upės, Sodų, Gėlių ir Žemaitės gatvių), prioritetą teikiamas išlikusio užstatymo saugojimui bei atkūrimui;
- Siaurojo geležinkelio komplekso teritorijoje prioritetą teikiamas istoriškai susiklosčiusioms arba artimoms veikloms plėtoti.

Rezervavimas paslaugų teritorijoms užima 7,59 ha plotą:

- paslaugų plėtrai į pietryčius nuo Vilniaus gatvės sankirtos su magistraliniu keliu Via Baltica – 1,73 ha;
- paslaugų plėtrai pietrytinėje miesto dalyje tarp Partizanų gatvės ir magistralinio kelio Via Baltica – 5,86 ha.

Formuojantis miesto struktūrai: vystantis paslaugoms, prekybai ir kitai komercinei veiklai, miesto kelių tinklui, centrų sistemai, pateikiami bendrojo plano sprendiniai padidins miesto teritorijų žemių panaudojimo efektyvumą. Planuojant komercinę veiklą, reikia laikytis tokių principinių nuostatų:

- kasdieninės paslaugos nuo būsto turi būti pasiekiamos 1000 m atstumu;
- periodinių paslaugų objektų aptarnavimo spindulys – 1500 m.

Pageidautina periodinių paslaugų objektus grupuoti su kasdieninių paslaugų objektais formuojant lokalius centrus.

9.2. Pramonės ir sandėliavimo teritorijos

Pramonės ir sandėliavimo teritorijos apima šias miesto plano struktūros dalis:

- pramonės ir sandėliavimo teritorijas (žymėjimas - PR) - taršios gamybos, sandėliavimo, atliekų saugojimo ir perdirbimo, plotas 73,45 ha sudaro 9,4% visos siūlomos Pasvalio miesto teritorijos;
- paslaugų teritorijas (žymėjimas - PA) – gyventojų ir miesto svečių aptarnavimo, netaršios gamybos, sandėliavimo.
- techninės infrastruktūros teritorijas (žymėjimas – TI) – infrastruktūros objektų, komunalinių įmonių, transporto terminalų.

Pramonės teritorijos, skirtos palankių sąlygų sudarymui darbo vietas kuriančioms investicijoms, miesto konkurencingumui kitų regiono miestų atžvilgiu didinimui. Sprendiniuose siekiama pramonės teritorijas atriboti nuo miesto gyvenamųjų rajonų, dėl jose plėtojamų aplinką teršiančių veiklų.

Bendrojo plano sprendiniuose numatoma esamų pramonės teritorijų modernizavimas, koncentruojant pramonės funkcijas tarp Mūšos gatvės ir Siaurojo geležinkelio. Dalyje į šią zoną patenkančių teritorijų numatoma konversija iš komercijos į pramonę.

Siekiant pramonės įmones apjungti technine infrastruktūra su kitomis miesto teritorijomis, naujų pramonės teritorijų plėtra numatoma šiauriau Mūšos gatvės, išdėstant jas abipus veikiančių pramonės teritorijos, esančios už miesto ribos, kurioje įsikūrusi bioetanolio gamykla. Naujų pramonės teritorijų plėtra neužstatytose teritorijose, užimanti apie 11 ha plotą, išdėstoma už Pasvalio miesto vandenvietės cheminės taršos apribojimo 3-iosios juostos ribos.

Ateičiai rezervuojamos pramonės teritorijos abipus Mūšos gatvės, išsidėsčiusios tarp esamų pramoninių zonų ir valymo įrenginių teritorijos, užimančios 16,51 ha plotą.

10. SUSISIEKIMO SISTEMA

10.1. Susisiekimo planavimo problemos, tikslai ir prielaidos

Pagrindinis planavimo tikslas: susisiekimo planavimo sprendiniai turi garantuoti normatyvines gyventojų susisiekimo, krovinių pervežimo ir specialiosios paskirties transporto priemonių eismo sąlygas, socialinei ir ekonominei plėtrai palankią susisiekimo būklę.

Vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773) su vėlesniais pakeitimais, esamos būklės analizės ir įvertinimo rezultatais, susisiekimo procesų prognoze, pagrindinis sprendinių tikslas yra suformuoti sąlygas šiems palankiems procesams:

- o susisiekimo poreikio (gyventojų važiavimo transporto priemonėmis) transporto priemonėmis sumažinimas;
- o gyventojų laiko, skirto susisiekimui, trukmės sumažinimui;
- o mažesnei lengvųjų ir krovinių automobilių ridai;
- o viešojo susisiekimo reikšmės augimui bendro susisiekimo sistemos atžvilgiu;
- o jautriose eismo poveikiui teritorijose transporto priemonių keliamo triukšmo lygio sumažinimui ir transporto priemonių oro skaičiuojamosios taršos minėtose teritorijose sumažinimui;
- o susisiekimo reikmėms būtinos miesto teritorijos sumažinimui.

Specialieji planavimo tikslai:

- o nekilnojamųjų kultūros vertybių, jų teritorijų maksimali apsauga nuo neigiamo transporto priemonių eismo poveikio.

Sprendiniai rengiami vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės plėtros iki 2014 m. strateginiu planu patvirtintu Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2005 m. sausio 19 d. sprendimu Nr. T1-12.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Seimo 2002-10-29 nutarimu Nr. IX-1154, yra nurodyta plėsti ir modernizuoti tarptautinius automobilių kelių tranzitinio transporto koridorius Pasvalio miestas yra šalia pirmo rango magistralinio (tarptautinio) autokelio – transeuropinio transporto koridorius „Via Baltica“.

Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane, patvirtintame Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1 - 47, numatomas kaip pagrindinis uždavinys Pasvalio miesto aplinkkelių sistemos užbaigimas – numatomas Pasvalio miesto pietvakarinis aplinkkelis, sujungiantis magistralinį kelią A10 „Panevėžys-Pasvalys-Ryga“ su krašto keliu Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys“ ties Šlamų ir Valakėlių kaimais.

Parengtame Pasvalio rajonui degalinių išdėstymo plane, Pasvalio mieste ir prie jo numatyta įrengti naujas degalines, transporto ir keleivių aptarnavimo centrus, o esamose plėsti paslaugas. Planuojamų degalinių vietos, privažiavimai prie jų turėtų būti tikslinami žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais.

Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane, patvirtintame Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1 - 47, numatoma Pasvalio miesto prieigose rajoninės reikšmės kelio Nr. 3101 „Pasvalys-Vabalninkas“ sutvarkymas iki krašto kategorijos ir asfaltuojami kelių ruožai esant papildomam finansavimui, Pasvalio mieste ir jo prieigose numatomos dviračių trasos: šalia siaurojo geležinkelio ir šalia rajoninio kelio Nr.3101 ir link Aukštikalnių bei Pervalkų.

Vadovaujantis 2006 m. patvirtinta 2002-2015 metų patikslinta Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programa, Pasvalio mieste ir jo prieigose numatyti kelių darbai valstybinės reikšmės keliuose:

- o magistralinio kelio A10 „Panevėžys-Pasvalys-Ryga“ dangos stiprinimas (2011-2015 m.; kelio ruožas – 38,70-61,90 km);
- o krašto kelio Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys“ dangos stiprinimas (2011-2015 m.; kelio ruožas – 67,20-69,00 km);
- o krašto kelio Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys“ rekonstravimas (2011-2015 m.; kelio ruožas – 52,20-67,20 km).

Valstybinės reikšmės automobilių kelių infrastruktūros plėtra ir modernizavimas numatomas pagal 2005 m. patvirtintą „2002-2015 metų patikslintą Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programą“. Papildomas naujų kelių tiesimas ir rekonstrukcija užmiesčio teritorijoje galima tik patikslinus šią programą ir finansavimą.

Sėkminga miesto urbanistinė ir ekonominė plėtra yra tiesiogiai susijusi su miesto susisiekimo sistemos integracija į Lietuvos ir Europos transporto tinklą. Numatoma toliau užtikrinti anksčiau parengtų projektų tęstinumą ir jų realizavimą sujungiant miesto pagrindinių gatvių karkasą su išorės jungtimis ir formuoti vieningą transporto sistemą.

Pasvalio miesto susisiekimo plėtros modelis.

Tobulinama susiformavusi susisiekimo sistema – tranzitinis transportas aplenkia miesto gyvenamuosius rajonus. Tobulinamas pėsčiųjų dviračių susisiekimas – siūloma nauja pėsčiųjų ir dviračių jungtis per Lėvenį vakarinėje miesto dalyje. Siūlomas Pasvalio miesto modelis yra tiesiogiai siejamas su jau vykstančioms miesto užstatymo tendencijomis, sąlyginai mažesniu investicijų poreikiu miesto susisiekimo infrastruktūros tinklo plėtrai, mažesniu transporto poveikiu aplinkai.

Siekama, kad Pasvalio miesto plėtra pietų kryptimi nepereitų į kitą magistralinio kelio A10/E 67 „Panevėžys – Pasvalys – Ryga“ (transeuropinis transporto koridorius „Via Baltica“) pusę.

Siūlomas Pasvalio miesto modelis yra tiesiogiai siejamas su jau vykstančiomis miesto užstatymo tendencijomis, sąlyginai mažesniu investicijų poreikiu miesto susisiekimo infrastruktūros tinklo plėtrai, mažesniu transporto poveikiu aplinkai. Siūlomas susisiekimo sistemos plėtros modelis leis ją daryti kompaktiškesne, pagerins gyventojų aptarnavimą.

Teritorinės ypatybės.

Pasvalio rajono savivaldybės tarybos pritartoje Pasvalio miesto bendrojo plano koncepcijoje išskiriami du techninės infrastruktūros koridoriai (miestą kertantys išoriniai infrastruktūros koridoriai) – siaurojo geležinkelio teritorijai ir pirmo rango magistralinio (tarptautinio) autokelio (transeuropinio transporto koridoriaus „Via Baltica“) teritorijai.

10.2. Išorės susisiekimo tinklas

Pasvalio miesto transporto kompleksą ir toliau sudarys automobilių transportas. Pasvalio miestas turi tiesioginį ryšį su magistralinių kelių tinklu, gerus ryšius su apskrities centru Panevėžiu, sostine Vilniumi ir kitais stambiais Lietuvos ir Latvijos miestais bei jų oro uostais. Pasvalio miesto rytine riba praeina magistralinis kelias A10/E 67 „Panevėžys – Pasvalys – Ryga“ – Trans European Network (TEN) koridorius - I koridorius (greitkelis „Via Baltica“), jungiantis Taliną - Rygą - Saločius - Panevėžį - Kauną - Kalvariją - Varšuvą.

Rekomenduojama formuoti kelis pagrindinius įvažiavimus iš miesto į pirmo rango magistralinį (tarptautinį) autokelį – transeuropinį transporto koridorių „Via Baltica“, įrengiant lygiagrečias šiam greitkeliui gatves, surenkančias transporto srautus iš šalia greitkelio esančių teritorijų. Papildomas naujų kelių tiesimas ir rekonstrukcija užmiesčio teritorijoje galima tik patikslinus Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programą ir finansavimą. Siūloma pagrindinius įvažiavimus į pirmo rango magistralinį (tarptautinį) autokelį palaikyti iš Vilniaus (rajoninio kelio Nr. 3101 „Joniškis-Žeimelis-Pasvalys“ tąsa), iš Mūšos gatvės (krašto kelio Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis- Pasvalys“ tąsa) ir iš Panevėžio gatvės (rajoninio kelio Nr. 3102 „Pasvalys-Vabalninkas“ tąsa).

Susisiekimo sprendiniai siūlomi Pasvalio miesto teritorijos ribose, t. y. greitkelio „Via Baltica“ vienoje pusėje. Nauja plėtra numatoma už valstybinės reikšmės magistralinio kelio A10 „Panevėžys-Pasvalys-Ryga“ apsaugos juostos ribų.

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendroju planu, patvirtintu Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1 - 47, numatomas kaip pagrindinis uždavinys Pasvalio miesto aplinkkelių sistemos užbaigimas – numatomas Pasvalio miesto pietvakarinis aplinkkelis po planuojamojo laikotarpio (po 2021 m.), sujungiantis magistralinį kelią A10 „Panevėžys-Pasvalys-Ryga“ su krašto keliu Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys“ ties Šlamų ir Valakelių kaimais.

Neužstatytose miesto teritorijose prie valstybinės reikšmės kelių nustatomi susisiekimo komunikacijų koridoriai – normatyvinės valstybinės reikšmės kelių apsaugos zonos. Kol miesto gatvės nėra rekonstruotos, taikomos keliams keliama reikalavimai. Valstybinės reikšmės kelių apsaugos zonos plotis miesto teritorijoje gali būti koreguojamas tik žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais (specialiaisiais, detaliaisiais planais).

Valstybinės reikšmės krašto kelias Nr. 205 „Pasvalio aplinkkelis“ (dalis kelio yra Mūšos gatvė) ir toliau atliks aplinkkelio funkcijas – nukreips didžiausius tranzitinius transporto srautus Šiaulių kryptimi nekertant Pasvalio miesto centro bei aptarnauja miesto pramoninį rajoną. Tikėtina, kad ir toliau Pasvalio miesto prieigose kroviniu transportu daugiausiai bus pervežama magistraliniu keliu A10 „Panevėžys-Pasvalys-Ryga“ ir krašto keliu Nr.150 „Šiauliai-Pakruojis - Pasvalys“. Suformuoti aplinkkeliai iš šiaurinės ir vakarinės miesto pusių apsaugo miestą nuo didelių tranzitinių srautų.

Kol nebus įrengtas naujas pietvakarinis Pasvalio aplinkkelis, numatytas Pasvalio rajono savivaldybės bendrajame plane, tol miesto centrą kirs bendri tranzitiniai transporto srautai, kurie turi mažėjimo tendenciją. Krovinių pervežimui bus ir toliau naudojamas valstybinės reikšmės krašto kelias Nr. 205 „Pasvalio aplinkkelis“ (dalis kelio yra Mūšos gatvė), kuriam nustatoma B (pagrindinės gatvės) kategorijos gatvės kategorija. Pasvalio miesto pagrindinius vidinius ir išorinius transporto srautus ir toliau aptarnaus du tiltai per Lėvens upę pritaikyti automobilių transportui.

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendroju planu, patvirtintu Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1 – 47, perspektyvoje reikėtų parengti pietvakarinio Pasvalio aplinkkelio (naujo tilto per Lėvenį įrengimo galimybė) galimybių studiją, kurioje reikėtų ekonomiškai ir socialiai pagrįsti jo kainą. Nutiesus miesto aplinkkelį senosios kelių trasos per miestą tampa miesto gatvėmis. Numatoma miesto aplinkkelio trasa (jungtis) turi būti papildomai tikslinama žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais.

Šalia greitkelio „Via Baltica“ jautrioje eismo poveikiui teritorijose, besiribojančiomis su Pasvalio miesto teritorija, transporto priemonių keliama triukšmo lygio sumažinimui ir oro skaičiuojamosios taršos minėtose teritorijose sumažinimui techninės priemonės turėtų būti parenkamos techninio projekto stadijoje.

Papildomas naujų kelių tiesimas ir rekonstrukcija užmiesčio teritorijoje galima tik patikslinus šią programą ir finansavimą.

Pasvalio miestas aptarnaujamas valstybinės reikšmės krašto (Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys“, Nr. 209 „Joniškis-Žiemelis-Pasvalys“, Nr. 205 „Pasvalio aplinkkelis“) ir rajoninių kelių (Nr. 3101 „Joniškis-Žiemelis-Pasvalys“ ir Nr. 3102 „Pasvalys-Vabalninkas“) sistema.

Taigi pagrindinių gatvių/ kelių karkasą ir toliau sudarys:

- o Iš pietvakarių ateinantis valstybinės reikšmės krašto kelias Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis-Pasvalys“ miesto ribose tampantis Joniškėlio, Stoties ir Vilniaus gatvėmis (Šiaulių kryptis);
- o šiaurės vakarų – Pietryčių kryptimi nuo sankryžos su krašto keliu Nr.209 „Joniškis - Žiemelis – Pasvalys“ esamomis Stoties ir Vilniaus (krašto kelio Nr. 150 „Šiauliai-Pakruojis- Pasvalys“ ir rajoninio kelio Nr. 3101 „Joniškis-Žiemelis-Pasvalys“ tąsa) gatvėmis, susijungiančiomis su magistraliniu keliu A10/E67 „Panevėžys-Pasvalys-Ryga“;
- o nuo magistralinio kelio A10/E67 „Panevėžys-Pasvalys-Ryga“ iš pietvakarių pusės į miestą veda Panevėžio (rajoninio kelio Nr. 3102 „Pasvalys-Vabalninkas“ tąsa) ir Taikos gatvės su Vilniaus gatve sudarančios sankryžą miesto centrinėje dalyje.

Pasvalio miestas geležinkelio transportu neaptarnaujamas. Siaurojo geležinkelio trasa nebenaudojama (Siaurojo geležinkelio kompleksas (unikalus vertybės kodas 21898, senas kodas G10K).

Pirmiausiai siūloma gerinti vietinių kelių, jungiančių šalia miesto esančias gyvenamąsias teritorijas su Pasvalio miesto gatvių tinklu, būklę koncentruotos miesto plėtros kryptyse – Diliauskų – Kiemelių šiaurės rytinėje pusėje ir Ustukių – Aukštikalnių šiaurės vakarinėje pusėje.

10.3. Viešojo keleivių susisiekimo sistema

Pasvalio mieste ir toliau išlieka gyventojams susisiekti du pagrindiniai susisiekimo poreikio realizavimo būdai – vidaus susisiekimas organizuojamas pėsčiomis ir dviračiu. Pėsčiomis su miesto centrine dalimi, pagrindinėmis darbo vietomis (80 procentų darbo ir gyventojų aptarnavimo vietų) ir toliau galima susisiekti per 30 min. (susisiekimo pėsčiomis greitį skaičiuojant 70 m/min.).

Artimoje perspektyvoje nėra numatoma kurti naujų miesto ir priemiestinių maršrutų Pasvalio mieste. Rekomenduojama toliau palaikyti ir tobulinti išorės susisiekimo maršrutus, mieste integruojant priemiesčio susisiekimo maršrutus.

Siekiant tenkinti gyventojų susisiekimo poreikį, siūloma plėsti viešąjį keleivių susisiekimo tinklą, įrengiant naujas autobusų stoteles prie esamų ir planuojamų gyvenamųjų namų kvartalų (esant galimybei ir parengus žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus).

10.4. Miesto vidaus susisiekimo tinklas

Miesto vidaus susisiekimo tinklas orientuotas į svarbiausio miesto transporto pagrindinių gatvių karkaso suformavimą, naujų gyvenamųjų rajonų transportinį aptarnavimą. Prognozuojamas automobilizacijos lygio augimas be gatvių infrastruktūros plėtros pareikalaus naujų automobilių stovėjimo vietų. Planuojant miesto gyventojų ir ūkio subjektų galimybes nevaržomai pasiekti jiems reikalingas paslaugas, teikiamas centre ir pocentryje, siūloma modernizuoti gatves, tobulinti vientisą dviračių ir pėsčiųjų takų tinklą. Miesto centrinėje dalyje pirmenybė teikiama miesto savitumo apsaugai ir plėtrai, dviratininkams ir pėstiesiems.

Gatvių plėtra ir klasifikacija:

- o Ateityje (iki 2021 m.) didžiausias transporto srautų krūvis teks Mūšos, Joniškėlio, Stoties, Vilniaus gatvėms, Panevėžio ir Taikos gatvių reikšmė nuolat augs. Siekiant sumažinti žemės poreikį miesto teritorijos būtinoms susisiekimo reikmėms, nustatomos gatvių kategorijos, nustatomos raudonosios linijos.

- o Vadovaujantis STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773) su vėlesniais pakeitimais, C kategorijos gatvės raudonosios linijos gali sutapti su užstatymo linijomis.
- o Vadovaujantis STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773) su vėlesniais pakeitimais, D kategorijos gatvės (nuo D(1-1) iki D(2-4)) turi išlaikyti gatvės juostos plotį tarp raudonųjų linijų – 12-20 m ir nuo D(2-5) iki D(2-7)) turi išlaikyti gatvės juostos plotį tarp raudonųjų linijų – 5-12 m. Bendrajame plane D kategorijos gatvės neskaidomos papildomos klasifikacijos indeksais. D ir F kategorijų reikmė ir techniniai parametrai nustatomi detaliuosiuose planuose.
- o Valstybinės reikšmės automobilių kelių infrastruktūros plėtra ir modernizavimas numatomas pagal 2005 m. patvirtintą „2002-2015 metų patikslintą Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programą“. Papildomas naujų kelių tiesimas ir rekonstrukcija užmiesčio teritorijoje galima tik patikslinus šią programą ir finansavimą.
- o Bendrajame plane rekomenduojami nauji valstybinės reikšmės keliai, kiti transporto statiniai ir esamų kelių kategorijų pakeitimai išlieka rekomendacinio pobūdžio, kol jie nėra patvirtinti Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos bei LR Vyriausybės nutarimu nėra įtraukti į KPPP (Kelių priežiūros ir plėtros programa).
- o Mieste siūloma toliau formuoti esamas pagalbinių gatvių jungtis.
- o Siūloma išplėsti pagalbinių gatvių tinklą miesto šiaurinėje dalyje (paslaugų, pramonės ir sandėliavimo teritorijose), paslaugų plėtros teritorijoje tarp Taikos ir Biržų gatvių, miesto pietinėje dalyje (gyvenamojoje ir paslaugų plėtros teritorijoje), taip pat prie rekreacinių bei bendrojo naudojimo erdvių ir želdynų teritorijų.
- o Perspektyvoje po planuojamojo laikotarpio (po 2021 m.) siūloma toliau plėsti pagalbinių gatvių tinklą miesto pietvakarinėje ir pietrytinėje dalyje. Ši susisiekimo komunikacijų plėtra susijusi su miesto plėtra. Nauji įvažiavimai ir išvažiavimai į valstybinės reikšmės kelius, kertančius miesto administracines ribas, turi būti derinami su šiuos kelius prižiūrinčiomis institucijomis.
- o Rezervuojamos teritorijos infrastruktūros koridoriui pramonės ir sandėliavimo teritorijoms aptarnauti miesto šiaurės rytinėje dalyje.
- o Siūloma formuoti pagrindinius įvažiavimus/ išvažiavimus iš krašto kelio Nr. 205 „Pasvalio aplinkkelis“ į sodininkų bendrijų konversijos teritorijų į mažaaukščių gyvenamųjų namų teritorijas miesto šiaurės vakarinėje dalyje.
- o Urbanizuotų teritorijų, esančių prie valstybinės reikšmės kelių, susisiekimo sistemą (gatvių tinklą, ryšį su kitomis gatvėmis ir valstybinės reikšmės keliais) būtina spręsti rengiant teritorijų susisiekimo sistemos specialiuosius planus.
- o Siekiant patobulinti gyvenimo kokybę mieste, siūloma rekonstruoti ir tiesti trūkstantis šaligatvius ir/ar pėsčiųjų takus, atnaujinti ir plėsti apšvietimo tinklus, siūloma asfaltuoti pagalbines gatves pagal rajono savivaldybės nustatytą planą.
- o Tikslios naujų gatvių trasos turi būti nustatomos detaliaisiais planais, projektuojant visą gatvių ilgį.
- o Išsaugoti istoriškai susiklosčiusių gatvių tinklą ir pagerinti miesto gatvių kokybę. Pasvalio miesto istorinė dalis yra įrašyta į registrą (registrinis), unikalus objekto kodas – 17100 Vertingos savybės yra gatvių tinklas, aikštės planas ir tūrinė erdvinė kompozicija, kapitalinio užstatymo fragmentas.

Automobilių aptarnavimo infrastruktūra:

- o Tolesnis automobilių skaičiaus augimas mieste ateityje gali sukelti vis didesnį transporto srautų koncentraciją ir automobilių stovėjimo vietų poreikį. Siūloma atnaujinti esamas viešąsias automobilių stovėjimo aikšteles. Siūloma parengti automobilių stovėjimo aikštelių išdėstymo specialųjį planą.
- o Siūloma Sovietmečio statybos daugiabučių gyvenamųjų namų automobilių stovėjimo ir laikymo principus numatyti rengiant Sovietmečio statybos pastatų ir jos aplinkos renovacijos projektus.
- o Miesto centrinėje dalyje stovėjimo aikštelės generuoja papildomus automobilių srautus, todėl tikslingiau pradėti įrenginėti stovėjimo aikšteles esančias toliau nuo centro –

siekiant vairuotojus priversti pastatyti automobilį atokiau ir trumpas keliones centrinėje dalyje atlikti pėsčiomis. Automobilių stovėjimą ir laikymą rekomenduojama įrengti miesto centrinės dalies priegose, viduriniojoje miesto dalyje.

- o Rekomenduojama automobilių stovėjimą leisti miesto centro gatvėse tik tuo atveju jei viena kryptimi lieka laisvos dvi eismo juostos. Kitais atvejais, automobilių parkavimas šalia gatvės sudarys bereikalingas grūstis.
- o Vadovaujantis STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773) su vėlesniais pakeitimais, žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose siūloma automobilių stovėjimo vietas įrengti gatvių raudonųjų linijų ribose ir kitais būdais. Automobilių stovėjimo vietos, kurios įrengiamos už statinio ar statinių grupės žemės sklypo ribų, turi būti įrengtos prieš statinio ar statinių grupės pripažinimą tinkamais naudoti.
- o Visos automobilių saugojimo ir stovėjimo vietos prie konkretaus statinio planuojamos tam statiniui skirta žemės sklypo ribose, jeigu nėra techninių galimybių tai padaryti ir jei tam nustatyta tvarka pritaria savivaldybė, saugojimo ir stovėjimo vietos gali būti įrengtos už tam statiniui skirta žemės sklypo ribų, vadovaujantis STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773) su vėlesniais pakeitimais.

Eismo organizavimas:

- o Miesto centrinėje zonoje, užbaigus Pasvalio miesto aplinkkelio sistemą (galimybė numatoma po planuojamojo laikotarpio – po 2021 m.), rekomenduojama įrengti ramaus eismo zoną, kurios paskirtis – mišriam pėsčiųjų, dviračių, šios zonos gyventojų ir aptarnaujančių automobilių eismui ir statymui. Joje būtų galimas viešojo keleivinio transporto priemonių eismas, esant perspektyviniam poreikiui įvedami eismo greičio, laiko apribojimai eismui, automobilių statymui.

Pėsčiųjų – dviračių takų plėtra:

- o Siekiant pagerinti pėsčiųjų ir dviratininkų eismo sąlygas mieste ir saugumą, gyventojų laiko, skirta susisiekimui, trukmės sumažinimui įrengiant pėsčiųjų takus (šaligatvius), pėsčiųjų-dviračių takus. Esant galimybei nenutrūkstamos pėsčiųjų ir/ar dviračių takų jungtys turėtų apjungti miesto centrinę dalį, miesto želdynus, svarbius miesto visuomeninius, komercinius objektus, gyvenamas teritorijas, sujungti su artimiausiomis gyvenamosiomis vietovėmis ir turistinėmis trasomis.
- o Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių kelių įstatymu (Žin., 2000, Nr. 92-2883; 2007, Nr. 128-5213) ir STR 2.06.01:1999, pėsčiųjų-dviračių takus mieste esant galimybei siūloma įrengti kaip atskirus takus, o D kategorijos gatvėse, išskiriant pėsčiųjų ir dviračių srautus, dviračių taką siūloma pažymėti važiuojamojoje gatvės dalyje arba dviračių eismą numatyti bendrame sraute.
- o Dviračių takai ir inžineriniai tinklai užmiestyje turi būti planuojami ir tiesiami už kelio juostos ribų. Esant galimybei miesto teritorijoje dviračių takai įrengiami atskirai nuo važiuojamosios dalies žaliaja juosta (šalia C kategorijų gatvių). Gatvių raudonosios linijos gali būti tikslinamos kito mastelio žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais.
- o Pirmiausia siūloma realizuoti pėsčiųjų-dviračių takus, naudojamus kasdieniam susisiekimui tarp svarbiausių miesto funkcinių zonų.
- o Siekiant sukurti laisvalaikio miesto įvaizdį ir pagerinti susisiekimą mieste siūloma integruoti į bendrą miesto pėsčiųjų-dviračių tinklą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane (patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1 – 47) numatytą dviračių taką šalia siaurojo geležinkelio. Dviračių tako įrengimas yra numatytas Pasvalio rajono savivaldybės plėtros iki 2014 m. strateginiu planu, patvirtintu Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2005 m. sausio 19 d. sprendimu Nr. T1-12. (2. Prioriteto „Gamybos ir paslaugų sektoriaus plėtra“ 2.4. tikslo „Gerinti turizmo infrastruktūrą“ 2.4.2. uždavinys „Išsaugoti kultūros paveldą ir didinti jo turistinį patrauklumą“). Dviračių tako įrengimas šalia siaurojo geležinkelio turi nepažeisti Pasvalio rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schemos

sprendinių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2009-05-05 įsakymu ĮV-212 ir Saugomo kultūros paveldo objekto – Siaurojo geležinkelio komplekso (G10KP) ruožo Panevėžys-Rubikai, Panevėžio ir Utenos apskrityse, teritorijos ir apsaugos zonų ir apsaugos zonų ribų bei paveldotvarkos specialiojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2009-02-18 įsakymu Nr. ĮV-76. Patvirtintoje Pasvalio miesto bendrojo plano koncepcijoje siūloma pritaikyti Siaurojo geležinkelio kompleksą (unikalus vertybės kodas 21898, senas kodas G10K) pažintinio ir pramoginio turizmo reikmėms, numatant alternatyvų panaudojimą (pvz. dviračių ir pėsčiųjų takui).

- o Esant poreikiui ir galimybei po planuojamojo laikotarpio (po 2021 m.) rekomenduojama baigti pėsčiųjų-dviračių jungtis kasdieniam susisiekimui su nutolusiomis miesto vakarine ir rytine dalimis, artimiausiomis gyvenamosiomis vietovėmis. Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu, patvirtintu Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1 – 47, Pasvalio mieste ir jo prieigose numatoma dviračių trasos, projektuojamos už kelio juostos ribų, link Aukštikalnių bei Pervalkų.
- o Siūloma įrengti vieną naują pėsčiųjų tiltą per Lėvenį upę miesto tvakarinėje dalyje, jungiantį pėsčiųjų dviračių takus.

10.5. Pasekmės

Planuojamojo laikotarpio pabaigoje darniai besivystančiame ir kompaktiškame mieste dominuojant ekologiškai bei saugiai dviračių ir pėsčiųjų vidinio susisiekimo sistemai - įrengus pėsčiųjų – dviračių takus mieste, t. y. išskirstę srautus, tikimasi, kad sumažės eismo nelaimės, triukšmas ir oro tarša mieste. Racionali ir pagrįsta susisiekimo sistemos plėtra, įrengiant vidinius ir išorinius miesto apvažiavimus, teikiant pirmenybę pėstiesiems ir dviratininkams bendroje miesto susisiekimo sistemoje, pritaikant ją neįgaliesiems, turi būti realizuota darant minimalią įtaką aplinkai ir gyventojams. Pagrindinis kelionės būdas pėsčiomis, dviračiais, turėtų padėti konkuruoti su individualiais automobiliais.

Tikimasi, kad bendrojo plano sprendiniai, tęsiami susiję projektai neturėtų neigiamo ilgalaikio poveikio triukšmui ir oro taršai. Nutiesus Pasvalio rajono bendrajame plane numatytą Pasvalio miesto pietvakarinį aplinkkelį po planuojamojo laikotarpio (po 2021 m.), mieste sumažės tranzitinio transporto srautai, pagerės gyvenamosios ir plėtojamos rekreacinės aplinkos kokybė.

Numatoma miesto gatvių struktūra (gatvių suskirstymas pagal kategorijas), žemės naudojimo sprendiniai turėtų leisti efektingai naudoti miesto žemę.

Tikimasi, kad plėtojama aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose numatyta susisiekimo struktūra teigiamai veiks Pasvalio miesto gyvenamąją, verslo ir poilsio aplinką. Tikimasi, kad investicijos į miesto vidinę susisiekimo struktūrą ir aplinkkelį sukurs naujos kokybės aplinką, patrauklią gyvenamųjų ir verslo teritorijų plėtrai, skatins aktyviau naudotis miesto ir aplinkinių teritorijų rekreaciniais ištekliais.

10.6. Įgyvendinimo programa

- o Realizavimo strategija (eiliškumas):
- o detalizuoti ir tikslinti Pasvalio miesto bendrojo plano susisiekimo sistemos sprendinius, rengiant atskirų gatvių specialiuosius ir detaliuosius planus;
- o esant galimybei laikytis ir kontroliuoti bendrajame plane patvirtintų gatvių kategorijų ir joms keliamų techninių reikalavimų;
- o inventorizuoti Pasvalio miesto susisiekimo techninę infrastruktūrą;
- o parengti Pasvalio miesto automobilių stovėjimo vietų plėtros strategiją ir specialųjį planą. Kompleksiškai spręsti gyventojų automobilių statymą ir saugojimą prie gyvenamųjų namų (parengti daugiabučių namų kiemų aplinkos modernizavimo planą);
- o parengti Pasvalio miesto dviračių ir pėsčiųjų takų specialųjį planą, įvertinant dviračių tako įrengimo galimybę siaurojo geležinkelio infrastruktūros teritorijoje;

- o parengti Pasvalio miesto transporto eismo organizacijos projektą su transporto srautų eismo intensyvumo apskaičiavimais, maksimaliai panaudoti jau esamą gatvių ir sankryžų tinklą (su nedidelėmis rekonstrukcijomis).

Vadovaujantis STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773) su vėlesniais reglamento reikalavimais, gatves rekomenduojama plėtoti etapais, iš pradžių įrengiant žemesnės kategorijos gatves ir paliekant reikalingą teritorijos plotą ateityje numatomi gatvių juostai tarp raudonųjų linijų įrengti.

Ne rečiau kaip kas 5 metus rekomenduojama rengti specialiuosius planus bendrojo plano teiginiams patikslinti.

11. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

Inžinerinė infrastruktūra savyje apima šias infrastruktūros sritis: ekoinžineriją, energetiką ir ryšius. Inžinerinės infrastruktūros vystymas nėra savitikslių priemonė. Ji tarnauja šiuolaikinei ir subalansuotai miesto gyvenamajai, darbinei ir poilsio kokybei palaikyti.

Inžinerinės infrastruktūros teritorijų formavimo tikslas – rezervuoti vietas, tinkamas strateginiams miesto inžinerinio aptarnavimo objektams ir inžinerinių komunikacijų koridoriams įrengti.

Pasvalio miesto bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniai parengti vadovaujantis šio bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros esamosios būklės analizės ir koncepcijos išvadomis.

Pasvalio miesto bendrojo plano koncepcijos stadijoje buvo nagrinėtos dvi inžinerinės infrastruktūros plėtros alternatyvos: turizmo ir rekreacijos plėtros bei ūkio plėtros variantai.

Pasvalio miesto bendrojo plano esamos būklės analizės stadijoje buvo įvertinti mieste esančių centralizuotų inžinerinių sistemų pajėgumai, prie sistemų prijungtų vartotojų esami poreikiai ir nustatytas centralizuotų sistemų turimas rezervas – kiek naujų vartotojų būtų galima prijungti prie šių sistemų, nediegiant naujų pajėgumų. Nustatyta, kad esamos centralizuotos sistemos turi perteklinių pajėgumų, kurie gali būti panaudoti naujiems vartotojams prijungti.

Pagrindiniai inžinerinės infrastruktūros objektai:

- o vandenvietės su arteziniais gręžiniais;
- o valymo įrenginiai ir dumblo apdorojimo aikštelėmis;
- o katilinės;
- o hidroelektrinės;
- o elektros pastotės;
- o gamtinių dujų skirstymo stotys (DSS).

Inžinerinės infrastruktūros teritorijos apima šias miesto plano struktūros dalis:

- o techninės infrastruktūros teritorijas (žymėjimas – TI) – infrastruktūros objektų, komunalinių įmonių, transporto terminalų, požeminių kasinių ir gręžinių, plotas 19,42 ha sudaro 2,5% visos siūlomos Pasvalio miesto teritorijos;
- o infrastruktūros koridorių teritorijas (žymėjimas – TK) – infrastruktūros koridorių, plotas 55,71 ha sudaro 7,1% visos siūlomos Pasvalio miesto teritorijos;
- o pramonės ir sandėliavimo teritorijas (žymėjimas - PR) - taršios gamybos, sandėliavimo, atliekų saugojimo ir perdirbimo.

Inžinerinės infrastruktūros teritorijų plėtrai neužstatytose teritorijose numatoma apie 1,5 ha ploto:

- o teritorija šalia esamos miesto katilinės Mūšos g. - 0,92 ha;
- o teritorija šalia esamos elektros pastovių teritorijos ties Vilniaus g. ir Via Baltica magistralės sankirtos – 0,58 ha.

Miesto inžinerinės infrastruktūros tinklams plėtoti skirti komunikacijų koridoriai planuojami žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais (specialiaisiais ar detaliaisiais planais), o nesant tokių planų - rezervuojamos teritorijos tarp gatvių „raudonųjų linijų“, atsižvelgiant į gatvių kategorijas (žr. 10-ą skyrių. Susisiekimo sistema).

Bendrojo plano sprendiniai neturėtų riboti inžinerinės infrastruktūros plėtos – esant pagrįstam poreikiui (pvz., siekiant gerinti inžinerinių paslaugų kokybę, didinti miesto konkurencingumą, mažinti neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai), mieste gali būti įrengiami ir objektai, nepažymėti bendrojo plano sprendinių brėžinyje. Planuojamų objektų teritorijos turėtų būti tikslinamos žemesnio lygmens teritorijų planavimo ir/ar techninio projektavimo metu.

11.1. Vandentieka ir vandenvala

Pagal LR Vandentvarkos ūkio (vandens tiekimo ir nuotėkų šalinimo) plėtros strategiją, Geriamo vandens ir nuotėkų infrastruktūros tvarkymo ir plėtros finansavimas galimas Sanglaudos (SF) ir Europos regioninės plėtros (ERPF) fondų lėšomis. Sanglaudos fondo lėšos bus skiriamos gyvenvietėms virš 500 gyventojų, o ERPF – iki 500 gyventojų. Kitos gyvenvietės SF (virš 500 GE) ar ERPF (iki 500 GE) bus finansuojamos iki 2020 metų. Įgyvendinant Sanglaudos fondo projektus turi būti laikomasi šių Europos Sąjungos direktyvų bei Lietuvos Respublikos teisės aktų įgyvendinimo:

- o Miesto nuotėkų valymo direktyva 91/271/EEB;
- o Bendroji vandenų direktyva 2000/60/EC;
- o Žmonėms vartoti skirto vandens kokybės direktyvos 98/83/EEC, 91/692/EEB, 90/656/EEB, 81/858/EEB ir 80/778/EEB;
- o Direktyva nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus 2000/60/EK;
- o Maudyklų direktyva 76/190/EEB;
- o Gėlojo vandens, kuriam reikalinga apsauga arba kurį reikia gerinti, kad būtų išsaugota žuvų gyvybė, kokybės direktyva 78/659/EEB;
- o Pavojingų medžiagų vandenyje direktyva 76/464/EEB;
- o Požeminio vandens apsaugos nuo kai kurių pavojingų medžiagų direktyva 80/68/EEB;
- o Paviršinio vandens direktyva 75/440/EEB;
- o ir kt.

Remiantis Lietuvos įsipareigojimais vykdyti aukščiau minėtas ES direktyvas bei su tuo susijusiu lėšų paskirstymu Pasvalio mieste vandentiekos ir vandentvarkos sektoriuje iki 2020 metų numatoma:

- o siekiant, kad iki 2014 m. gruodžio 31 d. ne mažiau kaip 95 % Pasvalio miesto gyventojų naudotųsi centralizuotai tiekiamu geriamuoju vandeniu, planuojama įrengti vandentvarkos sistemas tuose kvartaluose, kuriuose šiuo metu šių sistemų nėra; šių projektų įgyvendinimo eiliškumas priklausys nuo juose gyvenančių žmonių skaičiaus;
- o įrengti vandenviečių sanitarines apsaugos zonas pagal HN 44:2006 “Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“, uždaryti nenaudojamus gręžinius ir kt.;
- o rekonstruoti Pasvalio vandens gerinimo įrenginius, rekonstruoti vandentiekio ir nuotėkų tinklus bei juos išplėsti;
- o iki 100% pertvarkyti esamus plieninius vandens tiekimo vamzdžius, padengiant jų vidaus sienelės antikorozinėmis medžiagomis arba keičiant vamzdžius;
- o vykdyti eksploatuojamų požeminio vandens horizontų monitoringą;
- o renovuoti arba perstatyti susidėvėjusius slėginius ir savitakinius nuotėkų tinklus;
- o rekonstruoti ir plėsti paviršinių nuotėkų tinklus, įrengti paviršinių nuotėkų valymo įrenginius;
- o plėsti vandentiekio ir nuotėkų surinkimo tinklus siekiant, kad iki 2014 m. gruodžio 31 d. 95% Pasvalio miesto gyventojų būtų aprūpinti centralizuotai tiekiamu geriamuoju vandeniu ir nuotėkų tvarkymo paslaugomis.

Vandens poreikio ir nuotekų susidarymo prognozė

Šiuo metu Pasvalio centralizuotu vandentiekio naudojami apie 90% gyventojų, o viešąją nuotekų tvarkymo sistema apie 87% visų miesto gyventojų.

Pagal UAB „Pasvalio vandenys“ duomenis, vienas Pasvalio miesto gyventojas, besinaudojantis centralizuota vandentiekio sistema, vidutiniškai sunaudoja 43 l/parą vandens. Vandens suvartojimas perspektyviniu laikotarpiu priklausys nuo daugelio veiksnių, tokių kaip paslaugų (vandens tiekimo ir šalinimo) kokybė, vartojimo. Akivaizdu, kad pajungus prie esamų Pasvalio centralizuoto vandentiekio ir nuotekų tinklų aplinkinių gyvenviečių vartotojus, suvartojamo vandens kiekis gali pasikeisti, tačiau numatoma, kad planuojamu laikotarpiu vandens suvartojimo norma liks tokia pati arba nežymiai didės.

Pasvalio miesto vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros plane numatyti 2 plėtros etapai, iš kurių pirmasis jau įgyvendintas. Antrajame etape numatyta naujų vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra. Planuojama naujų vandentiekio tinklų apie 4,3 km, naujų nuotekų tinklų - apie 9,4 km.

11.2. Atliekų tvarkymas

Siekiant Pasvalio miesto atliekų tvarkymo sistemos darnaus vystymosi iki 2020 m. bendrajame plane numatoma:

- o vietose, kuriose dar neįrengtos konteinerių aikštelės, išspręsti konteinerių pastatymo vietų žemės nuosavybės klausimus bei įrengti tokias aikšteles, pastatant reikiamą skaičių 1,1 kub. m ar didesnio tūrio konteinerių;
- o Pasvalyje, turi būti pastatytas pakankamas skaičius šiukšlių dėžių, nerūšiuotų atliekų surinkimui, bei užtikrintas periodiškas šių atliekų išvežimas į APP ar atliekų perkrovimo stotis.

11.3. Dujų tiekimas

Priimant sprendimą dėl miesto kvartalų dujų įvedimo, turi būti įvertinamas ekonominis pagrįstumas, atsižvelgiant į potencialių vartotojų skaičių ir jų poreikius, ekonominius, finansinius rodiklius, konkurenciją su kitomis iškastinio kuro rūšimis, vietiniais bei atsinaujinančiais energijos šaltiniais.

Siūloma numatyti galimybę plėtoti gamtinių dujų tiekimą mažiau aukščių gyvenamųjų namų kvartalams ir konvertuojamoms sodininkų bendrijų teritorijoms, atitolusioms nuo išplėto centralizuoto šilumos tiekimo tinklų. Pagal poreikį gali būti vystomi dujų tiekimo tinklai pramonės plėtros teritorijose.

11.4. Šilumos tiekimas, šilumos ūkis

Šilumos ūkio sektoriuje iki 2020 metų numatoma:

- o išsaugoti esamas centralizuotas šilumos tiekimo sistemas, rekonstruoti šilumines trasas;
- o numatyti centralizuotą šilumos tiekimą naujiems daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalams;
- o mažiau aukščio gyvenamojo užstatymo kvartaluose, įsiterpusiuose į išvystytą centralizuoto šilumos tiekimo teritorijas arba esančiuose arti centralizuoto tiekimo tinklų siūloma pasirinkti šildymo būdą, įvertinus ekonominį bei ekologinį požiūrį; gali būti centralizuoto šilumos tiekimo, dujų arba ekologiškesni (elektra, atsinaujinančių išteklių energijos) šildymo būdai;
- o įgyvendinti efektyvaus energijos vartojimo priemones savivaldybei priklausančiuose pastatuose, parengti finansavimo schemas šių priemonių įgyvendinimui gyvenamuosiuose būstuose, organizuoti gyventojams informacines kampanijas;
- o parengti Pasvalio miesto daugiabučių modernizavimo programą ar kitas finansavimo schemas efektyvaus energijos vartojimo priemonių įgyvendinimui gyvenamuosiuose būstuose, organizuoti gyventojams informacines kampanijas;

- o šilumos gamybai naudoti įvairių rūšių energijos išteklius: atsinaujinančius ir vietinius išteklius, komunalines atliekas, atliekinę šilumą, biokurą; energetinių augalų auginimas gali būti viena iš alternatyvių ūkio veiklų miestą supančioms žemės ūkio teritorijoms;
- o nustatyti sanitarines apsaugos zonas šilumos gamybos įrenginiams, kuriems šių zonų nustatymą numato LR teisės aktai; katilinių sanitarinės apsaugos zonos dydis turi būti nustatomas pagal teršiančiųjų medžiagų ir triukšmo sklaidos skaičiavimus, taip pat atsižvelgiant į šių objektų fizinį poveikį; vykdyti šių sanitarinių apsaugos zonų įgyvendinimo kontrolę.

11.5. Telekomunikacijos ir ryšiai

Telekomunikacijos ir ryšių sektoriuje iki 2020 metų numatoma:

- o sudaryti sąlygas telekomunikacinėms bendrovėms laisvai ateiti į telekomunikacinių paslaugų sferos rinką;
- o derinant teritorijų planus, naujiems komunikaciniams koridoriams numatyti šalia kelių/gatvių apsaugos zonas komunikaciniams kabeliams po 1 metrą į abi puses nuo kabelio ašies;
- o inicijuoti seminarus ir apmokymus rajono gyventojams informacinių technologijų klausimais;
- o plėsti esamą elektroninių ryšių infrastruktūrą, pagal poreikį ruošiant infrastruktūros schemas ir detaliuosius planus naujiems statiniams (bendrojo plano sprendiniai neriboja naujų infrastruktūros objektų, nenumatytų sprendiniuose, planavimo, jei tam susidaro poreikis);
- o didinti viešojo interneto prieigos taškų skaičių mieste, kad internetu turėtų galimybę pasinaudoti kiekvienas pilietis; viešųjų interneto prieigos taškų įrengimui numatyti pasinaudoti skiriama valstybės ir ES sąjungos parama.

12. TERITORIJOS REZERVUOJAMOS VALSTYBĖS IR VISUOMENĖS POREIKIAMS

Valstybės poreikiams rezervuojamos teritorijos:

- o paminklų ir valstybės saugomų kultūros paveldo objektų teritorijos (sąrašą žr. 5.1. lentelę. Kultūros paveldo objektai. Žymėjimas lentelėje – P ir VS);
- o valstybės saugomo gamtos paveldo objekto teritorija (hidrogeologinis objektas - Žalsvasis šaltinis);
- o valstybinės reikšmės kelių (magistralinių, krašto, rajoninių) juostos bei plėtros teritorijos;
- o požeminio vandens gavybos plotai;
- o valstybinės reikšmės vandenų plotai;
- o teritorijos krašto gynybai bei kitų valstybinės reikšmės objektų teritorijos.

Visuomenės poreikiams rezervuojamos teritorijos:

- o susisiekimo infrastruktūrai:
 - esamiems tiltams ir planuojamam pėsčiųjų tiltui ties Pasvalio miesto parku su įjungimui į pėsčiųjų ir dviračių takų sistemą reikalingomis teritorijomis;
 - esamoms ir planuojamoms gatvėms – rezervuojamas žemės juostos plotis nustatomas atsižvelgiant į gatvės kategoriją, vadovaujantis STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773) (žymėjimas - TK);
 - esamoms ir planuojamoms automobilių stovėjimo aikštelėms;
 - esamoms ir planuojamoms urbanizuotų teritorijų viešosioms erdvėms;
 - esamiems ir planuojamiems pėsčiųjų ir dviračių takams.
- o inžinerinei infrastruktūrai:
 - inžinerinės infrastruktūros tinklams plėtoti rezervuojamos teritorijos tarp gatvių „raudonųjų linijų“, rezervuojamas žemės juostos plotis nustatomas atsižvelgiant į gatvės

- kategoriją, vadovaujantis STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27-773) (žymėjimas - TK).
- inžinerinės infrastruktūros objektams statyti ir eksploatuoti (žymėjimas - TI);
 - o atliekų tvarkymo infrastruktūros objektams;
 - o esamiems ir planuojamiems želdynams:
 - centriniais ir vietiniams atskiriesiems želdynams (žymėjimas – BŽ ir C/BŽ);
 - veikiančioms kapinėms ir jų plėtrai (žymėjimas - BŽK);
 - o registrinių kultūros paveldo objektų teritorijoms (sąrašą žr. 5.1. lentelę. Kultūros paveldo objektai. Žymėjimas lentelėje – R)
 - o savivaldybės lygmens gamtos paveldo objekto (Pasvalio miesto ažuolo, augančio Nepriklausomybės g.) teritorijai;
 - o vandenų teritorijoms (žymėjimas - VA).

13. SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMUI REIKALINGI PARENGTI DOKUMENTAI

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui ir darniai plėtrai užtikrinti siūlomas planavimo dokumentų sąrašas:

- 1) Pasvalio miesto istorinės dalies (unikalus kodas 17100, senas kodas UV31) kultūros vertybės apsaugos ir tvarkymo specialusis planas;
- 2) Siaurojo geležinkelio komplekso (unikalus kodas 21898, senas kodas G10K) dalies, esančios Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje, kultūros vertybės apsaugos ir tvarkymo specialusis planas;
- 3) Paviršinių vandenų tvarkymo Pasvalio mieste specialusis planas;
- 4) Pasvalio miesto vandenviečių SAZ nustatymo specialusis planas;
- 5) Gamtinių dujų tiekimo Pasvalio mieste specialusis planas;
- 6) Dviračių ir pėsčiųjų takų specialusis planas;
- 7) Automobilių stovėjimo aikštelių išdėstymo specialusis planas;
- 8) Pėsčiųjų tilto per Lėvenį ties Pasvalio miesto parku detalusis planas;
- 9) Tikslių naujų gatvių trasų detalieji planai, projektuojant visą gatvių ilgį.

Rengtinios programos ir strategijos:

- 1) Specialus karstinių reiškinių žemėlapis M 1:5000;
- 2) Pietvakarinio Pasvalio aplinkkelio ties ties Šlamų ir Valakėlių kaimais Pasvalio r.sav. (naujo tilto per Lėvenį įrengimo) galimybių studija;
- 3) Sovietmečio statybos pastatų ir jos aplinkos renovacijos projektai.

PRIEDAS 1. Reglamentų lentelė

Žymėjimas brėžinyje	Teritorijos pavadinimas	Dominuojantis naudojimo būdas / pobūdis	Kiti galimi naudojimo būdai / pobūdžiai – galima dalis	Reglamentai
Kitos paskirties žemė				
GG	<u>Gyvenamoji</u>	Gyvenamosios teritorijos / vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų statybos (G1)	- Gyvenamosios teritorijos / daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių statybos (G2) – iki 20%; - Komercinės paskirties objektų teritorijos / prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybos (K1) – iki 20%; - Rekreacinės teritorijos / ilgalaikio (stacionaraus) poilsio pastatų statybos (R1) – iki 20%; - Visuomeninės paskirties teritorijos / administracinių pastatų statybos (V1) – iki 20%, religinių bendruomenių pastatų statybos (V2) – iki 20%, mokslo ir mokymo, kultūros ir sporto, sveikatos apsaugos pastatų bei statinių statybos (V3) – iki 20%	Nedidelio intensyvumo plėtra ir konversija: - intensyvumas - 0,8**; 3 aukštai (12 m); Ribota plėtra*: - intensyvumas - 0,4**; 2 aukštai (10 m), iki 20% teritorijos leidžiami 3 aukštai (12 m)
GS	<u>Gyvenamoji sodininkų bendrijose</u>	Gyvenamosios teritorijos / vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų statybos (G1)	- Rekreacinės teritorijos / ilgalaikio (stacionaraus) poilsio pastatų statybos (R1) – iki 20% - Komercinės paskirties objektų teritorijos / prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybos (K1) – iki 20% - Visuomeninės paskirties teritorijos / administracinių pastatų statybos (V1) – iki 20%, religinių bendruomenių pastatų statybos (V2) – iki 20%, mokslo ir mokymo, kultūros ir sporto, sveikatos apsaugos pastatų bei statinių statybos (V3) – iki 20%	- intensyvumas - 0,4; 3 aukštai (10 m); - tankumas – 0,3.
GM	<u>Mišri gyvenamoji</u>	Gyvenamosios teritorijos / daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių statybos (G2)	- Gyvenamosios teritorijos / vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų statybos (G1) – iki 10%; - Komercinės paskirties objektų teritorijos / prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybos (K1) – iki 20%; - Rekreacinės teritorijos / ilgalaikio (stacionaraus) poilsio pastatų statybos (R1) – iki 20%; - Visuomeninės paskirties teritorijos / administracinių pastatų statybos (V1) – iki 20% religinių bendruomenių pastatų statybos (V2) – iki 20%, Mokslo ir mokymo, kultūros ir sporto, sveikatos apsaugos pastatų bei statinių statybos (V3) – iki 20%	- intensyvumas - 1,6; - tankumas – 0,6; 5 aukštai (18 m).
GC	<u>Mišri centro</u>	Gyvenamosios teritorijos / daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių statybos (G2)	- Gyvenamosios teritorijos / vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų statybos (G1) – iki 10%; - Komercinės paskirties objektų teritorijos / prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybos (K1), Laidojimo paslaugų statinių statybos (K2), Degalinių ir autoservisų statinių statybos (K3); - Rekreacinės teritorijos / Ilgalaikio (stacionaraus) poilsio pastatų statybos	Intensyvi plėtra: - intensyvumas - 2,5; - tankumas – 0,8 5 aukštai (18 m). Ribota plėtra*: - intensyvumas – 2,0; - tankumas – 0,8 3 aukštai (12 m).

■ Pasvalio miesto bendrasis planas. Sprendiniai. Aiškinamasis raštas

			(R1); • Visuomeninės paskirties teritorijos / Administracinių pastatų statybos (V1), Religinių bendruomenių pastatų statybos (V2), Mokslo ir mokymo, kultūros ir sporto, sveikatos apsaugos pastatų bei statinių statybos (V3) • Bendro naudojimo teritorijos / urbanizuotų teritorijų viešųjų erdvių (B3)	
SI	<u>Socialinės infrastruktūros</u>	Visuomeninės paskirties teritorijos / Administracinių pastatų statybos (V1) Mokslo ir mokymo, kultūros ir sporto, sveikatos apsaugos pastatų bei statinių statybos (V3)	• Visuomeninės paskirties teritorijos / Religinių bendruomenių pastatų statybos (V2) – iki 20%	• intensyvumas - 1,4; • tankumas – 0,5 • 3 aukštai (12 m);
SK	<u>Specializuotu kompleksu</u>	Visuomeninės paskirties teritorijos / Administracinių pastatų statybos (V1) Mokslo ir mokymo, kultūros ir sporto, sveikatos apsaugos pastatų bei statinių statybos (V3)	• Komercinės paskirties objektų teritorijos / prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybos (K1), laidojimo paslaugų statinių statybos (K2), degalinių ir autoservisų statinių statybos (K3); • Rekreacinės teritorijos / ilgalaikio (stacionaraus) poilsio pastatų statybos (R1); • Teritorijos krašto apsaugos tikslams / specialiųjų krašto apsaugos tikslų (A1)	Urbanistinės kalvos ribose: • intensyvumas - 1,6; • tankumas – 0,6 • 5 aukštai (18 m) Už urbanistinės kalvos ribų: • intensyvumas - 1,4; • tankumas – 0,6; • 3 aukštai (12 m);
R	<u>Rekreacinė</u>	Rekreacinės teritorijos / Ilgalaikio (stacionaraus) poilsio pastatų statybos (R1), trumpalaikio poilsio statinių statybos (R2)	• Atskirųjų želdynų teritorijos / rekreacinės paskirties želdynai (E1), • Visuomeninės paskirties teritorijos / rekreacinių miškų (V4)	• intensyvumas - 1,4; • tankumas – 0,5 • 3 aukštai (12 m);
PA	<u>Paslaugų</u>	Komercinės paskirties objektų teritorijos / prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybos (K1) laidojimo paslaugų statinių statybos (K2) degalinių ir autoservisų statinių statybos (K3)	• Visuomeninės paskirties teritorijos / administracinių pastatų statybos (V1) religinių bendruomenių pastatų statybos (V2) mokslo ir mokymo, kultūros ir sporto, sveikatos apsaugos pastatų bei statinių statybos (V3) • Rekreacinės teritorijos / ilgalaikio (stacionaraus) poilsio pastatų statybos (R1) – iki 20%	Urbanistinės kalvos ribose: • intensyvumas - 3,0; • tankumas – 0,8; • 5 aukštai (18 m); Už urbanistinės kalvos ribų: • intensyvumas - 2,0; • tankumas – 0,8; • 3 aukštai (12 m);
PR	<u>Pramonės ir sandėliavimo</u>	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos / Pramonės ir sandėliavimo įmonių statybos (P1) Sandėliavimo statinių statybos (P2)	• Komercinės paskirties objektų teritorijos / prekybos, paslaugų ir pramogų objektų statybos (K1) laidojimo paslaugų statinių statybos (K2) degalinių ir autoservisų statinių statybos (K3) • Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos (S) • Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų statybos (I1)	• intensyvumas - 2,5; • tankumas – 0,8; • 5 aukštai (20 m); • inžinerinių technologinių statinių aukštis neribojamas
TI	<u>Techninės infrastruktūros</u>	Inžinerinės infrastruktūros teritorijos / susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų	• Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridoriams (I2) • Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos / pramonės ir sandėliavimo įmonių statybos (P1) Sandėliavimo statinių statybos (P2)	• intensyvumas - 2,5; • tankumas – 0,8; • 5 aukštai (20 m); • inžinerinių technologinių statinių aukštis

		aptarnavimo objektų statybos (I1)	• Naudingųjų iškasenų teritorijos / Naudingųjų iškasenų gavybos požeminių kasinių (šachtomis) ir gręžinių (N2)	neribojamas
TK	<u>Infrastruktūros koridorių</u>	Inžinerinės infrastruktūros teritorijos / susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridoriai (I2)	• Inžinerinės infrastruktūros teritorijos / susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų statybos (I1); • Žemės ūkio paskirties žemė (Z)	Plėtra: • be apribojimų Ribota plėtra*: • neviršijami kitoms saugomoje teritorijoje numatyti teritorijoms nustatyti apribojimai.
BŽ	<u>Bendrojo naudojimo erdvių ir želdynų</u>	Atskirųjų želdynų teritorijos / rekreacinės želdynai (E1), mokslinės, kultūrinės ir memorialinės paskirties želdynai (E2), apsauginės ir ekologinės paskirties želdynai (E3)	• Bendro naudojimo teritorijos / botanikos ir zoologijos sodų (B1), urbanizuotų teritorijų viešųjų erdvių (B3); • Rekreacinės teritorijos / trumpalaikio poilsio statinių statybos (R2) – iki 20%; • Visuomeninės paskirties teritorijos / mokslo ir mokymo, kultūros ir sporto, sveikatos apsaugos pastatų bei statinių statybos (V3) – iki 20%	Galima viešųjų erdvių infrastruktūros statinių bei laikinų pastatų statyba. Atskirais atvejais, galima rekreacinės ir visuomeninės paskirties pastatų, skirtų želdynų teritorijų aptarnavimui, statyba.
BŽK	<u>Veikiančių kapinių</u>	Bendro naudojimo teritorijos / kapinių (B2)		Galima tik palaikų laikymo statinių bei pastatų statyba
C / BŽ	<u>Konservacinio prioriteto bendrojo naudojimo</u>	Atskirųjų želdynų teritorijos / mokslinės, kultūrinės ir memorialinės paskirties želdynai (E2)	• Atskirųjų želdynų teritorijos / rekreacinės paskirties želdynai (E1) • Bendro naudojimo teritorijos / urbanizuotų teritorijų viešųjų erdvių (B3) • Konservacinės paskirties žemė / kultūros paveldo objektų žemės sklypai (C2)	Veikla reglamentuojama nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais ir dokumentais bei nekilnojamojo kultūros paveldo specialiaisiais planais.
Vandenų ūkio paskirties žemė				
VA	<u>Vandenu</u>	bendrojo naudojimo vandens telkiniai (H4)	• Rekreaciniai vandens telkiniai (H2), • Ūkinei veiklai naudojami vandens telkiniai (H1), • Ekosistemas saugantys vandens telkiniai (H3)	Galima tik vandens ūkio paskirties ir inžinerinės infrastruktūros pastatų ir statinių statyba

*ribota plėtra numatoma saugomose (nekilnojamųjų kultūros vertybių) teritorijose ir apsaugos zonose bei gamtinio karkaso teritorijose. Kultūros vertybių objektų teritorijose ir apsaugos zonose veikla reglamentuojama nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais ir dokumentais bei nekilnojamojo kultūros paveldo specialiaisiais planais. Gamtinio karkaso teritorijose naujos plėtros užstatymo tankumas ribojamas iki 0,3 bei papildomai formuojamos tarpusavyje besijungiančios atskirųjų želdynų struktūros, sudarančios ne mažiau kaip 50% teritorijos plotą.

**mažaauskščio užstatymo gyvenamosiose teritorijose užstatymo tankumas ir intensyvumas vienbučiams ir dvibučiams gyvenamiesiems namams nustatomas vadovaujantis STR 2.02.09:2005 "Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai", patvirtintu LR aplinkos ministro 2005-07-01 įsakymu Nr. D1-338;

Pastabos:

1. Priklausomųjų želdynų plotas nustatomas vadovaujantis Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normomis, patvirtintomis LR aplinkos ministro 2007-12-21 įsakymu Nr. D1-694.
2. Lentelėje nurodyti ribiniai reglamentų dydžiai. Užstatymo intensyvumo ir tankumo nurodyti ribiniai koeficientų dydžiai, aukštumo – ribinis aukštų skaičius ir ribinis aukštis nuo vidutinio žemės paviršiaus.
3. Lentelėje nurodyta kitų galimų naudojimo būdų ar pobūdžių dalis procentais skaičiuojama dominuojančio naudojimo būdo ir pobūdžio teritorijoje, pažymėtoje Teritorinių reglamentų ir žemės naudojimo apribojimo brėžinyje žymėjimo indeksu ir plotu (ha), pvz.: GG / 1,14.
4. Atsižvelgiant į tai, kad Pasvalio miesto teritorija yra intensyvaus karsto zonoje, rengiant vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus, kuriais planuojama statyba, bei statinių projektus, ypatingą dėmesį skirti plėtros poveikio paviršiniams, požeminiams vandenims ir karstiniams procesams įvertinti, vadovaujantis Aplinkos apsaugos reikalavimų ūkinei veiklai šiaurės Lietuvos karstinio regiono intensyvaus karsto žemėje aprašu, patvirtintu LR Vyriausybės 2006 06 01 nutarimu Nr. 549 (Žin., 2006, Nr.64-2364), LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2005, Nr. 84-3105) ir STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“, patvirtintu aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 701 (Žin., 2004, Nr. 50-1675).
5. Atsižvelgiant į tai, kad Pasvalio miestas yra jautrioje geologinėje aplinkoje ir didelė miesto teritorijos dalis patenka į

vandenvietės sanitarinės apsaugos zoną, planuojant plėtrą, būtina atkreipti dėmesį į Lietuvos higienos normos HN 44:2006 “Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra”, patvirtintos LR sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-613 (Žin., 2006, Nr. 81-3217), reikalavimus.